

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 1997-1998

3 DECEMBER 1997

**Wetsontwerp tot aanvulling van het
Gerechtelijk Wetboek betreffende de
benoeming van toegevoegde rechters**

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **BOURGEOIS**

De commissie voor de Justitie heeft dit wetsontwerp besproken tijdens haar vergaderingen van 18 en 21 november en 3 december 1997.

I. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR DE MINISTER VAN JUSTITIE

Voorliggend wetsontwerp is het resultaat van een samensmelting van een wetsontwerp van de regering

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: de heren Lallemand, voorzitter; Coveliers, mevrouw Delcourt-Pêtre, de heren Desmedt, Erdman, Hotyat, mevrouw Maximus, de heren Vandenberghe en Bourgeois, rapporteur.
2. Plaatsvervangers: mevrouw Cantillon, de heren Chantraine, Goovaerts, de dames Merchiers en Willame-Boonen.
3. Andere senatoren: Z.K.H. Prins Filip, de heren Boutmans en Loones.

Zie:

Gedr. St. van de Senaat:

1-705 - 1996/1997:

- Nr. 1: Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers.
Nr. 2: Amendementen.

1-705 - 1997/1998:

- Nr. 3: Amendementen.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 1997-1998

3 DÉCEMBRE 1997

**Projet de loi complétant le Code judiciaire en
ce qui concerne la nomination de juges
de complément**

RAPPORT

FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE
PAR M. **BOURGEOIS**

La Commission de la Justice a examiné le présent projet de loi au cours de ses réunions des 18 et 21 novembre et 3 décembre 1997.

I. EXPOSÉ INTRODUCTIF DU MINISTRE DE LA JUSTICE

Le projet de loi à l'examen est le résultat de la fusion d'un projet de loi du Gouvernement et de

Ont participé aux travaux de la commission:

1. Membres effectifs: MM. Lallemand, président; Coveliers, Mme Delcourt-Pêtre, MM. Desmedt, Erdman, Hotyat, Mme Maximus, MM. Vandenberghe et Bourgeois, rapporteur.
2. Membres suppléants: Mme Cantillon, MM. Chantraine, Goovaerts, Mmes Merchiers et Willame-Boonen.
3. Autres sénateurs: S.A.R. le Prince Philippe, MM. Boutmans et Loones.

Voir:

Documents du Sénat:

1-705 - 1996/1997:

- N° 1: Projet transmis par la Chambre des représentants.

N° 2: Amendements.

1-705 - 1997/1998:

- N° 3: Amendements.

en een aantal wetsvoorstellen van leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers.

Waar de bedoelingen van de regering in het oorspronkelijk regeringsontwerp aanvankelijk beperkt waren, heeft de ratio legis die eraan ten grondslag lag, met name een verhoogde mobiliteit van magistraten, geleid tot dit zeer omstandig wetsontwerp.

De kernidee mobiliteit is daarin uitgewerkt op dubbele wijze, met name ten aanzien van het bestaande magistratenkorps en ten aanzien van de versterking ervan.

A. VOOREERSTWORDTOPVERSCHILLENDE NIVEAUS GESTREEFD NAAR EEN VERHOOGDE MOBILITEIT VAN HET BESTAANDE MAGISTRATENKORPS

1. Aldus voorzien de artikelen 2, 3 en 7 van het ontwerp voor de vrederechten en de politierechtbanken volgende wijzigingen:

— Thans kunnen plaatsvervangende rechters slechts bij één vrederecht of politierechtbank worden benoemd.

Voorliggend wetsontwerp maakt het mogelijk om plaatsvervangende rechters terzelfder tijd bij meerdere vrederechten of politierechtbanken te benoemen.

Aangezien de wet voorschrijft dat er per vrederecht en politierechtbank maximum 6 plaatsvervangende rechters kunnen worden benoemd, is tijdens de bespreking in de Kamer uitdrukkelijk gepreciseerd dat bij toepassing van dergelijke «meervoudige» benoeming alleen de eerste benoeming zal worden aangerekend op het kader, dit teneinde te vermijden dat de voorgestelde versoepeling een averechts effect zou hebben.

— Titularissen vrederechters kunnen thans bijkomend worden benoemd in de hoedanigheid van toegevoegd rechter bij een politierechtbank.

Op uitdrukkelijk verzoek van een aantal vrederechters (*cf.* bijkomende werklust in gevolge de toepassing van de wet van 26 juni 1990 op de bescherming van de persoon van de geesteszieke), wordt deze mogelijkheid uitgebreid door te voorzien dat deze vrederechters ook in de hoedanigheid van toegevoegd rechter bij een vrederecht van een ander kanton kunnen worden benoemd.

— Tot slot wordt het bestaande artikel 156*bis* van het Gerechtelijk Wetboek dat handelt over de aanwijzing van op rust gestelde magistraten tot plaatsvervangend magistraat uitgebreid waardoor dit ook mogelijk wordt voor de wegens hun leeftijd op rust gestelde vrede- en politierechters.

plusieurs propositions de loi déposées par des membres de la Chambre des représentants.

Alors qu'en ce qui concerne le projet de loi initial, les intentions du Gouvernement étaient limitées, la *ratio legis* sur laquelle elles étaient fondées, à savoir accroître la mobilité des magistrats, a conduit au projet de loi actuel, qui est très détaillé.

L'idée-force de la mobilité est développée de deux manières, à savoir, d'une part, quant au corps existant des magistrats et, d'autre part, quant au renforcement de celui-ci.

A. LE PROJET DE LOI S'EFFORCE TOUT D'ABORD D'ACCROÎTRE, À DIFFÉRENTS NIVEAUX, LA MOBILITÉ AU SEIN DU CORPS EXISTANT DES MAGISTRATS

1. Dans cette optique, les articles 2, 3 et 7 de la loi en projet prévoient les modifications suivantes pour les justices de paix et les tribunaux de police:

— Dans la situation actuelle, les juges suppléants ne peuvent être nommés qu'à une seule justice de paix ou à un seul tribunal de police.

Les dispositions en projet permettent de nommer des juges suppléants aux sièges de plusieurs justices de paix ou tribunaux de police.

Comme la loi dispose qu'on ne peut nommer plus de six juges suppléants par justice de paix ou par tribunal de police, il a été précisé de manière explicite, au cours de l'examen à la Chambre, que, dans l'éventualité d'une nomination «multiple» de ce type, seule la première nomination serait imputée au cadre et ce, afin d'éviter que l'assouplissement proposé ne produise l'effet inverse de celui qui est escompté.

— On pourra désormais nommer, à un tribunal de police, des juges de paix titulaires en qualité de juge de complément.

À la demande explicite d'un certain nombre de juges de paix (*cf.* surcharge de travail à la suite de l'application de la loi du 26 juin 1990 relative à la protection de la personne des malades mentaux), cette possibilité a été étendue au sens que ces juges de paix peuvent également être nommés en qualité de juge de complément à la justice de paix d'un autre canton.

— Enfin, la loi en projet étend la portée de l'article 156*bis* existant du Code judiciaire, lequel porte sur la désignation de juges suppléants parmi les magistrats admis à la retraite. La loi en projet permet ainsi de désigner également ces magistrats suppléants parmi les juges de paix et les juges de police qui sont admis à la retraite en raison de leur âge.

2. Naar de rechtbanken van eerste aanleg, de rechtbanken van koophandel en de arbeidsrechtbanken toe verruimt artikel 5 van het ontwerp de mogelijkheden om rechters van de rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel en de arbeidsrechtbank te delegeren naar een andere rechtbank van dezelfde aard die gelegen is binnen hetzelfde rechtsgebied.

Thans voorziet artikel 98 van het Gerechtelijk Wetboek dat de eerste voorzitter van het hof van beroep of het arbeidshof magistraten van deze rechtscolleges voltijds en met hun akkoord kan delegeren naar een ander rechtscollege ingeval van wettige verhindering van een rechter of ingeval van een openstaande plaats.

Voorliggend wetsontwerp voegt daar aan toe dat deze magistraten eveneens naar een ander rechtscollege kunnen worden gedelegeerd om aldaar bijkomend en voor een welbepaalde termijn hun ambt waar te nemen.

In de Kamer is er een uitvoerige discussie geweest of bij de voorgestelde « gedeeltelijke » delegatie de toestemming van de betrokken magistraat vereist is.

Artikel 152, derde lid, van de Grondwet bepaalt immers dat de overplaatsing van een rechter niet kan geschieden dan door een nieuwe benoeming en met zijn toestemming.

Dit vormt samen met de benoeming voor het leven en de regels inzake de onafzetbaarheid één van de structurele, grondwettelijke waarborgen van de onafhankelijkheid van de rechter naar de uitvoerende en de wetgevende macht toe. Indien deze laatste in de mogelijkheid zouden zijn om rechters af te zetten of over te plaatsen naar eigen goeddunken, dan is dit een zeer geschikt middel om magistraten onder druk te zetten of hen te pas en te onpas aan bepaalde zaken te onttrekken.

Opgemerkt moet worden dat deze waarborgen niet gelden voor ambtenaren van het openbaar ministerie aangezien artikel 153 van de Grondwet bepaalt dat de Koning hen benoemt en ontslaat.

Het wetsontwerp is met voormelde beginselen niet in strijd.

Immers :

— de delegatiebevoegdheid berust bij een rechterlijke overheid. Noch de wetgevende, noch de uitvoerende macht komen hier in tussen;

— terminologisch is in de Grondwet sprake van een « overplaatsing », terwijl het wetsontwerp een bijkomende delegatie beoogt zonder dat de magistraat onttrokken wordt aan het rechtscollege waar hij benoemd is;

— de magistraat blijft bevoegd voor de integrale afwikkeling van de hem toebedeelde zaken, zowel in

2. L'article 5 de la loi en projet étend la possibilité de déléguer des juges du tribunal de première instance, du tribunal de commerce et du tribunal du travail à un autre tribunal de même nature situé dans le même ressort.

Dans sa rédaction actuelle, l'article 98 du Code judiciaire prévoit que, en cas d'empêchement légitime d'un juge ou de vacance d'une place de juge, le premier président de la cour d'appel ou de la cour du travail peut déléguer, avec leur accord, des magistrats de cette juridiction pour y exercer ces fonctions temporairement et à temps plein.

La loi en projet ajoute à ces dispositions que ces magistrats peuvent également être délégués à un autre ressort pour y exercer ces fonctions à titre complémentaire et pour un délai déterminé.

Au cours de l'examen à la Chambre, on a longuement débattu sur la question de savoir si l'accord du magistrat concerné était exigé également pour la délégation « partielle » qui est projetée.

En effet, l'article 152, troisième alinéa, de la Constitution, dispose que le déplacement d'un juge ne peut avoir lieu que par une nomination nouvelle et de son consentement.

Avec la nomination à vie et le principe de l'inamovibilité, cette règle constitue une des garanties structurelles, inscrites dans la Constitution, de l'indépendance du juge vis-à-vis des pouvoirs exécutif et législatif. Dans l'éventualité où les deux pouvoirs susvisés auraient la possibilité de révoquer ou de déplacer des juges à volonté, ils disposeraient d'un outil très efficace pour exercer des pressions sur les magistrats et les dessaisir de certaines affaires de façon injustifiée.

Il faut souligner que ces garanties ne s'appliquent pas aux fonctionnaires du ministère public, car l'article 153 de la Constitution dispose que le Roi nomme et révoque les officiers du ministère public.

La loi en projet ne viole pas les principes susvisés.

En effet :

— le pouvoir de délégation repose entre les mains du pouvoir judiciaire. Il n'y a pas d'intervention, ni de la part du législatif, ni de la part de l'exécutif;

— la où la Constitution parle de « déplacement », la loi en projet prévoit une délégation à titre complémentaire et ne soustrait pas le magistrat concerné à la juridiction dans laquelle il a été nommé;

— le magistrat reste compétent pour le traitement complet des affaires qui lui ont été confiées et ce, tant

het rechtscollege waar hij benoemd is als in het rechtscollege waar hij bijkomend gedelegeerd wordt.

Het voorzien in een toestemming van de betrokkenen komt bovendien het doel van het wetsontwerp, met name een efficiëntere inzet van magistraten wiens werklast beneden het gemiddelde van hun collega-magistraten ligt, niet ten goede.

3. Tot slot voert artikel 6 van het ontwerp een analoge bepaling in voor de hoven van beroep en de arbeidshoven waardoor de Koning op voorstel van de respectieve eerste voorzitters raadsheren over de grenzen van de rechtsgebieden heen kan delegeren, op voorwaarde dat de taalvoorschriften worden gerespecteerd.

Deze bepaling is mede ingevoerd ter vervanging van een amendement in de Kamer dat ertoe strekte over te gaan tot de oprichting van een Federaal korps van raadsheren, gerecruteerd uit de huidige raadsheren van de hoven. Gelet op vele praktische en technisch-juridische problemen en de vraag naar de haalbaarheid is dit amendement evenwel niet weerhouden.

B. UITBREIDING VAN HET BESTAANDE KORPS DOOR DE OPRICHTING VAN EEN MOBIEL KORPS VAN TOEGEVOEGDE RECHTERS

Als uitgangspunt nemen wij een tweevoudige vaststelling:

— enerzijds is de personeelsformatie waarin de wet voorziet bijna nooit volledig bezet om uiteenlopende redenen, waaronder de vacatures die blijven openstaan (gemiddeld 6 %), ziekte, langdurige afwezigheid, andere opdrachten bijvoorbeeld bij het hof van assisen, bijscholing (onlangs georganiseerde taal-cursussen), enz.;

— anderzijds blijkt een aantal problemen in verband met de werklast eerder conjunctureel dan structureel te zijn (omvang van de dossiers — *cf.* Neufchâteau, gerechtelijke achterstand, werklastpieken in sommige rechtbanken tijdens het toeristisch seizoen, gebrek aan kandidaten — *cf.* Brussel, enz.).

Wij hebben gekozen voor de oprichting van een korps van toegevoegde rechters bij de rechtbanken van eerste aanleg, de rechtbanken van koophandel en de arbeidsrechtbanken, zoals bepaald in artikel 4 van het ontwerp.

De Koning zal die rechters benoemen voor heel het rechtsgebied van elk van de hoven van beroep; vervolgens kunnen zij, naar de behoeften van de dienst, door de Koning aangewezen worden in de verschillende genoemde rechtscolleges die in dat rechtsgebied zijn gelegen.

dans la juridiction où il a été nommé que dans celle où il a été délégué à titre complémentaire.

En outre, prévoir l'accord des intéressés nuirait à la réalisation de l'objet de la loi en projet, qui est d'utiliser de manière plus efficace les magistrats dont la charge de travail est inférieure à la moyenne de leurs collègues.

3. Enfin, l'article 6 de la loi en projet vise à insérer une disposition similaire pour les cours d'appel et les cours du travail, afin de permettre au Roi, sur avis des premiers présidents de ces cours, de déléguer des conseillers dans d'autres ressorts, à la condition de respecter les prescriptions linguistiques.

Cette disposition a été adoptée entre autres pour remplacer un amendement déposé à la Chambre, lequel tendait à créer un corps fédéral de conseillers recrutés parmi les conseillers actuels près les cours. Toutefois, eu égard aux nombreux problèmes d'ordre pratique et juridique que poserait la création d'un tel corps et compte tenu de la faisabilité douteuse dudit amendement, celui-ci n'a pas été retenu.

B. RENFORCEMENT DU CORPS EXISTANT GRÂCE À LA CRÉATION D'UN CORPS MOBILE DE JUGES DE COMPLÉMENT

Partant du double constat:

— d'une part, que les cadres organiques prévus par la loi ne sont quasiment jamais complets à 100 p.c., et ce pour diverses raisons, parmi lesquelles candidatures ouvertes en permanence (en moyenne 6 p.c.), maladies, absences de longue durée, autres missions, par exemple dans les cours d'assises, formation permanente (*cf.* cours de langue organisés récemment), etc.,

— d'autre part, que certains problèmes en matière de charge de travail sont plutôt d'ordre conjoncturel (poids des dossiers — *cf.* Neufchâteau, arriéré judiciaire, «pointes» de travail dans certains tribunaux en période touristique, manque de candidats — *cf.* Bruxelles, etc.),

nous avons opté pour la création d'un corps de juges de complément au niveau des tribunaux de première instance, des tribunaux de commerce et des tribunaux du travail, comme indiqué à l'article 4 du projet.

Ces juges seront nommés par le Roi pour l'ensemble du ressort de chacune des cours d'appel et pourront ensuite, en fonction des nécessités du service, être délégués par le Roi aux différentes juridictions précitées qui sont situées au sein de ce ressort.

Om een speciale regeling mogelijk te maken werd er geen enkele wettelijke personeelsformatie voorgesteld, doch het aantal toegevoegde rechters in elk rechtsgebied mag niet meer bedragen dan 10 % van het aantal zittende magistraten in de rechtbanken van eerste aanleg, de rechtbanken van koophandel en de arbeidsrechtbanken van het rechtsgebied.

Daar komt nog bij dat de benoeming van de toegevoegde rechters en hun latere aanwijzing in andere rechtbanken uitsluitend mogelijk zijn indien de overheid die de benoeming en de aanwijzing doet, alsook de gerechtelijke instanties die de hulp van een toegevoegde rechter vragen, daarvoor een voldoende motivering geven.

Tot slot voorzien de ontworpen artikelen 8 en volgende in een aantal technische wijzigingen van het Gerechtelijk Wetboek die volgen uit de oprichting van het korps van toegevoegde rechters. Deze wijzigingen hebben onder meer betrekking op de bepalingen inzake de benoemingsvoorwaarden, de adviescomités, de installatie, de verblijfplaats, de bezoldiging, de vervanging bij verhindering, de tuchtregels, enz.

II. ALGEMENE BESPREKING

Een lid is van oordeel dat het louter toevoegen van een aantal magistraten een tijdelijk hulpmiddel kan zijn. Hij heeft dan ook geen principieel bezwaar tegen de benoeming van bijkomende magistraten. Nochtans is hij van mening dat men ook moet overgaan tot een evaluatie van de huidige organisatie en de input en output van de bezigheden van de magistraten. Deze evaluatie impliceert geen inbreuk op het principe van de scheiding der machten aangezien het niet de bedoeling is de inhoud van de beslissingen te controleren, maar wel de omvang van het werk. Het is een algemeen bekend feit dat de meeste leden van de magistratuur zeer hard werken, terwijl een kleiner gedeelte weinig werk heeft, hetgeen de kwaliteit van het werk echter niet bevordert en hetgeen een algemeen negatieve indruk doet ontstaan. Het voorliggend ontwerp voorziet de mogelijkheid voor de uitvoerende macht om een evaluatie te maken, zelfs met bijstand van een externe deskundige. Deze mogelijkheid moet optimaal worden benut. Het lid vraagt tevens verduidelijking over wie deze «externe deskundige» wel kan zijn.

Spreker wijst vervolgens op het gevaar dat er een onderscheid wordt gecreëerd tussen de verschillende magistraten. Er zullen magistraten zijn die op alle elementen van de onafhankelijkheid een beroep kunnen doen, terwijl de toegevoegde magistraten vandaag niet weten waar zij morgen zullen werken. Ideaal zou uiteraard zijn dat alle magistraten zouden thuishoren in het tweede systeem; het systeem van benoeming in een bepaald arrondissement bij een

Par souci de souplesse, aucun cadre légal n'a été prévu, mais le nombre de juges de complément dans chaque ressort a toutefois été plafonné à maximum 10 p.c. du nombre des magistrats du siège que comptent les juridictions de première instance, de commerce et du travail situées à l'intérieur du ressort.

En outre, la nomination de ces juges de complément et leurs délégations ultérieures sont uniquement envisageables si elles sont dûment motivées par l'autorité de nomination et de délégation ainsi que par les autorités judiciaires qui désirent bénéficier de l'assistance d'un juge de complément.

Enfin, les articles 8 et suivants du projet prévoient une série de modifications techniques du Code judiciaire qui sont la conséquence de la création du corps de juges de complément; ces modifications concernent notamment les dispositions relatives aux conditions de nomination, les comités d'avis, l'installation, la résidence, la rémunération, le remplacement en cas d'empêchement, la discipline, etc.

II. DISCUSSION GÉNÉRALE

Un membre estime que la simple adjonction d'un certain nombre de magistrats peut remédier temporairement à la situation. Aussi n'a-t-il pas d'objection de principe à la nomination de magistrats supplémentaires. On doit cependant aussi procéder à une évaluation de l'organisation actuelle de la productivité des magistrats. Cette évaluation n'implique aucune violation du principe de la séparation des pouvoirs, le but n'étant pas de contrôler le contenu des décisions, mais bien le volume du travail. Il est bien connu que la plupart des membres de la magistrature travaillent énormément, tandis qu'une petite minorité n'a que peu de travail, ce qui ne favorise pas pour autant la qualité de celui-ci et contribue à susciter une impression d'ensemble négative. Le projet à l'examen prévoit la possibilité pour le pouvoir exécutif de faire une évaluation, le cas échéant avec l'aide d'un expert externe. Cette possibilité doit être utilisée au maximum. L'intervenant demande également qui pourra être «expert externe».

Il souligne ensuite le danger qu'il y a de voir se créer une distinction entre les différents magistrats. Il y aura des magistrats qui pourront se prévaloir de toutes les composantes de l'indépendance, tandis que les magistrats de complément ne sauront pas aujourd'hui où ils travailleront demain. L'idéal serait que tous les magistrats relevent de la deuxième formule; le système consistant à nommer dans un arrondissement et à un tribunal déterminés lui paraît totalement

welbepaalde rechtbank lijkt hem immers totaal voorbijgestreefd en heeft niets te maken met de onafhankelijkheid van de magistraten.

Het lid besluit dat hij geen bezwaar uit tegen de benoeming van bijkomende magistraten, alleen is hij van oordeel dat werk dient te worden gemaakt van de evaluatie van bestaande magistraten, om daar conclusies uit te trekken en maatregelen te treffen.

Een tweede opmerking betreft de toepasselijke taalwetgeving. Zijn alle bepalingen die toepasselijk zijn op magistraten ook toepasselijk op de toegevoegde rechters? Volgens de spreker lijkt dit evident. Hij verwijst naar het amendement nr. 9 van mevrouw Milquet (Stuk Senaat, nr. 1-704/3, *cf. supra*) waardoor hierover twijfel wordt gezaaid.

Een lid verklaart het eens te zijn met het uitgangspunt, te weten dat het gerecht in betere omstandigheden en sneller moet kunnen werken. Dit ontwerp past in het ruimer kader van het streven om de gerechtelijke achterstand weg te werken. Hij verwijst naar zijn standpunt in het debat over het wetsontwerp houdende maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep. Hij heeft toen gewezen op de ongrondwettigheid van de plaatsvervangende raadsheren. Naar zijn oordeel verdient de regeling van de toegevoegde rechters de voorkeur en zou zij verruimd moeten worden tot de raadsheren bij het hof van beroep.

Wat het voorliggend ontwerp betreft, heeft het hem getroffen dat de minister vooral de nadruk legt op een toegenomen flexibiliteit en de grotere verantwoordelijkheid van de korpschefs.

Deze flexibiliteit lijkt inderdaad onontbeerlijk doch brengt spreker tot twee opmerkingen. In de eerste plaats wil hij dat de magistratuur altijd zijn toestemming verleent. Deze regeling bestaat voor de raadsheren bij het hof van beroep doch lijkt niet van toepassing te zijn op de andere rechtscolleges. Het lijkt hem noodzakelijk dat de magistratuur die wordt overgeplaatst daarmee akkoord gaat. Dit vormt een grondwettelijke waarborg die men absoluut niet uit het oog mag verliezen. De tweede opmerking handelt over de taak van de deskundigen. Volgens spreker dienen er in deze regeling verregaande waarborgen te worden ingebouwd. *De lege ferenda* zou de Hoge Raad voor de Justitie er garant voor kunnen staan dat het onderzoek van de deskundige ook kan rekenen op de instemming van het gerecht.

Wat nu het tweede deel betreft, te weten de ruimere verantwoordelijkheid van de korpschefs, spreekt het lid de wens uit dat de eerste voorzitter van het hof van beroep dan ook de aanwijzingen doet. De eerste voorzitter zou dus niet alleen verantwoordelijk zijn voor het overplaatsen van de raadsheren bij het hof van beroep. Op die manier zou de aanwijzing van de toegevoegde rechters op een eenvormige manier geschieden en kunnen de behoeften van de dienst

dépassé et n'a rien à voir avec l'indépendance des magistrats.

En conclusion, l'intervenant ne s'oppose pas à la nomination de magistrats supplémentaires; il estime seulement qu'il faut procéder à une évaluation des magistrats en fonction, pour en tirer les conclusions et prendre des mesures.

Une deuxième remarque concerne la législation linguistique. Toutes les dispositions applicables aux magistrats le sont-elles également aux juges de complément? Pour lui, c'est l'évidence même et il se réfère à l'amendement n° 9 de Mme Milquet (doc. Sénat, n° 1-704/3, *cf. supra*), qui sème le doute à ce sujet.

Un commissaire se déclare favorable au postulat de départ, à savoir de rendre la justice dans de meilleures conditions et dans de meilleurs délais. Le projet s'inscrit dans un contexte plus général qui vise à résorber l'arriéré judiciaire. Il se réfère à son point de vue déjà exprimé lors du débat sur le projet de loi visant à résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appels, où il avait invoqué l'inconstitutionnalité des conseillers suppléants. Il est d'avis que le système des juges de complément est plus indiqué et que cette formule aurait dû être étendue aux conseillers à la cour d'appel.

En ce qui concerne le projet à l'examen, il retient que le ministre souligne plus particulièrement une flexibilité accrue et la plus grande responsabilité des chefs de corps.

Cette flexibilité paraît en effet indispensable, mais suscite chez l'intervenant deux observations. En premier lieu, il souhaite que l'accord du magistrat soit toujours obtenu. Cette formule est retenue en ce qui concerne les conseillers à la cour d'appel, mais ne semble pas en vigueur pour les autres degrés de juridiction. Il lui semble indispensable que le magistrat qui est l'objet du déplacement soit d'accord. Ceci constitue une garantie constitutionnelle à laquelle il faut être particulièrement attentif. La deuxième observation porte sur le rôle des experts. Le membre est d'avis que ce système devrait être entouré de sérieuses garanties. *De lege ferenda*, le Conseil supérieur de la Justice pourrait être garant de ce que ces études d'expertise rencontreraient aussi l'accord du monde judiciaire.

En ce qui concerne le deuxième volet, notamment la plus grande responsabilité des chefs de corps, le commissaire souhaite que ce soit en tout état de cause le premier président de la cour d'appel qui procède aux désignations des affectations. Ainsi, cette responsabilité ne devrait pas seulement être mise en œuvre en ce qui concerne le déplacement des conseillers à la cour d'appel. La généralisation mènerait à une meilleure uniformité dans la façon de désignation des

beter omschreven worden.

Tot slot stelt het lid twee vragen over de toekomstige uitbreiding van de personeelsformatie die de regering met haar beleidsnota onlangs in het vooruitzicht heeft gesteld. Belangrijk is te weten wat de verhouding zal zijn tussen het aantal toegevoegde rechters en het aantal magistraten waarmee de personeelsformatie wordt uitgebreid.

Vervolgens vraagt hij of de regering al enig zicht heeft op de vraag naar welke rechtbanken de toegevoegde rechters gestuurd zullen worden.

Een ander lid verheugt zich over deze structurele maatregel, hoewel hij deze slechts als een eerste stap beschouwt. Inderdaad is dit lid van oordeel dat de reikwijdte van het voorliggend ontwerp niet volstaat. Volgens hem moest hier de gelegenheid worden te baat genomen om af te stappen van de archaische vorm van benoemingen binnen het gerechtelijk bestel. In plaats van enkel de benoeming te verruimen naar een ambtsgebied van het hof van beroep voor toegevoegde rechters, was het beter ineens alle benoemingen van rechters op het ambtsgebied van het hof van beroep te stellen, met een veel coherenter geheel en een meer structurele aanpak van de problematiek tot gevolg. Men kan zich trouwens de vraag stellen of het ambtsgebied van het hof van beroep trouwens op zichzelf niet reeds te klein is.

Een tweede punt betreft de «behoeften van de dienst». Voor de toegevoegde rechters werd de voorzorg genomen om duidelijk af te bakenen wat verstaan wordt onder de voorwaarden die noodzakelijk zijn en om de inhoud te bepalen van de behoeften van de dienst. In artikel 4 van het voorliggend ontwerp wordt immers bepaald wanneer de behoeften van de dienst worden gerechtvaardigd (namelijk de vervanging of voor zover blijkt uit een globale evaluatie van de werking van de betrokken rechtbank, de beschrijving van uitzonderlijke omstandigheden die de toevoeging van een rechter rechtvaardigen en de concrete taken die de toegevoegde rechter zal waarnemen om aan de uitzonderlijke omstandigheden het hoofd te bieden). In dat geval moeten adviezen worden ingewonnen en dan geschiedt de benoeming bij koninklijk besluit. Eenzelfde definitie van de behoefte van de dienst vindt men echter niet terug in de andere artikelen. Daar grijpt men blijkbaar terug naar wat reeds in het Gerechtelijk Wetboek wordt bepaald (artikel 107). Is er dan een verschil tussen de definitie in artikel 4 en deze artikelen. Is de definitie hier ruimer of minder ruim? Zijn er andere elementen?

Het lid heeft de indruk dat de behoefte van de dienst niet afhankelijk mag zijn van de interpretatie van de voorzitter van het ene hof van beroep ten overstaan van de interpretatie van de voorzitter van een

juges de complément et à une meilleure définition des nécessités du service.

Enfin, le membre pose deux questions eu égard aux futures extensions de cadre annoncées par le Gouvernement dans la récente déclaration politique générale. Il serait important de savoir quel sera le rapport entre les juges de complément et l'extension de cadre.

Il demande ensuite si le Gouvernement dispose d'un premier aperçu des tribunaux vers lesquels seraient orientés les juges de complément.

Un autre membre se réjouit de cette mesure structurelle, même s'il ne la considère que comme une première étape. L'intervenant estime en effet que la portée du projet à l'examen est insuffisante. Il aurait fallu, d'après lui, profiter de l'occasion pour abandonner le mode archaïque de nominations qui a cours dans le système judiciaire. Plutôt que d'élargir seulement la nomination au ressort de la cour d'appel pour les juges de complément, il aurait mieux valu s'y prendre plus globalement et situer toutes les nominations de juges au niveau du ressort de la cour d'appel, ce qui aurait donné un ensemble beaucoup plus cohérent et permis une approche plus structurelle du problème. On peut du reste se demander si le ressort de la cour d'appel n'est pas déjà, en soi, étriqué.

Un deuxième point concerne les «nécessités du service». Pour les juges de complément, on a pris la précaution de préciser clairement ce que l'on entend par conditions nécessaires et de définir le contenu des nécessités du service. L'article 4 du projet à l'examen prévoit en effet quand les nécessités du service justifient la désignation d'un juge de complément (pour assurer un remplacement ou pour autant qu'elles ressortent d'une évaluation globale du fonctionnement du tribunal concerné ainsi que de la description des circonstances exceptionnelles justifiant l'adjonction d'un juge et des missions concrètes que le juge de complément sera appelé à assumer afin de faire face auxdites circonstances exceptionnelles). Dans ce cas, il y a lieu de recueillir des avis et la nomination se fait par arrêté royal. En revanche, la même définition des «nécessités du service» ne se retrouve pas dans les autres articles. Là, on s'en remet manifestement à ce qui est déjà prévu dans le Code judiciaire (article 107). Y a-t-il, dès lors, une différence entre la définition de l'article 4 et celle des autres articles? Ici, la définition est-elle plus large, ou bien moins large? Y a-t-il d'autres éléments qui entrent en jeu?

L'intervenant a le sentiment que les besoins du service ne peuvent dépendre de l'interprétation du président d'une cour d'appel par rapport à celle du président d'une autre cour. Sinon, on aura une dispa-

ander hof. Anders krijgt men een discrepantie in de beoordeling en een andere politiek binnen de verschillende ambtsgebieden.

In het raam daarvan moet men uiteraard duidelijk de opdracht van de rechter afbakenen. Men mag niet uit het oog verliezen dat de toegevoegde rechter een volwaardig rechter is, met een volledige opdracht, die niet wordt binnengehaald om werk te verrichten dat niemand anders nog wil aannemen (zie de plaatsvervangende vrederechters die voornamelijk collocaties dienen te doen).

Ten derde wil het lid klaarheid over de wijze waarop de benoeming gaat geschieden. Qua benoemingen zit men immers in een soort «interregnum-situatie». De tekst die werd gestemd en die de rangorde bepaalt tussen de voorwaarden tot benoeming van plaatsvervangende rechters, magistraten, of eventueel lauraten van de examens (Stuk Senaat, 1-544) is immers nog niet gepubliceerd. Gaan deze benoemingen aldus volgen uit de regeling die reeds is gestemd, dan wel gebeuren volgens de regeling die vandaag nog steeds geldig is?

Betreffende de vraag waarom het systeem niet toe te passen op het niveau van het hof van beroep (toegevoegde raadsheren), antwoordt de spreker dat het systeem van de plaatsvervangende raadsheren hem op dit vlak meer efficiënt lijkt. Inderdaad zijn deze plaatsvervangende raadsheren voor een zeer beperkte termijn ingevoerd, terwijl de toegevoegde rechters blijkaar voor het leven zijn benoemd. Gezien de afkalving van de bevoegdheden op het vlak van het hof van beroep, lijkt het laatstgenoemde systeem niet wenselijk voor de hoven van beroep. Het systeem van de plaatsvervangende raadsheren lijkt hem efficiënter, gezien het tijd- en resultaatgebonden is.

Als laatste punt vraagt het lid verduidelijking over de benoeming voor het leven van de toegevoegde rechters. Is het de bedoeling hen te laten doorschuiven in het echte kader van zodra er vacatures zijn? Krijgen deze dan een bijkomend voorrecht bij benoeming?

Een volgend lid feliciteert de regering eens te meer een initiatief te hebben genomen om de justitie te verbeteren en op de drempel van de 21e eeuw te brengen.

In de huidige tijd van globalisering en de vereconomisering van de samenleving, heeft de wet van de efficiëntie een algemene draagwijdte gekregen en is zij ook toepasselijk op de justitie. Die efficiëntie moet erin bestaan dat de justitie in de mogelijkheid wordt gesteld om zoveel mogelijk rechtvaardige oordelen te vellen. Het doel blijft de rechtvaardigheid, niet de kwantiteit van het aantal vonnissen. Justitie moet ook kunnen oordelen binnen een redelijke termijn, anders kan zij onmogelijk geloofwaardig zijn. In het licht daarvan, werden reeds een aantal maatregelen genomen (de wet op de politierechtbanken, maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep).

rité d'appréciation et une politique différente selon les ressorts.

Dans ce cadre, il convient effectivement de délimiter clairement la mission du juge. L'on ne peut pas perdre de vue que le juge de complément est un juge à part entière, qui est chargé d'une mission à part entière et que l'on n'a pas engagé pour effectuer le travail que personne n'accepte plus de faire (cf. les juges de paix suppléants qui s'occupent surtout de l'internement des malades mentaux).

Troisièmement, le membre voudrait qu'on fasse la clarté sur la façon dont se déroulera la nomination. En ce qui concerne les nominations, on se trouve dans une sorte d'«interrègne». En effet, le texte qui a été voté et qui détermine l'ordre des conditions de nomination des juges suppléants, magistrats ou éventuellement lauréats aux examens (doc. Sénat, 1-544), n'a pas encore été publié. Ces nominations vont-elles dès lors avoir lieu selon le régime que l'on a déjà voté ou selon celui qui est toujours en vigueur aujourd'hui?

À la question de savoir pourquoi ne pas appliquer le système aux cours d'appel (conseillers de complément), l'intervenant répond qu'à ce niveau, le système des conseillers suppléants lui semble plus efficace. En effet, ces conseillers suppléants entrent en fonction pour un délai limité alors que les juges de complément sont manifestement nommés à vie. Étant donné l'érosion des compétences que connaissent les cours d'appel, il ne semble pas opportun de leur appliquer le système des juges de complément. Le système des conseillers suppléants lui semble plus efficace puisqu'il est lié à la notion de temps et de résultat.

Enfin, le membre demande de préciser ce que l'on entend par nomination à vie des juges de complément. Le but est-il de les intégrer dans le cadre dès que des places deviennent vacantes? Bénéficient-ils alors d'un privilège supplémentaire en cas de nomination?

Un autre membre félicite une fois de plus le Gouvernement d'avoir pris une initiative visant à améliorer la justice et à l'amener au seuil du XXIe siècle.

En ces temps de globalisation et d'«économisation» de la société, la loi de l'efficacité a acquis une portée générale et s'applique également à la justice. Elle doit lui permettre de rendre des jugements les plus équitables possible. La finalité doit rester l'équité, non la quantité des jugements. La justice doit également pouvoir juger dans un délai raisonnable, sinon elle ne pourra plus être crédible. Cela étant, certaines mesures ont déjà été prises (la loi sur les tribunaux de police, des mesures visant à éliminer l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel).

Het voorliggende ontwerp bevat als eerste axioma de verhoging van de flexibiliteit. Wat de vrederechters betreft, onderstreept het lid dat dezen reeds gedurende lange tijd wachten op de herschikking van de kantons. Aldus lijkt het ontwerp betreffende de actualisering van de omschrijving van de kantons hem belangrijker dan voorliggend ontwerp. Er bestaat immers een verschil van werklast tussen de diverse kantons van het land, als gevolg van het aantal inwoners waarvoor die kantons verantwoordelijk zijn, hetgeen niet zal zijn uit te wissen door het benoemen van een aantal toegevoegde rechters.

Wat betreft de toegevoegde rechters, is het lid van oordeel dat dit systeem over het algemeen verantwoord is. Soepelheid en flexibiliteit veronderstellen inderdaad een soort marge in het beleid. Deze marge wordt door de wet in ontwerp berekend op 10% van het kader, hetgeen verantwoord is, op voorwaarde dat de link wordt gelegd tussen de toegevoegde rechters en de werklast zoals deze objectief wordt vastgesteld. De openheid voor een externe audit, die de objectivering van de besluitvorming tot doel heeft, wordt door het lid dan ook als positief ervaren.

Spreeker wijst er vervolgens op dat het oorspronkelijk voorstel van de heer Van Deurzen in de Kamer van het idee vertrok dat een ingrijpende kaderuitbreiding niet mogelijk was. Nu is er echter een kaderuitbreiding voorzien voor 240 magistraten. Hoe wordt de link gelegd tussen de vermelde kaderuitbreiding enerzijds en de toegevoegde rechters? Wanneer zal de kaderuitbreiding operationeel worden? Kan de gelijktijdige toepassing van beide wetten niet leiden toe een te groot aantal rechters en een ongelijke spreiding?

Een ander lid spreekt er haar tevredenheid over uit dat de tekst «vliegende rechters» wil installeren die werklastpieken kunnen opvangen wanneer het bestaan daarvan is bewezen. Zij wijst erop dat men door het aanstellen van toegevoegde rechters het debat over de verruiming van de personeelsformatie uit de weg dreigt te gaan. Een aanvulling en verruiming van de bestaande formatie lijkt haar prioritair. Komt die verruiming er niet, dan dreigen de toegevoegde rechters te eeuwig dagen bij rechtbanken te blijven die met een zeer aanzienlijke achterstand te kampen hebben, wat zeker niet het oorspronkelijke doel is van het voorliggend ontwerp.

Het lid wijst er tevens op dat de tekst nergens verwijst naar het taalgebruik in rechtszaken. Zij meent dat daar een addertje onder het gras schuilt, meer bepaald wat betreft de toepassing van de taalquota in het arrondissement Brussel (cf. *infra*, bespreking van de artikelen, amendement nr. 9).

Een senator verklaart zich te kunnen aansluiten bij het ontwerp; dit is immers reeds een stap in de richting

Le premier axiome du projet à l'examen est l'augmentation de la flexibilité. En ce qui concerne les juges de paix, le membre souligne qu'ils attendent depuis longtemps déjà le réaménagement des cantons. Aussi le projet relatif à l'actualisation du ressort des cantons lui semble-t-il plus important que le projet à l'examen. Il existe en effet une différence de charge de travail entre les divers cantons du pays en fonction du nombre des habitants qui ressortissent à ces cantons, et ce n'est pas en nommant quelques juges de complément que l'on supprimera cette différence.

En ce qui concerne les juges de complément, le membre estime qu'en règle générale, ce système est justifié. La souplesse et la flexibilité supposent en effet une sorte de marge dans la politique. Cette marge est estimée à 10 % du cadre par la loi en projet, ce qui est justifié à condition que l'on fasse le lien entre les juges de complément et la charge de travail telle qu'elle est constatée objectivement. Pour le membre, il est dès lors positif que l'on soit ouvert à un audit externe visant à déterminer le caractère objectif du processus décisionnel.

L'intervenant souligne ensuite que la proposition initiale de M. Van Deurzen déposée à la Chambre partait de l'idée qu'une forte extension du cadre était impossible. Or, l'on a toutefois prévu une extension du cadre de 240 magistrats. Comment établit-on le lien entre l'extension de cadre précitée et les juges de complément? Quand l'extension du cadre deviendra-t-elle opérationnelle? L'application simultanée des deux lois ne peut-elle pas entraîner un nombre trop élevé de juges et une répartition inégale?

Une autre membre se réjouit de l'objectif du texte qui vise à installer des juges «volants», qui peuvent répondre au surcroît de travail, lorsque celui-ci est prouvé. Elle souligne le risque réel d'éviter, par le biais des juges de complément, le débat relatif à l'extension du cadre. Il lui semble prioritaire de compléter et d'augmenter le cadre actuel. À défaut de cette extension, les juges de complément risquent d'être attachés à demeure à des tribunaux qui ont un arriéré très important, ce qui va à l'encontre de l'objectif initial du projet de loi à l'examen.

La commissaire soulève également que le texte ne fait nullement référence à l'emploi des langues en matière judiciaire. Elle craint qu'il n'y ait une perversion du texte, plus particulièrement au niveau des quotas linguistiques dans l'arrondissement de Bruxelles (cf. *infra*, discussion des articles, amendement n° 9).

Un sénateur déclare pouvoir se rallier au projet, qui est déjà un premier pas dans la voie d'une juridiction

van het systeem van één rechtsmacht op basisniveau en vormt tevens een beter alternatief dan de advocaten-plaatsvervangers.

Hij onderstreept vervolgens de problematiek van de kleine arrondissementen (bijvoorbeeld Veurne), die te kampen hebben met een onhoudbare werkdruk en werkomstandigheden, hetgeen uiteraard een invloed heeft op de motivatie. Hoewel het voorliggende wetsontwerp een verbetering van de bestaande toestand tot gevolg zal hebben, is een aanpassing van het kader noodzakelijk.

De spreker sluit zich ook aan bij de opmerking over de hertekening van de kantons. In sommige gevallen zijn de grenzen van de kantons zelfs nog niet aangepast aan de grenzen van de fusiegemeenten.

Tevens vraagt dit lid een principiële verklaring in verband met het toepasselijke regime van benoemingen, zodat er niet het minste vermoeden zou ontstaan dat men door de invoering deze nieuwe categorie rechters zou ontsnappen aan de algemene vraag naar objectivering en depolitisering van de benoemingen.

Een lid is van oordeel dat de meeste artikelen van het voorliggend ontwerp een antwoord bieden voor structurele problemen en dus van bestendige aard moeten zijn. Reeds lang wordt immers geijverd voor de mobiliteit en de flexibiliteit van de rechters.

Het lid benadrukt dat men er zich moet voor hoeden dat artikel 4 van het voorliggende ontwerp geen sluipteg wordt, om in het geniep de kaders van de magistraten te omzeilen. Het is dus absoluut noodzakelijk in dit artikel een aantal criteria in te schrijven die dit onmogelijk maken.

De interveniënt sluit aan bij de vraag van een vorige spreker in verband met de eventuele toestemming van de rechters die worden overgeplaatst. Hier wordt immers een onderscheid gemaakt tussen de raadsheeren, die hun akkoord moeten betuigen, en de rechters in de rechtbank van eerste aanleg, wiens akkoord niet nodig is. Waarom dit onderscheid? Vervolgens vraagt het lid in welke mate de magistraten gemakkelijk akkoord zullen gaan met een dergelijke delegatie.

Tenslotte stipt het lid aan dat er reeds een aantal artikelen bestaan waarin die mobiliteit en flexibiliteit mogelijk is, bijvoorbeeld de artikelen 65, 98 en 100 van het Gerechtelijk Wetboek. In welke mate worden deze artikelen reeds toegepast? Bestaat op dat vlak reeds enige ervaring?

Een lid merkt op dat het idee van de toegevoegde rechters geen nieuwheid is in ons rechtsbestel. Er bestaan sinds lang toegevoegde rechters in de vredegerichten. Nieuw is dus alleen dat dit principe uitgebreid wordt tot de rechtbanken.

Wat de benoeming van de toegevoegde rechters betreft, heeft hij vragen bij het feit dat de toegevoegde

de base unique, tout en offrant une meilleure solution que celle des avocats suppléants.

Il rappelle ensuite le problème auquel sont confrontés les petits arrondissements (comme celui de Furnes), qui sont soumis à un volume et à des conditions de travail intenable, ce qui ne manque pas d'influencer la motivation. Même si le projet de loi à l'examen va améliorer la situation, une adaptation du cadre demeure indispensable.

L'intervenant fait sienne aussi la remarque sur le redécoupage des cantons. Dans certains cas, les limites des cantons n'ont même pas encore été adaptées à celles des communes fusionnées.

L'intervenant souhaite également entendre une déclaration de principe par rapport aux règles de nomination en vigueur, afin que l'on ne puisse soupçonner que, par l'instauration de cette nouvelle catégorie de juges, on échapperait à l'objectivité et à la dépolitisation des nominations, réclamées par tous.

Un membre estime que la plupart des articles du projet à l'examen apportent une réponse à des problèmes structurels et doivent donc avoir un caractère permanent. Il y a bien longtemps, en effet, que l'on préconise la mobilité et la flexibilité des juges.

L'intervenant souligne qu'il faut veiller à ce que l'article 4 du projet à l'examen ne devienne pas un moyen détourné de mettre discrètement hors jeu les cadres de magistrats. Il est donc absolument nécessaire de prévoir à cet article un nombre de critères excluant cette possibilité.

L'intervenant fait sienne la question d'un préopinant concernant l'accord éventuel des juges transférés. On crée en effet une disparité entre les conseillers, qui doivent donner leur accord, et les juges au tribunal de première instance, dont l'accord n'est pas nécessaire. Pourquoi cette distinction? L'intervenant se demande ensuite dans quelle mesure les magistrats donneront facilement leur accord à une telle délégation.

L'intervenant souligne enfin qu'il existe déjà un certain nombre d'articles autorisant cette mobilité et cette flexibilité; par exemple, les articles 65, 98 et 100 du Code judiciaire. Dans quelle mesure sont-ils déjà appliqués? A-t-on déjà une certaine expérience en ce domaine?

Un commissaire fait remarquer que l'idée des juges de complément n'est pas nouvelle dans notre dispositif judiciaire. Il existe depuis longtemps des juges de complément au niveau des justices de paix. La nouveauté consiste donc uniquement en l'extension de ce principe au niveau des tribunaux.

En ce qui concerne la nomination des juges de complément, il s'interroge sur le fait que les juges de

rechters door de Koning aangewezen worden om hun ambt tijdelijk in een bepaalde rechtbank uit te oefenen. Waarom wordt de beslissing over de toewijzingen genomen door de Koning en niet door de eerste voorzitters van de hoven van beroep, die waarschijnlijk beter op de hoogte zijn van de behoeften van de dienst?

Het lid vraagt zich verder af of het nuttig is te bepalen dat de toegevoegde rechters pas rechter-titularis in de rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel of de arbeidsrechtbank worden indien zij tot die nieuwe ambten benoemd worden. Dat ligt volgens hem voor de hand en hij begrijpt dus niet welke zin deze bepaling heeft. Worden de toegevoegde rechters bevoorreed ten opzichte van de andere gegadigden wanneer een plaats van rechter-titularis openstaat? Mag men aannemen dat het ambt van toegevoegde rechter een eerste stap is in de richting van een benoeming als titularis?

Een andere opmerking heeft betrekking op het optreden van een eventuele externe deskundige om de behoeften van de rechtbank te beoordelen en te verkrijgen dat een toegevoegde rechter wordt aangewezen. Op de eerste plaats is de tekst slecht opgesteld. «De Koning kan ter beschikken stellen...» van wie? Verder vraagt hij zich af of het logisch is een beroep te doen op een externe audit wanneer ernaar gestreefd wordt de korpschefs te belasten met het echte «management» van hun rechtbank.

Wat de artikelen 5 en 6 van het voorliggende ontwerp betreft, stelt het lid vast dat de raadsheren bij het hof van beroep heel anders behandeld wordt dan de rechters. Om een raadsheer naar een ander hof te detacheren heeft men zijn toestemming nodig terwijl deze toestemming bij de rechters niet vereist is. Volgens hem is dat een discriminatie. Verder vraagt hij zich af of het toewijzen van een rechter aan een andere rechtbank zonder zijn toestemming niet strijdig is met artikel 152 van de Grondwet, dat bepaalt dat de overplaatsing van een rechter niet kan geschieden dan door een nieuwe benoeming en met zijn toestemming.

Vervolgens heeft hij vragen bij de bezoldiging van de toegevoegde rechters. Zullen ze bezoldigd worden op basis van de wedde van een rechter-titularis of wordt hetzelfde systeem toegepast als voor de toegevoegde rechters in de vredegerichten?

Wat het taalgebruik betreft, verwijst het lid naar de toestand van de toegevoegde rechters in de rechtbank van eerste aanleg te Brussel. De vraag rijst of artikel 43 van de wet op het taalgebruik in gerechtszaken van toepassing is. Uit strikt juridisch oogpunt kunnen volgens hem twee theses worden verdedigd. Men kan verdedigen dat deze toegevoegde rechters deel uitmaken van de personeelsformatie van de rechtbank en dat een evenwicht van twee derde, een derde noodzakelijk is. Anderzijds zou men kunnen verdedigen dat

complément sont désignés par le Roi pour exercer temporairement leur fonction dans un tribunal déterminé. Pourquoi les affectations sont-elles décidées par le Roi et non par les premiers présidents des cours d'appel, qui sont probablement mieux informés des nécessités du service ?

Le membre s'interroge également sur l'utilité de la disposition qui précise que les juges de complément ne deviennent juges titulaires au tribunal de première instance, au tribunal de commerce ou au tribunal du travail, que s'ils font l'objet d'une nomination à ces nouvelles fonctions. Ceci lui semble évident et il ne comprend donc pas la raison de cet alinéa. Les juges de complément disposeront-ils d'un avantage par rapport aux autres candidats au moment où une place de juge effectif est vacante? Peut-on considérer que la fonction de juge de complément peut être un premier pas vers une titularisation du candidat?

Une autre remarque concerne l'intervention d'un expert externe éventuel pour évaluer les nécessités du tribunal pour obtenir la désignation d'un juge de complément. Tout d'abord, le texte lui semble mal rédigé. Le Roi peut mettre à la disposition ... de qui? Ensuite, il se demande s'il est logique de faire appel à des audits externes, au moment où l'idée est de confier aux chefs de corps un véritable rôle de «management» de leur tribunal.

En ce qui concerne les articles 5 et 6 du projet à l'examen, le membre constate une importante différence au niveau du traitement des conseillers à la cour d'appel et des juges. Pour qu'un conseiller à la cour d'appel soit détaché dans une autre cour, il faut son accord, alors que, pour les juges, cet accord n'est pas nécessaire. Il lui semble y avoir une discrimination. De plus, il se demande si le fait d'affecter, sans son accord, un juge à un autre tribunal n'est pas contraire à l'article 152 de la Constitution, qui stipule que le déplacement d'un juge ne peut avoir lieu que par une nomination nouvelle et de son consentement.

Ensuite, il s'interroge sur les rémunérations des juges de complément. Seront-ils rémunérés sur la base du traitement d'un juge titulaire ou applique-t-on le même système que pour les juges de complément des justices de paix ?

En ce qui concerne l'aspect linguistique du projet, le membre se réfère à la situation des juges de complément au tribunal de première instance à Bruxelles. La question se pose de savoir si l'article 43 de la loi sur l'emploi des langues en matière judiciaire est applicable. D'un point de vue strictement juridique, il lui semble que les deux thèses sont défendables. On peut soutenir que ces juges de complément rentrent dans le cadre du tribunal et qu'il faut dès lors l'équilibre des deux tiers. D'un autre côté, on pourrait soutenir que

deze toegevoegde rechters als dusdanig niet aan de rechtbank van Brussel verbonden zijn, aangezien ze tot het rechtsgebied van het hof van beroep behoren en dat dan een aantal eentalige rechters benoemd kunnen worden. Een strikte toepassing van de wet van 1935 zal het probleem in de rechtbank van Brussel niet kunnen oplossen. Het is volgens hem duidelijk dat de tweetaligen veeleer zullen solliciteren naar het ambt van rechter-titularis dan naar dat van toegevoegd rechter.

Een lid is van oordeel dat men oog moet hebben voor de efficiëntie van recente technieken die in de gerechtelijke organisatie worden aangewend. Hij verwijst naar een aantal nieuwe beroepen met het oog op het oplossen van problemen in de gerechtelijke wereld, namelijk de professionele bemiddelaars. Deze nieuwe technieken kunnen leiden tot snelle consensusoplossingen. Hij vraagt de mening van de minister over het invoeren van nieuwe juridische oplossings-technieken in burgerlijke zaken.

Een ander lid heeft de indruk dat niet genoeg gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om de algemene vergadering van magistraten samen te roepen. Deze vergadering zou de minister nochtans nauwkeurig kunnen informeren over de behoeften, de organisatie en de werkwijze van hun rechtbank. De wettelijk voorgeschreven algemene vergadering dient in werkelijkheid slechts om de magistraten te verwelkomen en te danken.

Antwoord van de minister

De minister beaamt dat het debat over de evaluatie van de ingevoerde maatregelen steeds uitdrukkelijker wordt gevoerd. Meer en meer wordt de verplichting tot evaluatie trouwens in de wet opgenomen. Meer specifiek met betrekking tot de evaluatie van de werking van de magistratuur, worden zeer vergaande interne en externe initiatieven genomen. Zo wordt bijvoorbeeld met behulp van externe audits een onderzoek gevoerd naar de toestand in de parketten van Brugge en Namen.

Een tweede maatregel betreft het hiërarchisch toezicht van het Hof van Cassatie. In akkoord met het Hof, wordt dit toezicht versterkt door samenwerking met externe consultants (zoals de NV Berenschot). Dit moet leiden tot een systeem van integrale kwaliteitszorg, waarbij een analyse wordt gemaakt van het verloop der activiteiten. Tevens is een magistraat coördinator aangeduid per hof van beroep (zie artikel 101 van het Gerechtelijk Wetboek), die toezicht houdt op de evolutie van de gerechtelijke achterstand, en die daarvan jaarlijks verslag uitbrengt.

Er werd tevens beslist dat binnen de administratie van het ministerie van Justitie, in het kader van het meerjarenplan, een *ad hoc* cel wordt opgericht, die ter

ces juges de complément ne sont pas comme tel attachés au tribunal de Bruxelles, vu qu'ils sont attachés à la cour d'appel, et que dès lors certains juges unilingues pourraient être nommés. Une application stricte de la loi de 1935 ne pourra pas résoudre le problème existant au tribunal de Bruxelles. Il lui semble clair que les quelques bilingues légaux vont plutôt postuler comme juge titulaire et pas comme juge de complément.

Un membre estime que l'on doit être attentif à l'efficacité de techniques récentes qui sont utilisées dans l'organisation judiciaire. Il fait référence à un certain nombre de professions nouvelles auxquelles le monde judiciaire recourt pour résoudre des problèmes, à savoir des médiateurs professionnels. Ces nouvelles techniques permettent de déboucher rapidement sur des solutions de consensus. L'intervenant demande au ministre ce qu'il pense de l'instauration des nouvelles techniques juridiques de résolution du contentieux civil.

Un autre membre a l'impression que la possibilité de convoquer l'assemblée générale des magistrats n'est pas suffisamment exploitée. Cette assemblée pourrait cependant éclairer le ministre de façon précise sur les besoins, l'organisation et le fonctionnement de leur tribunal. L'assemblée générale, prévue par la loi, ne sert en réalité qu'à accueillir et remercier les magistrats.

Réponse du ministre

Le ministre confirme que le débat sur l'évaluation des mesures qui ont été mises en œuvre prend une tournure toujours plus explicite. L'on inscrit d'ailleurs de plus en plus souvent dans la loi l'obligation de procéder à une évaluation. En ce qui concerne en particulier l'évaluation du fonctionnement de la magistrature, l'on prend des initiatives internes et externes qui vont très loin. Ainsi, des audits externes examinent-ils par exemple la situation dans les parquets de Bruges et de Namur.

Une deuxième mesure concerne le contrôle hiérarchique de la Cour de cassation. En accord avec la cour, ce contrôle est renforcé par la collaboration de consultants externes (comme la S.A. Berenschot). Le but est de parvenir à un système de qualité intégrale analysant le déroulement des activités. Dans chaque cour d'appel, un magistrat a en outre été désigné coordinateur (voir l'article 101 du Code judiciaire), qui est chargé de contrôler l'évolution de l'arriéré judiciaire et d'en faire un rapport annuel.

L'on a aussi décidé de créer, au sein de l'administration du Ministère de la Justice, dans le cadre du plan pluriannuel, une cellule *ad hoc*, à

beschikking staat om met het oog op dit toezicht alle mogelijke informatie te geven op het vlak van de statistieken en de evolutie van de toestand op het terrein.

Wat de externe controle betreft, verwijst de minister naar de Hoge Raad voor de Justitie, die toezicht kan houden als er dysfuncties zijn en in dat kader onderzoeken kan verrichten, adviezen formuleren en standpunten innemen, zoals bijvoorbeeld over de achterstand.

De minister besluit aldus dat er op het vlak van de evaluatie heel wat initiatieven worden ontwikkeld om de nagestreefde efficiëntie permanent op te volgen.

In dit ontwerp wordt een bijkomend instrument gecreëerd met betrekking tot deze evaluatie, namelijk dat de Koning externe deskundigen ter beschikking kan stellen bij de bepaling van de behoeften van de dienst.

Wel moet steeds voor ogen worden gehouden dat het terrein van de onafhankelijkheid van de magistratuur niet mag worden betreden.

Verscheidene commissieleden stelden de vraag naar een flexibele benoeming, op eenzelfde wijze, van alle magistraten. De minister is ervan overtuigd dat dit idee zeer waardevol is en verwijst naar het advies van het interuniversitair centrum van gerechtelijk recht waarvan professoren van verschillende rechtsfaculteiten een gemeenschappelijk standpunt in die richting hebben ingenomen door de pleiten voor een systeem van arrondissementsrechtbanken waarbij de magistraten worden benoemd per arrondissement of per rechtsgebied van het hof van beroep, en waarbinnen zij zich met een zeer grote flexibiliteit kunnen verplaatsen.

De minister verklaart dat hij beseft hoe belangrijk het is te strijden tegen de achterstand bij het gerecht. Het is juist dat op dit ogenblik niet gedacht wordt aan toegevoegde raadsheren. Hij acht het nuttiger voor de hoven van beroep te voorzien in een uitbreiding van de personeelsformatie, indien daaraan behoefte bestaat.

Wat de verantwoordelijkheid van de korpschefs betreft, merkt de minister op dat de algemene vergaderingen een belangrijke rol spelen en wijst hij op het belang van de flexibiliteit.

Wat betreft de verhouding van deze wet ten opzichte van de uitbreiding van het kader, beaamt de minister dat in het meerjarenplan justitie werd beslist dat 240 bijkomende magistraten kunnen worden benoemd. Deze uitbreiding is nodig naar aanleiding van nieuw gestelde eisen, zoals verhoogde werkdruk en permanente vorming. Uiteraard is het de bedoeling dat het pakket van toegevoegde rechters deel uitmaakt van het geheel van bijkomende magistraten. De toegevoegde rechters zullen aldus in mindering

laquelle on peut s'adresser pour obtenir, en vue dudit contrôle, toutes les informations possibles en ce qui concerne les statistiques et l'évolution de la situation sur le terrain.

En ce qui concerne le contrôle externe, le ministre renvoie au Conseil supérieur de la justice, qui peut donner avis sur l'existence de dysfonctionnements et mener des enquêtes à ce sujet, formuler des avis, adopter des points de vue, par exemple sur l'arriéré.

Le ministre conclut ainsi que, sur le plan de l'évaluation, l'on développe quantité d'initiatives dans le but de rechercher constamment l'efficacité escomptée.

Le présent projet crée un instrument supplémentaire en ce qui concerne cette évaluation, à savoir la possibilité conférée au Roi de désigner des experts externes chargés de déterminer les nécessités du service.

Cependant, il faut toujours bien se garder d'empiéter sur le domaine de l'indépendance du magistrat.

Plusieurs commissaires ont posé la question d'une nomination flexible, d'une manière uniforme, de tous les magistrats. Le ministre est convaincu que cette idée est très valable et il renvoie à l'avis du centre interuniversitaire pour le droit judiciaire, dans lequel les professeurs de diverses facultés de droit avaient adopté un point de vue commun allant dans ce sens en plaidant pour un système de tribunaux d'arrondissement, dans lequel les magistrats sont nommés par arrondissement ou par ressort de la cour d'appel, ce qui leur permettrait de se déplacer avec une très grande flexibilité.

Le ministre se déclare conscient de l'importance de la lutte contre les arriérés judiciaires. Il est exact que les conseillers de complément n'ont pas été prévus à l'heure actuelle. Il lui semble plus utile, si le besoin existe, de prévoir une extension de cadre pour les cours d'appel.

En ce qui concerne la responsabilisation des chefs de corps, le ministre souligne l'importance du rôle des assemblées générales et l'importance de la flexibilité.

En ce qui concerne le rapport entre la future loi et l'extension du cadre, le ministre confirme que, dans le plan pluriannuel pour la justice, l'on avait décidé que l'on pourrait nommer 240 magistrats supplémentaires. Cette extension est nécessaire pour pouvoir faire face à des exigences nouvelles, comme la pression du travail et la formation permanente. L'objectif est effectivement que le nombre des juges de complément fasse partie de l'ensemble des magistrats supplémentaires. Les juges de complément seront donc

worden gebracht van het aantal magistraten die definitief in het kader zullen worden benoemd.

Het systeem van de toegevoegde rechters lijkt de minister het meest dringende en zal dus prioritair worden ingevoerd. Nadien zal een ontwerp over de kaderuitbreiding worden ingediend.

In zijn antwoord op de vraag waar het systeem van de toegevoegde rechters zal worden toegepast, verwijst de minister naar verschillende gevallen. Op de eerste plaats is het mogelijk dat het aantal dossiers te groot wordt. Als voorbeeld haalt de minister de rechtbank van Neufchâteau aan en de gebrekkige werking te Brussel ten gevolge van de snelle toename van financiële en economische dossiers.

Ten slotte is er nog de bijzondere toestand van de rechtbank van Brussel waar een blokkering wegens een tekort aan magistraten bestaat.

De derde situatie betreft de problematiek van de kleine arrondissementen. In bepaalde gevallen is het daar inderdaad niet verantwoord fulltime rechters te benoemen.

Wat betreft de behoeften van de dienst, bevestigt de minister dat dit begrip twee verschillende toepassingen kent in het voorliggende ontwerp.

In het ene geval is het begrip aan de appreciatie van de korpsoverste gelaten (art. 5 en 6). In het andere geval wordt de behoefte van de dienst duidelijk gespecificeerd in de wet (art. 4). Om mogelijk misbruik te vermijden, bestaat in dat geval een toetsing van het begrip door de Koning. Het systeem blijft aldus onder controle van de minister. Daarom is het ook de Koning die de toegevoegde rechters benoemt en delegeert.

Naar aanleiding van een opmerking van een lid, die erop wijst dat de Koning ook in artikel 6 de raadsheeren delegeert, verduidelijkt de minister dat de beweegreden van tussenkomst door de Koning verschilt wat betreft artikel 4 en artikel 6. In artikel 4 gebeurt de benoeming door de Koning met het oog op een toetsing van de behoefte van de dienst. In artikel 6 is de delegatie door de Koning daarentegen geïnspireerd door het feit dat dit geschiedt op advies van de betrokken eerste voorzitters.

Op de vraag hoe de toegevoegde rechters worden benoemd, antwoordt de minister dat de van kracht zijnde regels moeten worden toegepast. Hij beaamt dat de nieuwe wetgeving in verband met de plaatsvervangende rechters zo vlug mogelijk zal worden gepubliceerd, doch niet toepasselijk zal zijn op de toegevoegde rechters, die op dat vlak volledig gelijk te stellen zijn met de andere rechters. De minister onderstreept tevens dat de toegevoegde rechter geen enkele voorkeur zal krijgen, indien hij naar het vaste kader wil overstappen. Hij zal zich dus moeten kandidaat stellen voor een nieuw ambt en gunstig advies krijgen via de adviescomités, enz.

déduits du nombre des magistrats qui seront nommés définitivement au cadre.

Pour le ministre, le système des juges de complément est la chose la plus urgente et sera dès lors mis en place par priorité. Par la suite, un projet relatif à l'extension du cadre sera déposé.

En réponse à la question de savoir où le système des juges de complément sera appliqué, le ministre fait référence à plusieurs situations. Il y a d'abord la situation de surcroît de dossiers. Le ministre cite comme exemple le cas du tribunal de Neufchâteau et le dysfonctionnement résultant de l'explosion du nombre des dossiers financiers et économiques à Bruxelles.

Ensuite, il y a la situation particulière du tribunal de Bruxelles, où il existe un blocage à cause d'un manque de magistrats.

La troisième situation concerne la problématique des petits arrondissements. Dans certains cas, il ne s'y justifie effectivement pas de nommer des juges à temps plein.

En ce qui concerne les nécessités du service, le ministre confirme que cette notion connaît deux applications différentes dans la loi en projet.

D'une part, cette notion est laissée à l'appréciation du chef de corps (articles 5 et 6). D'autre part, la notion de nécessité du service est clairement précisée dans la loi (article 4). Afin d'empêcher toute possibilité d'abus, le Roi disposera, dans ce cas, d'un pouvoir de contrôle en la matière. Ainsi, le système reste sous le contrôle du ministre. C'est aussi la raison pour laquelle c'est le Roi qui nomme et délègue les juges de complément.

Un membre ayant fait observer qu'à l'article 6 aussi c'est le Roi qui délègue les conseillers, le ministre précise que la raison de l'intervention du Roi n'est pas la même pour l'article 4 que pour l'article 6. À l'article 4, la nomination est faite par le Roi en vue de pouvoir contrôler les nécessités du service. À l'article 6, en revanche, la délégation par le Roi s'applique à l'intervention de plusieurs premiers présidents.

À la question de savoir comment on nomme les juges de complément, le ministre répond qu'il faut suivre les règles en vigueur. Il confirme que la législation nouvelle relative aux juges suppléants sera publiée dans les meilleurs délais, mais qu'elle ne s'appliquera pas aux juges de complément qui, sur ce plan, sont totalement assimilés aux autres juges. Le ministre souligne en outre que le juge de complément n'aura aucune préférence s'il souhaite passer au cadre permanent. Il devra faire acte de candidature à une nouvelle fonction et obtenir un avis favorable des comités d'avis, etc.

Het zevende lid van het voorgestelde artikel 90bis (artikel 4 van het ontwerp) werd uitdrukkelijk ingevoegd om elk interpretatieprobleem hieromtrent te vermijden.

Betreffende de herschikking van de kantons, beaamt de minister dat de vrederechters en de administratie hierover inderdaad werken aan een analyse, maar dat het verslag nog niet is gefinaliseerd. Hij verklaart zich in ieder geval geen voorstander van een eventueel fragmentaire herschikking. Ofwel dienen de kantons te worden herschikt in het gehele land, ofwel niet.

Vervolgens stipt de minister het onderscheid aan in de artikelen 5 en 6 van het voorliggende ontwerp.

In artikel 5 is bepaald dat de eerste voorzitter een rechter zonder zijn akkoord kan delegeren naar een andere rechtbank, omdat deze aanduiding binnen het korps gebeurt, dus binnen de interne organisatie van de magistratuur. De eerste voorzitters drongen terzake immers aan op een maximale flexibiliteit.

In artikel 6 daarentegen ligt de beslissing in handen van de Koning. Daarom werd daar het akkoord van de betrokken magistraat wel weerhouden.

Betreffende het argument van ongrondwettelijkheid van deze verplaatsing zonder akkoord, is de minister van oordeel dat artikel 5 geen verplaatsing beoogt. De magistraat blijft immers gedeeltelijk of volledig benoemd in de plaats waar hij oorspronkelijk benoemd is, hoewel hij in de praktijk zijn functies uitoefent in een andere rechtbank.

De minister verklaart voorts te beschikken over cijfers met betrekking tot het aantal toepassingen van de artikelen 65, 98 en 100 van het Gerechtelijk Wetboek, die wijzen op een eerder beperkt gebruik.

Verscheidene leden stellen vragen met betrekking tot de externe deskundige en wie voor deze aanduiding in aamerking komt. Het lijkt de minister nuttig dat een wettelijke basis wordt gegeven aan de praktijk waarbij beroep wordt gedaan op externe deskundigen om het hiërarchisch toezicht bij te staan.

Over de bezoldiging merkt de minister op dat er geen verschil bestaat tussen een toegevoegde rechter en een rechter-titularis. Hun statuut of bezoldigingsniveau is gelijk.

Wat het gebruik der talen en de toepassing van de wet van 1935 betreft, meent de minister dat rekening moet worden gehouden met de behoeften van de dienst. De oplossing moet worden gevonden aan de hand van die behoeften.

Tot slot stipt de minister aan dat hij volledig achter de idee van «bemiddeling» staat, hoewel dit een ander debat is. Dit is een aan te moedigen vorm van buitengerechtelijke afhandeling van geschillen. Hij

Le septième alinéa de l'article 90bis proposé (article 4 du projet) a été expressement inséré afin d'éviter tout problème d'interprétation à ce sujet.

En ce qui concerne le réaménagement des cantons, le ministre confirme que les juges de paix et l'administration effectuent une analyse de la question, mais il ajoute que le rapport n'a pas encore été finalisé. Quoi qu'il en soit, il déclare ne pas être partisan d'un réaménagement fragmentaire. Soit on réaménage les cantons dans l'ensemble du pays, soit on ne fait rien.

Le ministre attire ensuite l'attention sur la distinction qui est faite aux articles 5 et 6 du projet.

À l'article 5, il est prévu que le premier président peut déléguer un juge sans son accord à un autre tribunal parce que cette délégation s'effectue précisément au sein du corps, c'est-à-dire dans le cadre de l'organisation interne de la magistrature. Les premiers présidents ont insisté en la matière pour que l'on prévoie un maximum de flexibilité.

En ce qui concerne l'article 6, par contre, la décision appartient au Roi. C'est la raison pour laquelle, dans ce cas-là, l'accord du magistrat concerné a été retenu.

En ce qui concerne l'argument de l'inconstitutionnalité du déplacement sans accord, le ministre estime que l'article 5 ne vise pas à un déplacement. Le magistrat reste en effet nommé au lieu où il l'a été initialement, même si, en pratique, il exerce ses fonctions partiellement ou totalement dans un autre tribunal.

Le ministre dit ensuite disposer de statistiques concernant le nombre d'applications des articles 65, 98 et 100 du Code judiciaire, dont il ressort que ces articles sont rarement invoqués.

Plusieurs membres s'interrogent au sujet de l'expert externe et de la question de savoir qui entre en ligne de compte pour cette désignation. Le ministre juge utile de doter d'une base juridique la pratique consistant à faire appel à des experts externes en vue d'assister le contrôle hiérarchique.

En ce qui concerne la rémunération, le ministre précise qu'il n'existe aucune différence entre un juge de complément et un juge titulaire. Leur statut ou niveau de la rémunération est identique.

Au niveau de l'emploi des langues et de l'applicabilité de la loi de 1935, le ministre est d'avis qu'il faut tenir compte des nécessités du service. La solution doit être trouvée en fonction de ces nécessités.

Pour conclure, le ministre souligne qu'il souscrit totalement à l'idée de la «médiation», bien que ce soit un autre débat. La médiation est une forme de règlement extrajudiciaire des conflits qu'on doit encoura-

hoopt dat dit debat, waar de verschillende vormen kunnen worden afgewogen, binnenkort zal worden gevoerd.

De minister deelt tenslotte een lijst rond betreffende de evolutie van het aantal magistraten sedert 1953 tot heden (zie bijlage).

III. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Over dit artikel worden geen opmerkingen geuit. Het artikel wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Artikel 2

Een lid vraagt op welke wijze de plaatsvervangende rechters zullen worden aangerekend. Op dit ogenblik heeft elk vredegerecht recht op een aantal plaatsvervangende rechters (maximum zes). Kan een plaatsvervangende rechter, die overeenkomstig dit artikel in meerdere vrederechten wordt benoemd, op verschillende plaatsen worden aangerekend? Dit zou het kader van de plaatsvervangers in feite verminderen.

De minister antwoordt dat de aanrekening zal gebeuren op de plaats van de eerste benoeming. De administratie zal op dit vlak de inventaris bijhouden.

Een lid vraagt hoe de kandidatuurstelling gebeurt. Gaat men een openverklaring doen van plaatsvervangende voor verschillende kantons?

De minister antwoordt dat in de oproep tot de kandidaten vermeld zal worden voor welke gerechten de benoeming zal geschieden, met aanduiding van de zetel waar men aangerekend wordt op het kader, dit naar analogie met wat gebeurt bij de toepassing van artikel 100 gerechtelijk wetboek.

Op vraag van een ander lid, bevestigt de minister dat elke rechtbank het aantal plaatsvervangers die ze nu een het kader heeft behoudt, met de mogelijkheid dat zij worden verplaatst.

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Artikel 3

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Artikel 4

Artikel 90bis aanhef en eerste lid

De heer Erdman dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/2, amendement nr. 1), luidend:

ger. Il espère que ce débat, au cours duquel on pourra confronter les mérites des différentes options, sera tenu bientôt.

Enfin, le ministre remet aux membres une liste relative à l'évolution du nombre de magistrats de 1953 à ce jour (*cf.* annexe).

III. Discussion des articles

Article 1er

Cet article ne fait l'objet d'aucune observation. Il est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Article 2

Un membre demande comment on comptabilisera les juges suppléants. À l'heure actuelle, chaque justice de paix a droit à un certain nombre de juges suppléants (six au maximum). Un juge suppléant qui serait nommé dans plusieurs justices de paix conformément à cet article peut-il être comptabilisé en divers endroits? Cela réduirait, en fait, le cadre des suppléants.

Le ministre répond que la comptabilisation se fera sur le lieu de la première nomination. L'administration se chargera de tenir l'inventaire.

Un membre demande comment on introduira sa candidature. Y aura-t-il une déclaration de vacance d'emploi de suppléant pour plusieurs cantons?

Le ministre répond que l'on mentionnera, dans l'appel aux candidats, pour quelles juridictions la nomination se fera, en indiquant au cadre de quel siège le candidat sera comptabilisé, par analogie avec ce qui se fait lors de l'application de l'article 100 du Code judiciaire.

À la suite de la question d'un autre membre, le ministre confirme que chaque tribunal conservera le nombre de suppléants dont son cadre dispose actuellement, avec la possibilité qu'ils soient déplacés.

L'article est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Article 3

Cet article est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Article 4

Phrase liminaire et alinéa premier de l'article 90bis

M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/2, amendement n° 1), libellé comme suit:

«In dit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen:

A) 1° De aanhef van dit artikel doen luiden als volgt:

«In hoofdstuk II van titel I van het eerste boek van hetzelfde wetboek wordt een afdeling VIbis ingevoegd met als opschrift «Afdeling VIbis. Toegevoegde rechters» en bevattende een artikel 86bis luidend als volgt:»

2° De woorden «90bis» vervangen door de woorden «86bis.»

Verantwoording

Er moet een herschikking gebeuren daar het invoegen onder artikel 90bis van de bepalingen zoals voorzien in artikel 4 van het ontwerp niet logisch is.

«B) In het tweede lid van het voorgestelde artikel de woorden «voor zaken waarover ... tot aan het vonnis» vervangen door de woorden «bij overeenkomstige toepassing van artikel 383bis, § 1, blijft de opdracht evenwel geldig voor de zaken die reeds zijn behandeld en waarin nog geen beslissing is gevallen.»

Verantwoording

Er is geen reden om af te wijken van de regel die nu reeds werd bepaald in artikel 383bis voor de magistraten die op rust gaan. Anderzijds zouden de bewoordingen zoals voorgesteld tot misverstand kunnen leiden: betreft het een tussenvonnis, een eindvonnis, quid met getuigenverhoor en dergelijke. Het is duidelijk de regeling die reeds gekend is zonder meer over te nemen.

«C) In het derde lid van het voorgestelde artikel de woorden «om een of andere reden niet beschikbaar» vervangen door de woorden «die verhinderd».

Verantwoording

Het begrip verhinderd is duidelijk omschreven in de artikelen 319 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek en een regeling is voorzien in artikel 322 van het Gerechtelijk Wetboek. In artikel 98 van het Gerechtelijk Wetboek wordt ook het begrip «verhinderd» gebruikt; in artikel 18 van het ontwerp wordt ook zelfs artikel 322 van het Gerechtelijk Wetboek aangepast. Er bestaat dus geen minste reden om nu een wazig begrip in te voeren tegenover een door het Gerechtelijk Wetboek reeds bepaald begrip.

«Apporter à cet article les modifications suivantes:

A) 1° Rédiger le début de cet article de la manière ci-après:

«Au chapitre II du titre Ier du livre premier du même Code, il est inséré une section VIbis, intitulée «Section VIbis. Juges de complément» et contenant un article 86bis rédigé comme suit:»

2° Remplacer les mots «90bis» par les mots «86bis.»

Justification

Un réaménagement s'impose en raison de l'illogisme qu'il y aurait à insérer à l'article 90bis du Code judiciaire les dispositions proposées à l'article 4 de la loi en projet.

«B) Au deuxième alinéa de l'article proposé, remplacer les mots «pour les affaires ... jusqu'au prononcé du jugement» par les mots «toutefois, par analogie avec la disposition de l'article 383bis, § 1er, la désignation produira ses effets à l'égard des causes ayant déjà fait l'objet de débats et n'ayant pas encore donné lieu à décision.»

Justification

Il n'y a pas de raison de s'écarter de la règle en vigueur et contenue à l'article 383bis pour les magistrats qui partent à la retraite. En outre, la formulation adoptée pourrait donner lieu à des malentendus. On ignore en effet s'il s'agit d'un jugement avant dire droit ou d'un jugement définitif et on ne sait pas non plus ce qu'il en est des auditions de témoins, etc. Il serait plus clair de reprendre sans plus le système que l'on connaît déjà.

«C) Au troisième alinéa de l'article proposé, remplacer les mots «pour l'une ou l'autre raison, n'est pas en mesure» par les mots «est empêché».

Justification

La notion «empêché» est définie clairement dans les articles 319 et suivants du Code judiciaire et l'article 322 du même Code prévoit des règles à cet effet. La notion d'empêchement figure aussi à l'article 98 dudit Code; de plus, l'article 18 de la loi en projet modifie même l'article 322. Par conséquent, il n'y a aucune raison d'introduire une notion vague en lieu et place d'une notion qui a déjà été définie dans le Code judiciaire.

«D) In het zesde lid van het voorgestelde artikel tussen de woorden «van de eerste voorzitter van het hof van beroep» en de woorden «van de eerste voorzitter van het arbeidshof» de woorden «in voorkomend geval» invoegen.

Verantwoording

Er kan geen sprake zijn van een dubbel advies. Elke eerste voorzitter is bevoegd voor zijn hof.

«E) In het zesde lid het voorgestelde artikel aanvullen met de woorden «en van de stafhouder van de Orde van Advocaten.»

Verantwoording

Vermits het advies van de stafhouder van de Orde van Advocaten gevraagd wordt voor de regeling van de dienst (artikelen 66 en 88 van het Gerechtelijk Wetboek) is het in deze materie uiteraard aangewezen daadwerkelijk een advies van de balie, dit wil zeggen van de consumenten van het gerecht in kwestie, in te winnen.

Het amendement 1A beoogt een logische en hiërarchische structuur in het Gerechtelijk Wetboek.

De minister heeft geen principieel bezwaar tegen dit amendement.

Het amendement nr. 1A wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Het amendement nr. 1B wordt ingetrokken.

De indiener heeft ingezien dat de functie van toegevoegd rechter zonder termijn aan de betrokkene de functie van magistraat geeft. In die omstandigheden kan niet de vergelijking worden gemaakt met de magistraat die met pensioen gaat, vermits deze ophoudt zijn functie uit te oefenen.

De heer Bourgeois dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 23), luidend:

«De eerste volzin van het eerste lid van het voorgestelde artikel 90bis aanvullen met de woorden «van het hof van beroep.»

Tevens wordt op dit amendement nr. 23 door de heer Vandenberghe c.s. een subamendement ingediend, luidend:

«De eerste zin van het voorgestelde artikel 90bis, eerste lid van het Gerechtelijk Wetboek, in fine aanvullen met de woorden «van het hof van beroep of van het arbeidshof».

Verantwoording

Naar analogie met de toegevoegde substituten en toegevoegde substituut-arbeidsauditeurs moet een

«D) Au sixième alinéa de l'article proposé, insérer le mot «éventuellement» entre les mots «du premier président de la cour d'appel» et les mots «du premier président de la cour du travail.»

Justification

Il ne peut être question d'un avis double. Chaque premier président est compétent pour sa propre cour.

«E) Compléter le sixième alinéa de l'article proposé par les mots «et du bâtonnier de l'Ordre des avocats.»

Justification

L'avis du bâtonnier de l'Ordre des avocats étant requis pour le règlement du service (articles 66 et 88 du Code judiciaire), il va de soi qu'il serait souhaitable, en la matière, de recueillir effectivement l'avis du barreau, c'est-à-dire des usagers de la juridiction en question.

L'amendement 1A vise à structurer logiquement et hiérarchiquement le Code judiciaire.

Le ministre n'a pas d'objection de principe à l'encontre de cet amendement.

L'amendement n° 1A est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

L'amendement n° 1B est retiré.

L'auteur s'est rendu compte que la fonction de juge de complément confère la fonction de magistrat à l'intéressé, sans délai. Dans ces conditions, on ne peut faire la comparaison avec le magistrat qui part à la retraite, étant donné que celui-ci cesse d'exercer sa fonction.

M. Bourgeois dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 23), libellé comme suit:

«Compléter la première phrase du premier alinéa de l'article 90bis proposé par les mots «de la cour d'appel.»

M. Vandenberghe et consorts déposent également un sous-amendement à l'amendement n° 23, qui est libellé comme suit:

«Compléter la première phrase de l'alinéa 1er de l'article 90bis proposé du Code judiciaire, par les mots «de la cour d'appel ou de la cour du travail.»

Justification

Par analogie avec les substituts de complément et les substituts de complément de l'auditeur du travail,

onderscheid gemaakt worden tussen enerzijds de toegevoegde rechters die enerzijds zullen worden gedelegeerd naar respectievelijk de rechtbanken van eerste aanleg en koophandel die derhalve benoemd moeten worden per rechtsgebied van het hof van beroep, en anderzijds de toegevoegde rechters die zullen worden gedelegeerd naar de arbeidsrechtbanken en die dienhalve moeten worden benoemd per rechtsgebied van het arbeidshof.

Bovenvermelde amendementen worden eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

De regering dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 10), luidend:

«In artikel 90bis van het Gerechtelijk Wetboek ingevoegd door artikel 4 van het ontwerp wordt het eerste lid vervangen door de volgende bepaling:

«De Koning kan toegevoegde rechters benoemen per rechtsgebied van het hof van beroep. Hun aantal per rechtsgebied kan niet meer bedragen dan een tiende van het totaal aantal magistraten van de zetel van de rechtbanken van eerste aanleg, de rechtbanken van koophandel en de arbeidsrechtbanken gelegen binnen dit rechtsgebied, zoals vastgesteld door de wet bedoeld in artikel 186, vierde lid.»

Verantwoording

Ter verduidelijking worden de woorden «van het hof van beroep» toegevoegd. Dankzij het voorgestelde amendement wordt het voorts niet meer nodig de tekst te wijzigen indien één van de in dit artikel vermelde wetten wordt opgeheven of vervangen.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Mevrouw Milquet dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 9), luidend:

«Tussen de eerste en de tweede volzin van het eerste lid van het voorgestelde artikel 90bis een volzin invoegen, luidende:

«Deze toegevoegde rechters kunnen slechts zitting nemen in de taal van hun diploma van licentiaat in de rechten overeenkomstig de artikelen 43 en volgende van de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken.»

Verantwoording

Men dient te voorkomen dat de regels betreffende het taalgebruik als bepaald in de wet van 15 juni 1935 overhoop worden gehaald door het wetsontwerp en de invoering van de toegevoegde rechters.

il y a lieu de faire une distinction entre, d'une part, les juges de complément qui seront délégués respectivement aux tribunaux de première instance et de commerce, et doivent donc être nommés par ressort de la cour d'appel, et, d'autre part, les juges de complément qui seront délégués aux tribunaux du travail et doivent dès lors être nommés par ressort de la cour du travail.

Les amendements précités sont adoptés à l'unanimité des 11 membres présents.

Le Gouvernement dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 10), libellé comme suit:

«À l'article 90bis du Code judiciaire, inséré par l'article 4 du projet, l'alinéa premier est modifié comme suit:

«Le Roi peut nommer des juges de complément par ressort de cour d'appel. Leur nombre par ressort ne peut excéder un dixième du nombre total de magistrats du siège des tribunaux de première instance, des tribunaux de commerce et des tribunaux du travail situés dans ce ressort, tel que fixé par la loi visée à l'article 186, alinéa 4.»

Justification

Les mots «de cour d'appel» sont ajoutés dans un but de clarté. L'amendement proposé évitera en outre de devoir modifier le texte en cas d'abrogation ou de remplacement d'une des lois citées dans cet article.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Mme Milquet dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/1, amendement n° 9), libellé comme suit:

«Insérer, entre la première et la seconde phrase de l'alinéa premier de l'article 90bis proposé, une nouvelle phrase, libellée comme suit:

«Ces juges de complément ne pourront siéger que dans la langue de leur diplôme de licencié en droit conformément aux articles 43 et suivants de la loi du 15 juin 1935 sur l'emploi des langues en matière judiciaire.»

Justification

Il convient d'éviter que, par le biais du projet de loi et de, l'introduction des juges de complément, on en vienne à bousculer les règles relatives à l'emploi des langues telles qu'établies par la loi du 15 juin 1935.

Het ligt niettemin voor de hand dat de toegevoegde rechters uiteindelijk «vliegende» rechters zullen zijn en dat de regels betreffende de taalquota in hun geval niet toegepast moet worden.

Het leek ons bijgevolg nuttig een noodzakelijk expressis verbis in de wet te vermelden dat de toegevoegde rechters — zoals de anderen trouwens — slechts zitting kunnen nemen in de taal van hun diploma.

Een lid verklaart zich niet akkoord met dit amendement. Ofwel wordt de taalwetgeving volledig toegepast, ofwel niet. In casu wordt de taalwetgeving niet toegepast waar het om de tweetaligheid gaat, maar wel toegepast met betrekking tot de taal van het diploma. Aldus wordt geen enkel effect aan de tweetaligheid gegeven.

Als men dit beginsel in de wet invoegt, lijkt het de spreker trouwens onvermijdelijk dat dit een algemeen beginsel wordt, ook van toepassing op het Hof van Cassatie en het hof van beroep. Het lijkt hem niet mogelijk dat dit alleen van toepassing zou zijn op de rechtbank van eerste aanleg te Brussel.

Een lid is mening dat het voorliggende ontwerp niet mag worden uitgehouden. Het voorziet immers in toegevoegde rechters die zitting kunnen nemen in het gehele gerechtelijke arrondissement. Gelet op de wetgeving op het gebruik der talen lijkt het hem onontbeerlijk dat zij zitting nemen in de taal van hun diploma maar dat de regels betreffende de taalquota in hun geval niet worden toegepast aangezien zij zullen moeten zitting nemen op verschillende plaatsen in het rechtsgebied van het hof van beroep.

Een lid verduidelijkt dat het amendement dient gelezen te worden in samenhang met het amendement nr. 20 van de hh. Desmedt en Foret (Stuk Senaat, nr. 1-705/3), luidend:

«Het voorgestelde artikel 90bis aanvullen met een nieuw lid, luidende:

«De toegevoegde rechters kunnen slechts zitting houden in de taal van hun diploma van doctor of van licentiaat in de rechten.»

Verantwoording

Het is onontbeerlijk deze precisering in de wettekst aan te brengen. De toegevoegde rechters worden immers geen titularis bij de rechtbank waarvoor ze worden aangewezen. Bijgevolg zijn de bepalingen van de wet van 19 juni 1935 betreffende de benoemingsvoorwaarden van magistraten niet op hen van toepassing. De bovenvermelde precisering moet dus in de wet worden ingevoegd, zo niet krijgt de rechtzoekende niet dezelfde waarborgen op het stuk van de kennis van de taal van de rechtspleging als wanneer hij verschijnt voor een rechter-titularis.

Par contre, il apparaît évident que ces juges de complément étant appelés à être des juges «volants», les règles afférentes aux quotas linguistiques ne doivent pas être appliquées.

En conséquence, il nous a apparu utile et nécessaire d'inscrire expressis verbis dans la loi que les juges de complément ne pourront — comme les autres d'ailleurs — que siéger dans la langue de leur diplôme.

Un membre déclare ne pas être d'accord sur cet amendement. Soit on applique intégralement la législation linguistique, soit on ne l'applique pas. En l'espèce, on n'applique pas la législation linguistique lorsqu'il s'agit du bilinguisme, mais on l'applique en ce qui concerne la langue du diplôme. Ce qui revient à priver le bilinguisme de tout effet.

Du reste, pour l'intervenant, si on l'insère dans la loi, ce principe aura valeur générale, et il s'appliquera aussi à la Cour de cassation et à la cour d'appel. Il ne lui paraît pas possible qu'il ne soit applicable qu'au tribunal de première instance de Bruxelles.

Un membre est d'avis que le texte du projet de loi à l'examen ne peut être vidé de son sens. Le projet prévoit en effet des juges de complément, pouvant siéger sur l'ensemble d'un arrondissement judiciaire. À la lumière de la loi sur l'emploi des langues, il lui semble indispensable qu'ils siègent dans la langue de leur diplôme, mais qu'ils ne soient pas soumis aux quotas linguistiques, vu qu'ils sont appelés à siéger dans différents endroits de l'arrondissement de la cour d'appel.

Un membre précise que l'amendement doit être lu en relation avec l'amendement n° 20 de MM. Desmedt et Foret (doc. Sénat, n° 1-705/3), libellé comme suit:

«Compléter l'article 90bis proposé par un nouvel alinéa, rédigé comme suit:

«Les juges de complément ne peuvent siéger que dans la langue de leur diplôme de docteur en droit ou de licencié en droit.»

Justification

Cette précision à apporter au texte légal est indispensable. En effet, les juges de complément ne deviendront pas titulaires auprès des tribunaux où ils seront affectés. Par conséquent, les dispositions de la loi du 19 juin 1935 relatives aux conditions de nomination des magistrats ne leur seront pas applicables. La précision précitée doit donc être insérée dans le texte légal sous peine de ne pas assurer au justiciable les mêmes garanties de connaissance de la langue de procédure dont il bénéficie lorsqu'il comparaît devant un juge titulaire.

Aan dit standpunt werd herhaaldelijk herinnerd door de betrokken magistraten zelf (zie ASM-Bulletin nr. 97 van 9 september 1997). Rechtsbedeling door een magistraat die dezelfde taal spreekt als de rechtzoekende is een principe dat in alle meertalige democratische landen van toepassing is (zie communiqué van de Brusselse parlementsleden betreffende de toestand bij het parket en de Rechtbank van Eerste Aanleg van Brussel van juli 1997).

Dat amendement geeft zeer duidelijk de doelstelling weer en stelt uitdrukkelijk dat de taalwetgeving niet toepasselijk is. De spreker stelt dat de taalwetgeving toepasselijk moet blijven in haar geheel. Een gedeeltelijke toepassing, zoals voorgesteld in vermelde amendementen, lijkt hem niet aanvaardbaar.

Een van de indieners van het laatste amendement wijst op de kern van het probleem. Met de benoeming van toegevoegde rechters wil men de problemen in de rechtbanken oplossen (achterstand, gebrek aan magistraten, gerechtelijke vakantie). In de rechtbank van Brussel is er vooral een achterstand bij de Franstalige zaken. De in Brussel benoemde toegevoegde rechters zullen dus vooral de Franstalige gerechtelijke achterstand moeten helpen oplossen.

Aangezien de rechters zitting moeten nemen in de taal van hun diploma, lijkt het hem noodzakelijk toegevoegde rechters te kunnen benoemen die geen wettelijke tweetaligen zijn en die zitting nemen in de tweede taal.

Een lid verwijst naar artikel 5 van het voorliggende ontwerp, waar het magistraten betreft die benoemd zijn. Het lijkt hem vanzelfsprekend dat de taalwetgeving, in haar geheel, toepasselijk is op de toegevoegde rechters.

De minister onderstreept dat de werkelijke vraag is of een tweetalige toegevoegde rechter in Brussel in beide talen kan zetelen.

Hij onderstreept dat flexibiliteit de hoofdlijn en de filosofie van het voorliggend ontwerp vormt. Deze flexibiliteit moet ook worden ingevoerd daar waar het de benoeming van tweetaligen betreft. Het is duidelijk dat iemand die in Brussel benoemd wordt als Nederlandstalige niet in Nijvel kan zetelen, en iemand die als Franstalige wordt benoemd niet in Leuven kan gaan zetelen, en ook niet in een andere kamer in Brussel.

In antwoord op de vraag of tweetaligen ook kunnen zetelen in de andere taal, lijkt het de minister echter evident dat, waar men de flexibiliteit wil creëren om eentaligen te benoemen (in functie van de nood van de dienst), deze flexibiliteit ook moet kunnen behouden blijven wat de tweetaligen betreft. Dezen moeten dus kunnen zetelen in de andere taal. Tevens moet het ook mogelijk zijn, via voorliggend

Cette prise de position a été maintes fois rappelée par les magistrats concernés eux-mêmes (voir notamment Bulletin de l'A.S.M. n° 97 du 9 septembre 1997). Le fait d'être jugé par un magistrat de sa propre appartenance linguistique est un principe qui est d'ailleurs d'application dans tous les pays démocratiques multilingues (voir communiqué des parlementaires bruxellois relatif à la situation du parquet et du Tribunal de première instance de Bruxelles de juillet 1997).

Cet amendement traduit très précisément la finalité du projet et indique expressément que la législation sur l'emploi des langues n'est pas d'application. L'intervenant déclare que celle-ci doit rester intégralement applicable. Une application partielle, telle qu'elle est proposée dans les amendements mentionnés, lui semble inacceptable.

L'un des auteurs du dernier amendement souligne le fond du problème. L'idée de nommer des juges de complément vise à résoudre les problèmes dans les tribunaux (arriéré, manque de magistrats, vacances judiciaires). Au tribunal de Bruxelles, l'arriéré se situe surtout au niveau des affaires francophones. Les juges de complément nommés à Bruxelles seront donc surtout appelés à traiter l'arriéré francophone.

Compte tenu du fait que les juges doivent siéger dans la langue de leur diplôme, il lui semble nécessaire de pouvoir nommer des juges de complément qui ne sont pas des bilingues légaux, siégeant dans la seconde langue.

Un membre renvoie à l'article 5 du projet à l'examen, qui concerne les magistrats qui sont nommés. Il lui semble aller de soi que l'ensemble de la législation sur l'emploi des langues s'applique aux juges de complément.

Le ministre souligne que la vraie question est de savoir si un juge de complément bilingue peut siéger dans les deux langues à Bruxelles.

Il souligne que la flexibilité constitue l'idée maîtresse et la philosophie du projet à l'examen. L'on doit aussi introduire cette flexibilité là où il est question de la nomination de bilingues. Il est clair que quiconque est nommé à Bruxelles en tant que néerlandophone ne peut pas siéger à Nivelles et quiconque y est nommé comme francophone ne peut pas siéger à Louvain et pas davantage dans une chambre de l'autre rôle linguistique à Bruxelles.

À la question de savoir si des bilingues peuvent également siéger dans l'autre langue, le ministre répond qu'il semble toutefois évident que, si l'on veut créer la flexibilité pour nommer des unilingues (en fonction des besoins du service), il faut aussi pouvoir maintenir cette flexibilité en ce qui concerne les bilingues. Ces derniers doivent dès lors pouvoir siéger dans l'autre langue. Par ailleurs, il doit être possible,

ontwerp, eentaligen te kunnen benoemen en te delegeren naar rechtbanken, waar deze benoeming niet altijd mogelijk is via de bestaande kaders wegens de verplichting van tweetaligheid ten belope van twee derden van het volledig kader. Aldus vraagt hij dat het amendement niet wordt weerhouden. Inderdaad heeft dit amendement tot gevolg dat de tweetaligen enkel in de taal van hun diploma zouden mogen zeten. Tevens lijkt het hem niet raadzaam tot een gedeeltelijke toepassing van de taalwetgeving over te gaan. Indien men de taalwet toepast op het vlak van de bepaling met betrekking tot de taal van het diploma, moet zij ook worden toegepast op het vlak van de eerbiediging van de taalquota.

Een lid merkt op dat deze problematiek slechts betrekking heeft op de rechtbank van Brussel. Hij vraagt van de minister een bevestiging dat hij niet uitsluit dat eentalige toegevoegde rechters benoemd worden in de kamers die overeenstemmen met hun taalrol en dat wettelijke tweetaligen worden aangewezen die dan zitting kunnen nemen in het Nederlands en in het Frans.

De minister bevestigt dat.

Een lid kan aanvaarden dat op dit punt wordt afgeweken van de taalwetgeving. Nochtans zal de taalwet wel moeten worden geëerbiedigd indien de eerste voorzitter benoemde rechters of raadsheren zou aanduiden (Stuk Senaat, nr. 1-705/2, amendement nr. 2).

Verskillende leden merken op dat er in Brussel een tekort aan rechters is die Franstalige zaken kunnen behandelen. De personeelsformatie is onvolledig wat Franstalige rechters betreft.

De minister herinnert eraan dat de benoemingen geschieden op grond van rapporten waarin de behoeften van de dienst worden toegelicht. Hij is zich bewust van de structurele problemen in Brussel op het niveau van de personeelsformatie. Dit debat zal later worden gevoerd als de uitbreiding van de personeelsformaties ter sprake komt en in het kader van het wetsontwerp op het taalgebruik.

Amendement nr. 9 wordt verworpen met 6 tegen 3 stemmen.

Artikel 90bis, tweede lid

De heer Erdman en mevrouw Maximus dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 24), luidend:

« In de Nederlandse tekst van de tweede volzin van het tweede lid van het voorgestelde artikel 90bis tussen de woorden « de termijn » en de woorden « is verstreken » de woorden « waarvoor zij zijn aangewezen » invoegen. »

grâce au projet à l'examen, de pouvoir nommer des unilingues et de les déléguer à des tribunaux où cette nomination n'est pas toujours possible par le biais des cadres existants à cause de l'obligation de bilinguisme jusqu'à concurrence des deux tiers de l'ensemble du cadre. Il demande dès lors que l'amendement ne soit pas retenu. En effet, selon cet amendement, les bilingues ne pourraient siéger que dans la langue de leur diplôme. Il ne lui semble par ailleurs pas opportun d'appliquer partiellement la législation sur l'emploi des langues. Si l'on applique cette législation dans le cadre de la disposition relative à la langue du diplôme, il faut aussi l'appliquer en ce qui concerne le respect des quotas linguistiques.

Un membre remarque que cette problématique ne concerne que le tribunal de Bruxelles. Il souhaite que le ministre confirme qu'il n'exclut pas la possibilité de nommer des juges de complément unilingues dans les chambres correspondantes à leur rôle linguistique, ni de désigner des bilingues légaux qui, alors, pourraient siéger dans les deux rôles linguistiques.

Le ministre répond par l'affirmative.

Un membre peut accepter que l'on déroge sur ce point à la législation réglant l'emploi des langues. Cependant, celle-ci devra bien être respectée si le premier président désigne des juges ou des conseillers nommés (doc. Sénat, 1-705/2, amendement n° 2).

Plusieurs membres font remarquer qu'il existe à Bruxelles une insuffisance de juges qui peuvent traiter des affaires francophones. Le cadre est incomplet en ce qui concerne les juges francophones.

Le ministre rappelle que les nominations seront faites sur la base de rapports qui explicitent les besoins du service. Il se rend compte des problèmes structurels existant à Bruxelles, au niveau du cadre. Ce débat sera mené ultérieurement dans le cadre des extensions des cadres et du projet de loi sur l'emploi des langues.

L'amendement n° 9 est rejeté par 6 voix contre 3.

Article 90bis, deuxième alinéa

M. Erdman et Mme Maximus déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 24):

« Dans le texte néerlandais de la deuxième phrase du deuxième alinéa de l'article 90bis proposé, insérer, entre les mots « de termijn » et les mots « is verstreken », les mots « waarvoor zij zijn aangewezen. »

Verantwoording

Conformiteit met de Franse tekst.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

De heren Foret en Desmedt dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 17), luidend:

«In het tweede lid van het voorgestelde artikel 90bis de woorden «worden door de Koning aangewezen» vervangen door de woorden «worden aangewezen door de eerste voorzitter van het hof van beroep van het betrokken rechtsgebied.»

Verantwoording

Het lijkt ons wenselijk om de procedures die tot doel hebben de «behoeften van de dienst» in onze rechtscolleges op te vangen, gelijk te schakelen. Daarom stellen wij voor dat de eerste voorzitter van het hof van beroep van het betrokken rechtsgebied de toegevoegde rechters aanwijst, zoals hij ook, overeenkomstig het nieuwe artikel 98 van het Gerechtelijk Wetboek, een rechter uit zijn rechtsgebied kan opdragen zijn ambt bijkomend in een andere rechtbank binnen dat rechtsgebied waar te nemen.

De minister duidt op de weerhouden principes. Het eerste principe luidt dat de Koning toegevoegde rechters benoemt die in het gehele ressort kunnen functioneren (zie eerste lid van artikel 4). De tweede stap bestaat erin dat de Koning deze toegevoegde rechters kan aanwijzen bij een, meerdere of alle rechtbanken, hetzij bij de rechtbanken van eerste aanleg, hetzij bij de rechtbank van koophandel, hetzij bij de arbeidsrechtbanken; een aanwijzing kan aldus gebeuren volgens de behoeften van de dienst (artikel 4, tweede lid). De volgende stap is dat de aldus aangewezen toegevoegde rechters (en ook de rechters uit het kader) ook door de eerste voorzitter kunnen worden gedelegeerd teneinde een soepele inschakeling toe te laten bij kortstondige vervangingen [zie amendement nr. 11 op artikel 5 (*cf. infra*)]. Nochtans lijkt het ook noodzakelijk dat de Koning een zeker toezicht kan blijven behouden en delegeren in functie van de informatie die hem wordt bezorgd. Een te grote vrijheid van de eerste voorzitters kan leiden tot een misbruik en is niet wenselijk. Aldus vraagt de minister het amendement te verwerpen.

Een van de indieners van het amendement onderstreept dat de argumenten van de minister ook aangevoerd kunnen worden ten gunste van de eerste voorzitter. Die eerste voorzitter heeft eveneens zicht op de totaliteit van de problemen die rijzen in zijn rechtsgebied en krijgt eveneens de informatie van de verschillende rechtbanken. Het lijkt hem overigens zo te zijn

Justification

Il y a lieu d'assurer la conformité avec le texte français.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

MM. Foret et Desmedt déposent un amendement (doc. Sénat n° 1-705/3, amendement n° 17) libellé comme suit:

«À l'alinéa 2 de l'article 90bis proposé, remplacer les termes «sont désignés par le Roi» par les termes «sont désignés par le premier président de la cour d'appel du ressort concerné.»

Justification

Il nous paraît opportun d'uniformiser les procédures visant à rencontrer les «nécessités du service» dans nos tribunaux. Nous proposons donc de confier la désignation des affectations des juges de complément au premier président de la cour d'appel du ressort concerné, tout comme ce même premier président peut, dans le cadre de l'article 98 du Code judiciaire nouveau, charger un juge de son ressort d'exercer ses fonctions à titre complémentaire dans un autre tribunal de ce ressort.

Le ministre commente les principes retenus. Le premier principe veut que le Roi nomme des juges de complément qui puissent fonctionner dans l'ensemble du ressort (voir l'alinéa 1er de l'article 4). Le deuxième principe veut que le Roi puisse désigner ces juges de complément pour un, plusieurs ou tous les tribunaux, que ce soient les tribunaux de première instance, les tribunaux de commerce ou les tribunaux du travail; une désignation peut donc avoir lieu en fonction des besoins du service (article 4, deuxième alinéa). Selon le principe suivant, les juges de complément qui sont ainsi désignés (de même que les juges faisant partie du cadre) peuvent aussi être délégués par le premier président, ce qui permet une souplesse de délégation pour les remplacements de courte durée [voir l'amendement n° 11 à l'article 5 (*cf. infra*)]. Cependant, il semble aussi nécessaire que le Roi puisse conserver un certain contrôle et déléguer en fonction des informations qui lui sont transmises. Une trop grande liberté des premiers présidents pourrait entraîner des abus et n'est pas souhaitable. Aussi, le ministre demande-t-il le rejet de l'amendement.

Un des auteurs de l'amendement souligne que les arguments du ministre peuvent aussi bien être retenus en faveur du premier président. Ce dernier a également une vue d'ensemble des problèmes qui se posent dans son ressort et reçoit également les renseignements des différents tribunaux. Par ailleurs, il lui semble que le premier président est plus près du

dat de eerste voorzitter dichter bij de problemen staat dan de minister van Justitie. Hij ziet dus niet in waarom de keuze die de eerste voorzitter van het hof van beroep maakt, minder objectief zou zijn dan de keuze van de minister.

Een lid is van oordeel dat de bevoegdheid van de Koning moet worden bewaard, gelet op de zeer specifieke omschrijving van de behoeften van de dienst in voorliggend artikel. Het lijkt hem essentieel dat de Koning deze evaluatie van de behoeften van de dienst voor zich neemt.

De minister stipt aan dat de aanwijzing bepaald in het tweede lid in elk geval gebeurt na advies van de eerste voorzitter. Bovendien vindt men het idee van dit amendement terug in het amendement nr. 11 op artikel 5.

Een ander lid merkt op dat de bedoeling van het amendement nr. 11, namelijk het opvangen van kortstondige vervangingen, nergens uitdrukkelijk in de wettekst staat. Kan hier geen bevoegdheidsprobleem bestaan met eerste voorzitters die deze bepaling inschakelen bij langdurige vervangingen?

De minister onderstreept dat de eerste voorzitter niet overgaat tot een nieuwe aanwijzing, doch slechts kan reageren binnen het kader van hetgeen door de Koning is bepaald. Om de zware procedure te vermijden, moet de eerste voorzitter bij afwezigheid van een rechter onmiddellijk iemand kunnen inschakelen.

Een lid verklaart wel iets te voelen voor de argumenten van de indiener van amendement nr. 17. Zij is van mening dat de eerste voorzitter soepeler kan reageren. Daarenboven geeft zij de indruk dat amendement nr. 11 van de regering tot onduidelijkheid kan leiden, en tot verwarring van bevoegdheden.

De minister herinnert eraan dat ook de getrapte werkwijze het mogelijk maakt soepeler te werk te kunnen gaan. De eerste trap is de algemene benoeming, de tweede de precisering van de opdracht; die geschiedt in principe door de minister op grond van de rapporten doch met inachtneming van de autonomie van de eerste voorzitter, die de werkzaamheden zoals ze georganiseerd zijn door de minister van dag tot dag moet kunnen volgen. Hij onderstreept dat de prioriteiten van de eerste voorzitters kunnen verschillen van de prioriteiten die naar voor worden geschoven in de deskundigenverslagen. Ter wille van de samenhang lijkt het hem noodzakelijk dat de Koning toezicht uitoefent.

Een lid verwijst per analogie naar de aanwijzing van de onderzoeksrechters en jeugdrechters binnen het kader van de rechtbank van eerste aanleg. Daar ook wordt de magistraat benoemd als rechter in de rechtbank van eerste aanleg en wijst de Koning aan dat hij onderzoeksrechter is. Indien de onderzoeksrechter verhinderd is, wijst de voorzitter van de rechtbank iemand aan binnen het kader.

problème que le ministre de la Justice. Il ne voit donc pas pourquoi le choix fait par le premier président de la cour d'appel serait moins objectif que celui du ministre.

Un membre estime qu'il faut maintenir le pouvoir du Roi, étant donné la définition très spécifique des nécessités du service donnée à l'article en question. Il lui semble essentiel que l'évaluation des nécessités du service relève de la compétence du Roi.

Le ministre souligne que la désignation visée au deuxième alinéa se fait en tout cas après que le premier président a donné son avis. Par ailleurs, l'on retrouve l'idée de cet amendement dans l'amendement n° 11 à l'article 5.

Un autre membre fait remarquer que l'objectif de l'amendement n° 11, à savoir pouvoir procéder à des remplacements de courte durée, ne figure nulle part expressément dans le texte de loi. Un problème de compétence ne peut-il se poser à ce sujet si des premiers présidents recourent à cette disposition pour des remplacements de longue durée?

Le ministre souligne que le premier président ne procède pas à une nouvelle désignation, mais qu'il ne peut que réagir très vite dans le cadre de ce qui a été fixé par le Roi. Afin d'éviter une procédure lourde, le premier président doit immédiatement pouvoir faire appel à quelqu'un lorsqu'un juge est absent.

Une membre se déclare sensible aux arguments soulevés par l'auteur de l'amendement n° 17. Elle est d'avis que la désignation par le premier président crée une certaine souplesse. De plus, elle a l'impression que l'amendement n° 11 du Gouvernement peut créer une obscurité, une confusion de pouvoirs.

Le ministre rappelle le raisonnement en cascade, en vue de créer une souplesse. La première étape concerne une nomination générale, la deuxième étape est la spécification de la délégation; celle-ci se fait en principe par le ministre en fonction des rapports, mais tout en respectant l'autonomie du premier président, qui doit avoir la possibilité de suivre de jour en jour le fonctionnement des travaux, tel qu'organisés par le ministre. Il souligne que les priorités des premiers présidents peuvent être différentes des priorités avancées dans les rapports d'expertise. En vue d'une cohérence, il lui semble nécessaire de maintenir le contrôle par le Roi.

Un membre se réfère, par analogie, à la désignation des juges d'instruction et des juges de la jeunesse dans le cadre du tribunal de première instance. Là aussi, le magistrat est nommé juge du tribunal de première instance et le Roi le désigne comme juge d'instruction. Si le juge d'instruction est empêché, le président du tribunal désigne quelqu'un faisant partie du cadre.

Een ander lid verwijst naar artikel 98 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd door artikel 5 van het ontwerp, wat betreft de plaatsvervangende rechters. Op grond van dat artikel kan de eerste voorzitter bij beschikking een rechter uit het rechtsgebied van het hof van beroep opdragen zijn ambt in een andere rechtbank waar te nemen. Diezelfde mogelijkheid, diezelfde soepelheid bestaat niet voor de toegevoegde rechters.

De minister verwijst naar amendement nr. 11, dat die bevoegdheden beperkt.

Amendement nr. 17 wordt verworpen met 6 stemmen tegen 1 stem, bij 2 onthoudingen.

Artikel 90bis, derde en vierde lid

Het amendement nr. 1C (cf. supra p. 17) van de heer Erdman wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

De heer Erdman en mevrouw Maximus dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 25), luidend:

« In de Nederlandse tekst van het voorgestelde artikel 90bis de volgende wijzigingen aanbrengen:

A. Het derde lid wijzigen als volgt:

« Als behoeften van de dienst die de aanwijzing voor een bepaalde tijd van een toegevoegde rechter rechtvaardigen, wordt beschouwd de omstandigheid dat een rechter om een of andere reden verhinderd is om zitting te nemen. »

B. De aanvang van het vierde lid wijzigen als volgt:

« Voor het overige moeten de behoeften van de dienst blijken uit een globale evaluatie van de werking... »

Verantwoording

Leesbaarheid van de tekst.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de 9 aanwezige leden.

Artikel 90bis, vijfde lid

De heren Foret en Desmedt dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 18), luidend:

« Het vijfde lid van het voorgestelde artikel 90bis doen vervallen. »

Un autre membre renvoie à l'article 98 du Code judiciaire, modifié par l'article 5 du projet, en ce qui concerne les juges suppléants, où le premier président peut par ordonnance déléguer des fonctions. Cette même possibilité, cette même souplesse, n'est pas retenue pour les juges de complément.

Le ministre renvoie à l'amendement n° 11, qui limite ces pouvoirs.

L'amendement n° 17 est rejeté par 6 voix contre 1 et 2 abstentions.

Troisième et quatrième alinéas de l'article 90bis

L'amendement n° 1C (cf. supra p. 17) de M. Erdman est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

M. Erdman et Mme Maximus déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 25), libellé comme suit:

« Apporter au texte néerlandais de l'article 90bis proposé les modifications suivantes:

A. Remplacer le troisième alinéa par ce qui suit:

« Als behoeften van de dienst die de aanwijzing voor een bepaalde tijd van een toegevoegde rechter rechtvaardigen, wordt beschouwd de omstandigheid dat een rechter om een of andere reden verhinderd is om zitting te nemen. »

B. Remplacer le début du quatrième alinéa par ce qui suit:

« Voor het overige moeten de behoeften van de dienst blijken uit een globale evaluatie van de werking ... »

Justification

Il y a lieu d'assurer la lisibilité du texte.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 9 membres présents.

Cinquième alinéa de l'article 90bis

MM. Foret et Desmedt déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 18), libellé comme suit:

« Supprimer l'alinéa 5 de l'article 90bis proposé. »

Verantwoording

Enerzijds is deze bepaling vanuit puur wetgevings-technisch oogpunt slecht opgesteld. Het is niet duidelijk voor wie de Koning de externe deskundigen waarvan sprake is in dit artikel, ter beschikking kan stellen. Anderzijds, en dit is belangrijker, lijkt het ons een slecht idee gebruik te maken van de diensten van een externe deskundige om te beslissen of toegevoegde rechters nodig zijn voor de goede werking van een rechtscollege. Het is wenselijker het advies in te winnen van de Hoge Raad voor de Justitie. Als men de managerkwaliteiten van de korpschefs wil bevorderen, is het niet raadzaam om op dit vlak aan hen voorbij te gaan.

Een van de indieners van het amendement meent dat de korpschefs de behoeften van de dienst moeten evalueren. Er is immers een algemene tendens om de korpschefs, van wie men «managers» wil maken, meer verantwoordelijkheid te laten dragen. De aanwijzing van een externe deskundige lijkt hem een uiting van wantrouwen ten opzichte van de magistraten. Hij heeft overigens vragen over de kwaliteit van die externe deskundige. Gaat het om een doorlichting?

Een lid wijst eveneens op een vormprobleem: een deskundige kan niet worden «ter beschikking gesteld». Vervolgens rijst de vraag waarom het om een externe deskundige moet gaan.

Een ander lid is van oordeel dat de bedoeling van de regering erin bestaat door een externe deskundige een objectieve analyse te laten maken van de gegevens die door de rechtbanken worden verstrekt. Ten tweede lijkt het hem noodzakelijk dat deze deskundige wel degelijk extern is; de eerste voorzitters kunnen deze niet benoemen en kunnen op hem geen beroep doen, aangezien zij daarvoor noch machtiging, noch de nodige budgetten bezitten. De aanwijzing van deze externe moet dus door de Koning gebeuren. Tevens lijkt het de spreker in ieder geval noodzakelijk dat het gaat om dezelfde externe deskundige, om een eenvormigheid van beoordeling en benadering te hebben. Een centralisatie van de bijstand is dus nodig. Bijgevolg lijkt het hem beter te bepalen dat de Koning beroep doet op de bijstand van een externe deskundige of dat de Koning deze benoemt.

Een lid kan hierbij aansluiten en is eveneens van mening dat een persoon die een evaluatie van de behoeften doet per definitie extern moet zijn aan de organisatie. Zoniet is het een gewetensonderzoek van de organisatie.

Op vraag van een lid bevestigt de minister dat deze expert geen deel mag uitmaken van de gerechtelijke organisatie. Dit betekent dat een magistraat van het rechtsgebied van Antwerpen bijvoorbeeld geen evaluatie kan maken van de behoeften van de rechtbanken in Brussel. De bedoeling van het aanspreken van een externe deskundige moet worden begrepen in het

Justification

D'une part, d'un point de vue purement légistique, cette disposition est mal rédigée. On ne comprend pas en faveur de qui le Roi peut «mettre à disposition» l'expert externe visé à cet article. D'autre part, et plus fondamentalement, il ne nous paraît pas opportun de recourir au service d'un expert externe pour décider si l'apport de juges de complément est nécessaire au fonctionnement d'un tribunal. De lege ferenda, il serait préférable de prendre l'avis du Conseil supérieur de la justice. À l'heure où l'on promotionne les qualités managériales des chefs de corps, il n'est pas souhaitable de contourner leur avis de la sorte.

L'un des auteurs de l'amendement est d'avis qu'il faut laisser aux chefs de corps le soin d'évaluer le besoin des services. Il existe en effet une tendance générale de responsabilisation des chefs de corps, dont on veut faire des «managers». La désignation d'un expert externe lui semble une mesure de méfiance vis-à-vis des magistrats. Par ailleurs, il s'interroge sur la qualité de cet expert externe; s'agit-il d'un audit?

Un membre souligne qu'il existe également un problème de forme; un expert ne peut pas être «mis à disposition». Ensuite, la question se pose pourquoi cet expert doit être externe.

Un autre membre estime que l'objectif du Gouvernement est de faire faire par un expert externe une analyse objective des données fournies par les tribunaux. Deuxièmement, il lui semble nécessaire que cet expert soit bel et bien externe; les premiers présidents ne peuvent pas le nommer ni faire appel à lui, étant donné qu'ils ne possèdent ni l'habilitation, ni les budgets nécessaires pour ce faire. C'est donc le Roi qui doit procéder à la désignation de cet externe. Il faut en tout cas aussi, selon l'intervenant, que ce soit le même expert externe, pour assurer une uniformité de jugement et d'approche. Une centralisation de l'assistance est donc requise. Par conséquent, il lui semble préférable de disposer que le Roi fait appel à l'assistance d'un expert externe ou le nomme.

Un commissaire se rallie à cette thèse; il considère également qu'une personne qui procède à une évaluation des besoins doit, par définition, être extérieure à l'organisation. Sinon, il s'agira d'un examen de conscience de l'organisation.

À la demande d'un membre, le ministre confirme que cet expert ne peut pas faire partie de l'organisation judiciaire. Cela signifie qu'un magistrat du ressort d'Anvers, par exemple, ne peut pas évaluer les besoins des tribunaux de Bruxelles. Il faut situer le recours à un expert externe dans un contexte d'objectivité et d'uniformité. Il semble également

licht van de objectiviteit en de eenvormigheid. Tevens lijkt het de minister noodzakelijk een wettelijke basis te geven aan de bestaande praktijk (zie bijstand bij het hiërarchisch toezicht van het Hof van Cassatie door de NV Berenschot).

In het licht van deze discussie, dient de heer Erdman een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 29), luidend:

A. Het zesde lid van het voorgestelde artikel 90bis in fine aanvullen als volgt:

«De Koning kan met betrekking tot deze evaluatie en de beschrijving een beroep doen op de bijstand van een deskundige die niet tot de rechterlijke orde behoort.»

B. Het vijfde lid van dit artikel doen vervallen.

C. In het zesde lid, dat het vijfde lid wordt, het woord «gemotiveerd» invoegen tussen het woord «het» en het woord «advies».

De woorden «beroep doen» brengen met zich mee dat de Koning de externe deskundige benoemt. De externe deskundige zal dan in ieder geval een rapport moeten overleggen aan de minister. De terbeschikkingstelling leidt daarentegen niet noodzakelijk tot het opstellen van een rapport.

De minister verduidelijkt dat de adviezen ingewonnen door de magistraten bepalend zijn voor de behoeften van de dienst. Om die behoeften van de dienst zoals bepaald door de magistraten optimaal te documenteren en te objectiveren, is er mogelijkheid om beroep te doen op deskundigen. Het amendement van de heer Erdman zou tot dubbelzinnigheid kunnen leiden. Het is niet de bedoeling dat de minister een beroep kan doen op een expert om de stelling van de magistraten te controleren en eventueel tegen te spreken. De bepaling doelt duidelijk ook op een bijstand van de gerechtelijke overheden. Dit belet niet dat het rapport wel een dissenting opinion kan bevatten. Het is echter belangrijk dat de magistraten zelf worden geresponsabiliseerd om te komen tot wetenschappelijk geobjectiveerde adviezen.

Aldus dient de regering een amendement in, luidend (Stuk senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 30):

«In het voorgestelde artikel 90bis de volgende wijzigingen aanbrengen:

1° Het voorgestelde vijfde lid vervangen als volgt:

«De Koning kan daartoe voorzien in de bijstand van een deskundige die niet behoort tot de rechterlijke orde, in voorkomend geval ten behoeve van de betrokken rechterlijke overheden.»

2° In het zesde lid het woord «gemotiveerd» invoegen tussen het woord «het» en het woord «advies».

nécessaire, aux yeux du ministre, de donner une base légale à la pratique existante (voir l'assistance dans le cadre du contrôle hiérarchique de la Cour de cassation par la S.A. Berenschot).

À la lumière de cette discussion, M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 29).

A. Compléter le sixième alinéa de l'article 90bis proposé par la disposition suivante :

«Le Roi peut, en ce qui concerne cette évaluation et cette description, faire appel à l'assistance d'un expert qui n'appartient pas à l'ordre judiciaire.»

B. Supprimer le cinquième alinéa de cet article.

C. Au sixième alinéa, qui devient le cinquième, insérer le mot «motivés» entre le mot «les avis» et les mots «du premier président».

Les mots «faire appel» impliquent que le Roi nomme l'expert externe. Celui-ci devra en tout cas transmettre un rapport au ministre. La mise à disposition, par contre, n'entraîne pas nécessairement la rédaction d'un rapport.

Le ministre précise que les avis demandés par les magistrats sont déterminants pour les besoins du service. Pour prouver ou objectiver de manière optimale ces besoins tels qu'ils sont déterminés par les magistrats, il est possible de faire appel à des experts. L'amendement de M. Erdman pourrait prêter à l'équivoque. L'objectif n'est pas que le ministre puisse faire appel à un expert pour contrôler la thèse des magistrats et éventuellement la contredire. La disposition vise aussi, nettement, une assistance des pouvoirs judiciaires. Il n'empêche que le rapport peut certes comporter une opinion divergente, mais il importe que les magistrats eux-mêmes soient responsabilisés, pour qu'ils puissent dégager des avis scientifiquement objectivés.

Le Gouvernement dépose dès lors un amendement, libellé comme suit (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 30):

«Apporter, à l'article 90bis proposé, les modifications suivantes :

1° Remplacer le cinquième alinéa proposé par ce qui suit:

«Le Roi peut, à cet effet, prévoir l'assistance d'un expert n'appartenant pas à l'ordre judiciaire, le cas échéant à l'intention des autorités judiciaires concernées.»

2° Au sixième alinéa, insérer le mot «motivés» entre les mots «les avis» et «du premier président».

Volgens een lid is de tekst niet duidelijk over de evaluatie. Wordt die uitgevoerd door de Koning of door de korpschefs? Men zou eruit kunnen afleiden dat de Koning de evaluatie laat uitvoeren door een deskundige die buiten de rechterlijke orde staat en dat hij die evaluatie nadien voorlegt aan de eerste voorzitter. Het ontwerp bepaalt immers dat de korpschefs een advies geven doch niet dat zij een evaluatie uitvoeren. Het advies kan overigens vóór of na de evaluatie-gegeven worden.

Een volgend lid is van oordeel dat het de bedoeling is dat de Koning de evaluatie doet, na advies van de magistraten met de hulp van een expert. Hij vreest dat een evaluatie van de behoeften van de dienst door de magistraten zelf, met behulp van een deskundige aangesteld door de Koning, ertoe leidt dat men met handen en voeten gebonden is aan het advies dat zij geven.

Een ander lid sluit zich aan bij deze opmerking. De conformiteit van het advies van de deskundige met dit van de magistraten bestaat. Men zou daarentegen moeten kunnen verwezenlijken dat het verslag van de magistraten kan getoetst worden aan het oordeel van de deskundige.

Een lid heeft de indruk dat de minister vooraf het gemotiveerd advies inwint van de korpsoversten, en dat achteraf de evaluatie wordt gemaakt op basis van deze gegevens. Daarvoor kan de minister dan beroep doen op de bijstand van een externe deskundige.

De minister antwoordt dat de oorspronkelijke bedoeling was dat de magistraten, op zijn verzoek, de evaluatie dienden te maken met de eventuele bijstand van een deskundige. De eerste elementen, het signaal, dienen in ieder geval uit de magistratuur zelf te komen. De minister kan dan eventueel een deskundige aanduiden om de magistraten bij te staan. Thans wordt er tevens voor gekozen om het advies van de magistratuur te toetsen aan het advies van een externe deskundige, waarbij de minister dus beroep kan doen op een externe deskundige om zelf een evaluatie te maken. Het inwinnen van het advies van deze deskundige is echter niet absoluut noodzakelijk. De minister kan ook reeds beslissen na het gemotiveerd advies van de magistraten.

De regering kan zich echter akkoord verklaren met het vastleggen van deze beide hypothesen, namelijk de werking van de externe deskundige als bijstand ten behoeve van de magistraten enerzijds en rechtstreeks ten behoeve van de minister anderzijds. De regering dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 34), luidend:

A. Het vijfde lid van het voorgestelde artikel 90bis vervangen als volgt:

«De Koning kan met betrekking tot deze evaluatie en deze beschrijving een beroep doen op de bijstand van een deskundige die niet tot de rechterlijke orde behoort.

Un membre estime qu'il existe une ambiguïté au niveau de l'évaluation; est-elle faite par le Roi ou par les chefs de corps? On pourrait comprendre que le Roi fait l'évaluation avec un expert indépendant de l'Ordre judiciaire, qu'il soumet par après au premier président. Il est en effet stipulé que les chefs de corps donnent un avis, et pas qu'ils font une évaluation. L'avis peut par ailleurs être donné avant ou après l'évaluation.

L'intervenant suivant estime que ce que l'on vise, c'est que le Roi fasse l'évaluation après avoir entendu l'avis des magistrats aidés d'un expert. Il craint qu'une évaluation des besoins du service par les magistrats eux-mêmes, avec l'aide d'un expert désigné par le Roi, n'ait pour effet que l'on se retrouve pieds et poings liés par l'avis qu'ils donnent.

Un autre commissaire se rallie à cette remarque. La conformité de l'avis des experts avec celui des magistrats existe. On devrait par contre pouvoir obtenir que le rapport des magistrats puisse être comparé à l'avis de l'expert.

Un membre a l'impression que le ministre prend préalablement l'avis des chefs de corps et que l'on procède ensuite à l'évaluation sur la base de ces éléments. À cet effet, le ministre peut requérir l'assistance d'un expert externe.

Le ministre répond que l'objectif initial était de prévoir que les magistrats devaient faire, à sa demande, l'évaluation, avec l'assistance éventuelle d'un expert. Les premiers éléments, le signal, devaient en tout cas émaner de la magistrature elle-même. Le ministre peut alors désigner un expert pour assister les magistrats. On choisit maintenant aussi de comparer l'avis de la magistrature à celui d'un expert externe, le ministre pouvant donc faire appel à un expert externe pour procéder lui-même à une évaluation. La demande de l'avis de cet expert n'est cependant pas absolument indispensable. Le ministre peut également déjà décider après avoir entendu l'avis motivé des magistrats.

Le Gouvernement peut toutefois marquer son accord sur la conciliation de ces deux hypothèses, qui supposent un expert externe apportant son assistance aux magistrats, d'une part, et directement au ministre, d'autre part. Le Gouvernement dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 34), libellé comme suit:

A. Remplacer l'alinéa 5 de l'article 90bis proposé par ce qui suit:

«Le Roi peut, en ce qui concerne cette évaluation et cette description, faire appel à l'assistance d'un expert qui n'appartient pas à l'ordre judiciaire.

In voorkomend geval kan deze deskundige zijn medewerking verlenen aan de gerechtelijke overheid die haar advies moet uitbrengen.

B. In het zesde lid de woorden «het advies» vervangen door de woorden «het gemotiveerd advies».

Een lid merkt op dat er ook een probleem van coherentie bestaat. Dient men ook niet het advies van de algemene vergadering van magistraten in te winnen? Het lid verwijst naar artikel 342*bis* van het Gerechtelijk Wetboek (wetsontwerp houdende maatregelen ten einde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep). Via die wettelijke hervorming krijgt de algemene vergadering een beoordelingsbevoegdheid op een van de essentiële punten van de gerechtelijke organisatie, namelijk de gerechtelijke achterstand. Het lijkt hem dan ook noodzakelijk de algemene vergadering te raadplegen wanneer er een advies wordt gevraagd over de organisatie en de werking van de rechtbanken.

Een ander lid trekt dezelfde problematiek door naar de magistraat-coördinator. Het lijkt hem echter duidelijk dat het door de minister ingewonnen advies ook zal moeten verwijzen naar het advies van de magistraat-coördinator en naar het overleg binnen het kader van de algemene vergadering. Het gaat niet om een individueel advies van de korpsoversten, maar om een advies binnen de organisatie. De algemene vergadering bestaat zowel op het vlak van het hof van beroep als op het vlak van rechtbanken (artikel 341 van het Gerechtelijk Wetboek). Indien de korpsoverste zonder toepassing te maken van artikel 341 een advies zou geven over de globale evaluatie van de werking van de betrokken rechtbank, heeft dat advies geen inhoud.

De minister sluit zich aan bij deze visie. Nochtans lijkt het hem niet raadzaam deze elementen op te nemen in de wet. Anders gaat men een te zware procedure inbouwen, hetgeen de grondgedachte van flexibiliteit kan schaden. Men mag niet uit het oog verliezen dat voorliggend ontwerp een vlugge reactie wil bieden op uitzonderlijke omstandigheden.

De normale situatie blijkt reeds uit de jaarlijkse evaluatie (verslag van de procureur-generaal, verslag van de magistraat-coördinator en de eerste voorzitter). Bijkomende maatregelen zouden te vergaand en te belastend voor de magistraten zijn. De korpschef dient hier zijn verantwoordelijkheid te nemen.

Een lid wijst erop dat bijzondere besluitvormingsmechanismen moeten worden ingebouwd voor de rechtbank te Brussel, indien de commissie beslist § 4 te wijzigen en bijkomende eisen in te bouwen. Als daar wordt ingevoegd dat de algemene vergadering van magistraten zijn advies geeft, dan moet het ook de meerderheid zijn van Nederlandstaligen en Franstaligen. Hij wenst niet in een situatie terecht te komen

Le cas échéant, cet expert peut apporter son concours aux autorités judiciaires qui sont appelées à donner leur avis.»

B. Au sixième alinéa, insérer le mot «motivés» entre les mots «les avis» et «du premier président».

Un membre fait remarquer qu'il y a également un problème de cohérence. Ne faut-il pas demander l'avis de l'assemblée générale des magistrats? Le commissaire se réfère à l'article 342*bis* du Code judiciaire (loi portant des mesures visant à résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel). Par cette réforme législative, il est donné à l'assemblée générale un pouvoir d'appréciation sur un des points essentiels de l'organisation judiciaire, notamment l'arriéré. Il lui paraît dès lors indispensable de consulter l'assemblée générale, si un avis est demandé sur l'organisation, sur le fonctionnement des tribunaux.

Un autre membre établit un parallèle entre ce problème et celui du magistrat-coordonateur. Il lui paraît cependant clair que l'avis recueilli par le ministre devra également faire référence à l'avis du magistrat coordonateur ainsi qu'à la concertation qui aura eu lieu dans le cadre de l'assemblée générale. Il s'agit, non pas d'un avis individuel des chefs de corps, mais d'un avis du sein de l'organisation. On convoque l'assemblée générale à la fois au niveau de la cour d'appel et au niveau des tribunaux (article 341 du Code judiciaire). Si le chef de corps émettait un avis au sujet de l'évaluation globale du fonctionnement du tribunal concerné sans appliquer l'article 341, cet avis serait nul.

Le ministre souscrit à ce point de vue, mais il ne lui paraît pas souhaitable d'intégrer les éléments en question dans la loi. En le faisant, on créerait une procédure trop lourde qui nuirait au principe de base de la flexibilité. Il ne faut pas oublier que la loi en projet a pour objet d'apporter une solution rapide en cas de circonstances exceptionnelles.

La situation normale ressort déjà de l'évaluation annuelle (rapport du procureur général, rapport du magistrat coordonateur et du premier président). Prévoir des mesures supplémentaires serait excessif et reviendrait à surcharger les magistrats. En l'occurrence, le chef de corps doit prendre sa responsabilité.

Un membre souligne qu'au cas où la commission déciderait de modifier le § 4 et d'y inscrire des exigences supplémentaires, on devrait prévoir, pour le tribunal de Bruxelles, des mécanismes particuliers pour ce qui est du processus décisionnel. Si l'on devait insérer dans ce paragraphe une disposition prévoyant que l'assemblée générale des magistrats doit fournir un avis, il faudrait que cet avis soit adopté, et à la majo-

waarbij voor de rechtbank te Brussel de franstaligen vaststellen welke de behoeften van de dienst zijn.

De amendementen nrs. 18 en 30 worden ingetrokken ten voordele van het amendement nr. 34.

Het amendement nr. 34 wordt aangenomen met 6 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Het amendement nr. 29 wordt zonder voorwerp.

Artikel 90bis, zesde lid

Betreffende het zesde lid van het voorgestelde artikel 90bis, dient de heer Erdman het amendement nr. 1 D in (*cf. supra*, blz. 17). Het woord «éventuellement» dient te worden vervangen door de woorden «le cas échéant.»

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de acht aanwezige leden.

Het amendement nr. 1E wordt ingetrokken, gezien de minister bevestigt dat de externe deskundige effectief ook bij de balie zijn informatie zal inwinnen over de globale evaluatie.

Artikel 90bis, zevende lid

De heren Foret en Desmedt dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 19), luidend:

«*Het zevende lid van het voorgestelde artikel 90bis doen vervallen.*»

Verantwoording

Wij begrijpen niet waarom deze bepaling in de voorgestelde tekst is opgenomen. Zij verandert immers niets aan de geldende wetgeving.

Een lid is van oordeel dat deze bepaling niets anders is dan een verwijzing naar een beginsel. Het lijkt hem niet wenselijk de wettekst nodeloos te verzwaren. Het spreekt vanzelf dat een toegevoegd rechter geen rechter-titularis is.

Een ander lid is van oordeel dat deze verduidelijking de tekst ook niet schaadt. Het lijkt hem nuttig dat de wetgever geen enkele twijfel laat bestaan.

De minister weet dat er inderdaad geen discussie kan bestaan over het feit dat een nieuwe benoeming nodig is. Nochtans lijkt deze verduidelijking hem niet overbodig en benadrukt hij dat de toegevoegde rechter niet kan genieten van een voorrangregeling of automatisme bij een eventuele benoeming in het gewone kader.

rité des magistrats d'expression néerlandaise et à la majorité des magistrats d'expression française. Le membre ne désire pas voir survenir une situation dans laquelle les francophones déterminent, en ce qui concerne le tribunal de Bruxelles, quelles sont les nécessités du service.

Les amendements n°s 18 et 30 sont retirés en faveur de l'amendement n° 34.

L'amendement n° 34 est adopté par 6 voix et 2 abstentions.

L'amendement n° 29 devient sans objet.

Article 90bis, sixième alinéa

M. Erdman dépose, à l'article 90bis, sixième alinéa, proposé, un amendement n° 1 D (*cf. supra*, p. 17). Il y a lieu de remplacer, dans cet amendement, le mot «éventuellement» par les mots «le cas échéant.»

L'amendement est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

L'amendement n° 1E est retiré, le ministre confirmant que l'expert externe recueillera également, pour l'évaluation globale, des informations auprès du barreau.

Article 90bis, septième alinéa

MM. Foret et Desmedt déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 19) qui est rédigé comme suit:

«*Supprimer l'alinéa 7 de l'article 90bis proposé.*»

Justification

Nous ne comprenons pas l'intérêt d'une pareille disposition dans le texte proposé. Celle-ci n'apporte rien à la législation en vigueur.

Un membre estime que cette disposition ne constitue que le rappel d'un principe. Il lui semble inutile d'alourdir le texte législatif. Il est bien évident qu'un juge de complément n'est pas un juge titulaire.

Un autre membre estime que cette précision ne nuit pas au texte non plus. Il lui semble que le législateur ne laisse subsister aucun doute.

Le ministre est conscient de ce qu'une nomination nouvelle ne saurait faire l'objet de contestations. Cette précision ne lui paraît cependant pas inutile; il souligne le fait que, dans le cas d'une nomination éventuelle au cadre ordinaire, le juge de complément ne peut jouir d'un régime de préférence ni bénéficier d'un certain automatisme.

Het amendement wordt verworpen met 7 stemmen tegen 1 stem.

Artikel 90bis (nieuw lid)

De heren Desmedt en Foret dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 20, *cf. supra*, blz. 20), luidend:

«*Het voorgestelde artikel 90bis aanvullen met een nieuw lid, luidende:*

«*De toegevoegde rechters kunnen slechts zitting houden in de taal van hun diploma van doctor of van licentiaat in de rechten.*»

Verantwoording

Cf. supra, blz. 20.

Dit amendement heeft dezelfde draagwijdte als het amendement nr. 9 van mevrouw Milquet (*cf. supra*). Het amendement wordt aldus verworpen met 6 tegen 3 stemmen.

Stemming over artikel 4

Artikel 4, zoals geamendeerd, wordt aangenomen met 4 stemmen tegen 1 stem, bij 3 onthoudingen.

Artikel 5

De heer Erdman dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/2, amendement nr. 2), luidend:

«*Dit artikel vervangen als volgt:*

«*In artikel 98 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:*

1° *Tussen het eerste lid en het tweede lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidend als volgt:*

«*De eerste voorzitter kan eveneens, wanneer de behoeften van de dienst dit rechtvaardigen, bij beschikking, met eerbiediging van de taalwetten in gerechtszaken, een rechter uit het rechtsgebied van het hof van beroep opdragen zijn ambt bijkomend en voor een bepaalde termijn in een andere rechtbank van eerste aanleg of een andere rechtbank van koop-handel gelegen binnen dit rechtsgebied waar te nemen.*»

2° *Het derde lid, dat het vierde lid wordt, wordt aangevuld met de woorden «en na hieromtrent het advies te hebben ingewonnen van de voorzitters van de betrokken rechtbanken en van de stafhouders van de betrokken Orde van advocaten.»*

L'amendement est rejeté par 7 voix contre 1.

Article 90bis (nouvel alinéa)

MM. Desmedt et Foret déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 20, *cf. supra*, p. 20) qui est rédigé comme suit:

«*Compléter l'article 90bis proposé par un nouvel alinéa, rédigé comme suit:*

«*Les juges de complément ne peuvent siéger que dans la langue de leur diplôme de docteur en droit ou de licencié en droit.*»

Justification

Cf. supra, p. 20.

Cet amendement a la même portée que l'amendement n° 9 de Mme Milquet (*cf. supra*). Il est dès lors rejeté par 6 voix contre 3.

Vote sur l'article 4

L'article 4, ainsi amendé, est adopté par 4 voix contre 1 et 3 abstentions.

Article 5

M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/2, amendement n° 2), libellé comme suit:

«*Remplacer cet article par les dispositions ci-après:*

«*À l'article 98 du même Code sont apportées les modifications suivantes:*

1° *Entre le premier et le deuxième alinéa, il est inséré un alinéa nouveau, rédigé comme suit:*

«*Le premier président peut également, lorsque les nécessités du service le justifient, charger par ordonnance, dans le respect des lois sur l'emploi des langues en matière judiciaire, un juge du ressort de la cour d'appel d'exercer ses fonctions, à titre complémentaire et pour un délai déterminé, dans un autre tribunal de première instance ou un autre tribunal de commerce situé dans ce ressort.*»

2° *Le troisième alinéa, qui devient le quatrième, est complété par les mots «et après avoir demandé, à ce sujet, l'avis des présidents des tribunaux concernés et des bâtonniers de l'Ordre des avocats concerné.»*

3° *In het vierde lid, dat het vijfde lid wordt, wordt de eerste volzin aangevuld met de woorden «of de termijn bedoeld in het tweede lid is verstreken.»*

Verantwoording

1° *Het onder 1° wordt niet een aanvulling van het eerste lid maar wordt het tweede lid. Dit brengt een herschikking mee van de leden van artikel 98 en een verbetering van de tekst onder 2° en 3°.*

In ieder geval moet de taalwet worden geëerbiedigd rekening houdend met de specificiteit op taalgebied van het hof van beroep van Brussel en ook het hof van Beroep van Luik (cf. taalregeling Eupen).

2° *Zie verantwoording amendement nr. 1, E.*

3° *Zie 1°.*

Betreffende het 1° van dit amendement, preciseert de auteur dat het woord «taalwetten» dient te worden vervangen door het woord «taalwet».

Hij herhaalt dat binnen de aanwijzing van leden van de rechterlijke macht die in het kader zijn opgenomen de taalwet dient te worden gerespecteerd (in tegenstelling tot wat betreft de toegevoegde rechters, cf. *supra* artikel 4).

Het 1° van het amendement wordt aangenomen met 8 stemmen bij 1 onthouding.

Wat betreft het 2° onderstreept de minister dat het hier gaat om een eerste voorzitter die binnen zijn rechtsgebied herschikkingen doorvoert. Het lijkt hem niet coherent dat de stafhouder hierover zijn advies geeft. Hij verwijst naar artikel 65 van het Gerechtelijk Wetboek, waarbij het advies van de stafhouder ook niet wordt gevorderd. De minister verklaart zich wel bereid de eerste voorzitters erop te wijzen dat het belangrijk kan zijn dat informatief contacten worden gelegd met de betrokken stafhouders.

Gelet op deze beschouwingen, trekt de heer Erdman het 2° van zijn amendement in.

Het 3° van het amendement nr. 2 van de heer Erdman wordt eenparig aangenomen door de acht aanwezige leden.

De regering dient een subamendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 11), luidend:

«Het eerste lid van artikel 98 van hetzelfde Wetboek zoals gewijzigd door artikel 5 van het ontwerp, aanvullen met een derde volzin, luidende:

«Dezelfde bevoegdheden worden door de eerste voorzitter uitgeoefend ten aanzien van de toegevoegde rechters die door de Koning aangewezen zijn

3° *Au quatrième alinéa, qui devient le cinquième, le premier membre de phrase est complété par les mots «ou à l'expiration du délai visé au deuxième alinéa.»*

Justification

1° *Le texte proposé au 1° ne complète pas le premier alinéa, mais devient le deuxième alinéa. Cette modification entraîne un réaménagement des alinéas de l'article 98 et nécessite des corrections au texte proposé aux 2° et 3°.*

Compte tenu de la spécificité des Cours d'appel de Bruxelles et de Liège en matière linguistique (cf. le cas d'Eupen), la législation relative à l'emploi des langues doit être respectée en tout état de cause.

2° *Voir la justification de l'amendement n° 1, E.*

3° *Voir le 1°.*

En ce qui concerne le 1° de cet amendement, l'auteur précise que les mots «des lois» doivent être remplacés par les mots «de la loi».

Il répète que, pour la désignation des membres du pouvoir judiciaire repris dans le cadre, il faut respecter la loi sur l'emploi des langues (contrairement à ce qui concerne les juges de complément, cf. *supra*, l'article 4).

Le 1° de cet amendement est rejeté par 8 voix et 1 abstention.

En ce qui concerne le 2°, le ministre souligne qu'il s'agit ici d'un premier président qui procède à des réaménagements à l'intérieur de son ressort. Il ne lui paraît pas cohérent que le bâtonnier donne son avis à ce sujet. Il renvoie à l'article 65 du Code judiciaire, qui ne requiert pas non plus l'avis du bâtonnier. Le ministre se dit prêt à attirer l'attention des premiers présidents sur le fait qu'il peut être important d'ouvrir des contacts informatifs avec les bâtonniers concernés.

Compte tenu de ces considérations, M. Erdman retire le 2° de son amendement.

Le 3° de l'amendement n° 2 de M. Erdman est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Le Gouvernement dépose un sous-amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 11), libellé comme suit:

«Compléter l'alinéa 1er de l'article 98 du même Code, tel que modifié par l'article 5 du projet, par une troisième phrase, libellée comme suit:

«Les mêmes pouvoirs sont exercés par le premier président vis-à-vis des juges de complément désignés par le Roi pour exercer leurs fonctions auprès de tous

om hun ambt uit te oefenen bij alle rechtbanken van eerste aanleg of koophandel van het rechtsgebied van een hof van beroep.»

Verantwoording

De toegevoegde rechters die door de Koning zijn aangewezen om hun ambt hetzij in alle rechtbanken van eerste aanleg, hetzij in alle rechtbanken van koophandel, hetzij in alle arbeidsrechtbanken van het rechtsgebied uit te oefenen kunnen eveneens gedelegeerd worden door de eerste voorzitter. Dit laat een soepele inschakeling van deze rechters toe in geval van kortstondige vervangingen.

Dit subamendement wordt aangenomen met 6 stemmen, bij 2 onthoudingen.

De heren Vandenberghe en Bourgeois dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 16), luidend:

«In het 1° tussen het woord «rechter» en het woord «uit» de woorden «of een toegevoegde rechter» invoegen.»

Dit amendement wordt ingetrokken.

De heren Foret en Desmedt dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 21), luidend:

«In het 1° van dit artikel het woord «opdragen» vervangen door de woorden «met zijn toestemming aanwijzen om.»

Verantwoording

Overeenkomstig artikel 152 van onze Grondwet is de instemming van de magistratuur die men wil verplaatsen absoluut noodzakelijk. Overigens willen wij een parallélisme tot stand brengen met artikel 113bis (nieuw) zoals voorgesteld door artikel 6 van het ontwerp, dat bepaalt dat een raadsheer bij het hof van beroep slechts met zijn toestemming kan worden aangewezen om zijn ambt tijdelijk waar te nemen in een ander hof van beroep.

De minister gaat niet akkoord met dit amendement. Het lijkt hem essentieel dat de eerste voorzitter in bepaalde omstandigheden de mogelijkheid heeft tussen te komen zonder het akkoord van de betrokken magistratuur. Op intern vlak dient de eerste voorzitter deze bevoegdheid te hebben, indien de behoeften van de dienst het vereisen, teneinde een betere organisatie van de dienst te verwezenlijken.

Een lid verwijst naar artikel 152 van de Grondwet. Is het mogelijk een in een rechtsgebied benoemd magistratuur zonder diens toestemming over te plaatsen?

les tribunaux de première instance ou de commerce d'un ressort de cour d'appel.»

Justification

Les juges de complément qui sont désignés par le Roi pour exercer leurs fonctions soit dans tous les tribunaux de première instance, soit dans tous les tribunaux de commerce, soit dans tous les tribunaux du travail d'un ressort de cour d'appel peuvent également être délégués par le premier président. Ceci permet une souplesse de délégation pour les remplacements de courte durée.

Ce sous-amendement est adopté par 6 voix et 2 abstentions.

MM. Vandenberghe et Bourgeois déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 16), rédigé comme suit:

«Au 1° de cet article, insérer, entre le mot «juge» et les mots «du ressort», les mots «ou un juge de complément.»

Cet amendement est retiré.

MM. Foret et Desmedt déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 21), libellé comme suit:

«Dans la disposition proposée au 1° de cet article, insérer les mots « , avec son accord » entre les mots « de la cour d'appel » et les mots « d'exercer ses fonctions. »

Justification

Conformément au prescrit de l'article 152 de notre Constitution, il est indispensable d'obtenir l'accord du magistrat que l'on veut déplacer. D'ailleurs, nous effectuons de la sorte un parallélisme avec l'article 113bis nouveau tel que proposé à l'article 6 du projet, qui prévoit que la désignation d'un conseiller d'une cour d'appel vers une autre cour d'appel ne peut se faire qu'avec l'accord de l'intéressé.

Le ministre n'est pas d'accord sur cet amendement. Il lui paraît essentiel que, dans certaines circonstances, le premier président ait la possibilité d'intervenir sans l'accord du magistrat concerné. Sur le plan interne, le premier président doit avoir cette compétence, si les besoins du service le requièrent, afin de réaliser une meilleure organisation du service.

Un membre renvoie à l'article 152 de la Constitution. Peut-on déplacer un magistrat nommé dans un ressort, sans son accord?

Een ander lid begrijpt dat de minister aandringt op flexibiliteit. Toch lijkt er hem een tegenstrijdigheid te bestaan in de betrokken tekst. Men vraagt het akkoord van de raadsheren, maar niet het akkoord van de rechters.

De minister antwoordt dat er onderscheid bestaat tussen de delegatie van de raadsheren en van de rechters. In het geval van de raadsheren komt immers de Koning tussen. Daarom lijkt het akkoord hem noodzakelijk. Hij verduidelijkt dat de eerste voorzitters zelf hebben gewezen op de moeilijkheid bij het verkrijgen van een akkoord van hun magistraten. Het lijkt hem dat de eerste voorzitters bepaalde minimale mogelijkheden moeten krijgen, indien men hen meer bevoegdheid wil geven. Daarenboven worden deze magistraten niet weggehaald uit het kader waar zij zijn benoemd. De verplaatsing beoogt een bijkomende opdracht voor een beperkte termijn in uitzonderlijke omstandigheden.

Een lid is van oordeel dat hier inderdaad een grondwettelijk probleem rijst. Hij verwijst naar een tekst van de heer Verdussen (contours du droit constitutionnel pénal, p. 432), luidend: «le déplacement d'un juge est soumis à deux conditions: il «ne peut avoir lieu que par une nomination nouvelle et de son consentement», ce qui suppose qu'il fasse acte de sa candidature. Le terme «déplacement» doit recevoir une acceptation large. Il s'agit de déplacement horizontal d'un ressort territorial à un autre. Il s'agit également du déplacement vertical, qui suppose la promotion d'une charge à une autre ou, plus précisément, d'une juridiction à une autre. Car, en revanche, les modifications d'affectation au sein d'une même juridiction, par exemple le tribunal de première instance, ne nécessitent pas le consentement de l'intéressé. Il en est ainsi même lorsque ce changement d'affectation fait l'objet d'un arrêté royal...».

Spreker besluit dat deze probleemstelling eens te meer pleit voor een benoeming van alle rechters binnen het ambtsgebied van het hof van beroep.

Een ander lid verwijst naar artikel 3 van het voorliggende ontwerp, dat bepaalt dat de Koning een vrederechter kan benoemen in de hoedanigheid van toegevoegd rechter bij de politierechtbank en eveneens als toegevoegd vrederechter bij een vredegerecht in een ander kanton.

De minister antwoordt dat artikel 3 een benoeming betreft naar aanleiding van een kandidatuur. Hij verwijst bovendien naar het huidig artikel 98 van het Gerechtelijk Wetboek, waar zich indertijd dezelfde discussie heeft gesteld. Als men de Grondwet immers strikt toepast, dan kan een delegatie door de eerste voorzitter zoals nu voorzien, zelfs met toestemming, ook niet zonder een nieuwe benoeming door de Koning. Er is dus een zekere evolutie in de interpretatie van het betrokken grondwetsartikel. De belang-

Un autre membre comprend que le ministre insiste sur la flexibilité. Il lui semble toutefois discerner une contradiction dans le texte en question. On demande l'accord des conseillers, mais pas celui des juges.

Le ministre répond qu'il faut distinguer la délégation des conseillers de celle des juges. Dans le cas des conseillers, le Roi intervient en effet. L'accord lui semble dès lors nécessaire. Il précise que les premiers présidents eux-mêmes ont mis l'accent sur la difficulté d'obtenir un accord de leurs magistrats. Il lui paraît qu'il faut accorder un minimum de possibilités aux premiers présidents si on veut leur octroyer plus de pouvoir. En outre, ces magistrats ne sont pas retirés du cadre dans lequel ils ont été nommés. Le déplacement se fait en vue d'une mission complémentaire, pour une durée limitée, dans des circonstances exceptionnelles.

Un commissaire estime qu'un problème constitutionnel se pose effectivement en l'espèce. Il renvoie à un texte de M. Verdussen (Contours du droit constitutionnel pénal, p. 432), rédigé comme suit: «le déplacement d'un juge est soumis à deux conditions: il «ne peut avoir lieu que par une nomination nouvelle et de son consentement», ce qui suppose qu'il fasse acte de sa candidature. Le terme «déplacement» doit recevoir une acceptation large. Il s'agit de déplacement horizontal d'un ressort territorial à un autre. Il s'agit également du déplacement vertical, qui suppose la promotion d'une charge à une autre ou, plus précisément, d'une juridiction à une autre. Car, en revanche, les modifications d'affectation au sein d'une même juridiction, par exemple le tribunal de première instance, ne nécessitent pas le consentement de l'intéressé. Il en est ainsi même lorsque ce changement d'affectation fait l'objet d'un arrêté royal...».

L'intervenant en conclut que cet exposé du problème plaide une fois de plus en faveur d'une nomination de tous les juges dans le ressort de la cour d'appel.

Un autre membre se réfère à l'article 3 du projet en discussion, qui dispose qu'un juge de paix peut être nommé par le Roi en qualité de juge de police de complément et également comme juge de paix de complément à la justice de paix d'un autre canton.

Le ministre répond que l'article 3 concerne une nomination à la suite d'une candidature. Il renvoie en outre à l'article 98 actuel du Code judiciaire, qui avait, à l'époque, suscité la même discussion. En effet, si l'on applique strictement la Constitution, une délégation faite par le premier président, telle qu'elle est prévue actuellement, n'est pas non plus possible, même avec le consentement de l'intéressé, sans une nouvelle nomination par le Roi. Il y a donc une évolution dans l'interprétation de l'article en question de la

rijkste bedoeling van de grondwetgever was te vermijden dat de uitvoerende macht te pas en te onpas magistraten zou verplaatsen en dus ook zou onttrekken aan zaken.

Een ander lid sluit aan bij het feit dat de argumentatie inderdaad was dat men de overplaatsing niet als sanctie mocht zien. De Raad van State heeft echter een hele rechtspraak ontwikkeld over de vraag wanneer een overplaatsing een sanctie is, voornamelijk naar aanleiding van de «pullman» bij de rijkswacht.

Een volgend lid stelt voor het advies van de Raad van State te vragen over het betreffende element tegen de openbare zitting.

Een lid verwijst nog naar een ander probleem. Indien het akkoord van de betreffende rechter niet wordt gevraagd, zal hij waarschijnlijk zeer weinig gemotiveerd zijn, hetgeen een gevolg kan hebben op zijn efficiëntie.

De minister verduidelijkt dat dit element voor hem geen breekpunt uitmaakt in het voorliggend ontwerp. Tevens komt het hem voor dat het feit dat een magistraat weigert, zonder enige motivering, overgeplaatst te worden, een element van discipline uitmaakt.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de acht aanwezige leden.

Stemming over artikel 5

Artikel 5, zoals geamendeerd, wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 6

Artikel 113bis, eerste lid

De heer Erdman dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/2, amendement nr. 3), luidend:

«In dit artikel volgende wijzigingen aanbrengen:

«A) De woorden «afdeling 5» vervangen door de woorden «IIIbis.»

Verantwoording

Indien men artikel 113bis wil invoegen, hetgeen logisch is, dan is dit een afdeling IIIbis. Indien men afdeling V wil invoegen dan wordt dat artikel 156!

«B) In het eerste lid van het voorgestelde artikel 113bis, tussen de woorden «procureur-generaal» en de woorden «een raadsheer van het Hof van Beroep» de woorden «met eerbiediging van de taalwetten in gerechtszaken» invoegen.»

Constitution. L'objectif majeur du constituant était d'éviter que le pouvoir exécutif ne déplace des magistrats constamment et donc ne les dessaisisse de certaines causes par la même occasion.

Selon un autre membre, l'argument était effectivement que l'on ne pouvait pas considérer le déplacement comme une sanction. Le Conseil d'État a toutefois développé toute une jurisprudence sur la question de savoir quand un déplacement est une sanction, principalement à l'occasion du détachement de «pullmen» à la gendarmerie.

L'intervenant suivant propose de demander l'avis du Conseil d'État concernant l'élément en question contre l'audience publique.

Un commissaire évoque encore un autre problème. Si on ne demande pas l'accord du juge concerné, il sera probablement très peu motivé, ce qui pourra avoir des répercussions sur son efficacité.

Le ministre précise que cet élément ne constitue pas à ses yeux un point de rupture dans le projet à l'examen. Il lui semble également que le fait qu'un magistrat refuse, sans aucun motif, d'être déplacé relève de la discipline.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Vote sur l'article 5

L'article 5 amendé est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 6

Article 113bis, premier alinéa

M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/2, amendement n° 3), libellé comme suit:

«Apporter à cet article les modifications ci-après:

«A) Remplacer, chaque fois, les mots «section 5» par les mots «section IIIbis.»

Justification

Si l'on veut insérer un article 113bis, ce qui est logique, il doit s'agir d'une section IIIbis. Si l'on voulait insérer une section V, cet article deviendrait l'article 156!

«B) Au premier alinéa de l'article 113bis proposé, insérer, entre les mots «procureur général» et les mots «un conseiller», les mots «dans le respect des lois sur l'emploi des langues en matière judiciaire.»

Verantwoording

Vermits men van het ene Hof naar het andere zou verwijzen moet een eerbiediging van de taalwet in acht worden genomen. Dezelfde redenering kan trouwens gebeuren wat betreft het artikel 4 in zoverre dat een ambtsgebied van een Hof niet noodzakelijkerwijze eentalig is (Brussel)!

«C) In het eerste lid van het voorgestelde artikel 113bis de woorden «en de Procureurs-Generaal» vervangen door de woorden «de Procureurs-Generaal en de stafhouders van de betrokken Orde van advocaten.»

Verantwoording

Zie voorgaande amendementen.

«D) In het tweede lid van het voorgestelde artikel 113bis tussen de woorden «dezelfde bevoegdheid» en de woorden «wordt uitgeoefend» de woorden «en volgens dezelfde modaliteiten» invoegen.»

Verantwoording

De procedure die voorzien is in lid 1 moet natuurlijk ook gevolgd worden wanneer zij wordt toegepast op Arbeidshoven.

«E) In het derde lid van het voorgestelde artikel 113bis de woorden «voor zaken waarover ... tot aan het vonnis» vervangen door de woorden «bij overeenkomstige toepassing van artikel 383bis, § 1, blijft de opdracht evenwel geldig voor de zaken die reeds zijn behandeld en waarin nog geen beslissing is gevallen.»

Verantwoording

In ieder geval is hier sprake van «arrest». Verder moet hier dezelfde terminologie worden gebruikt als in artikel 4, lid 2 (zie voorgaand amendement).

Het amendement nr. 3 A wordt ingetrokken.

De minister gaat akkoord met het amendement nr. 3 B. Wel dient het woord taalwetten worden vervangen door het woord taalwet.

Het amendement nr. 3 B wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

De heer Erdman is bereid zijn amendement nr. 3 C in te trekken, in het licht van de verklaring van de minister dat hij rekening zal houden met de informatie die hij van de advocatuur zal krijgen.

Justification

Puisque l'on détache d'une cour à une autre, il convient de veiller au respect de la législation sur l'emploi des langues. On peut d'ailleurs tenir le même raisonnement en ce qui concerne l'article 4, dans la mesure où le ressort d'une cour n'est pas nécessairement unilingue (Bruxelles).

«C) Au premier alinéa de l'article 113bis proposé, remplacer les mots «et des procureurs généraux concernés» par les mots «des procureurs généraux et des bâtonniers de l'Ordre des avocats concerné.»

Justification

Voir les amendements précédents.

«D) Au deuxième alinéa de l'article 113bis proposé, insérer les mots «selon les mêmes modalités,» entre les mots «par le Roi» et les mots «en ce qui concerne.»

Justification

Il va de soi que la procédure prévue au premier alinéa doit également être suivie lorsqu'il s'agit des cours du travail.

«E) Au troisième alinéa de l'article 113bis proposé, remplacer les mots «pour les affaires... jusqu'à l'arrêt» par les mots «toutefois, par analogie avec la disposition de l'article 383bis, § 1er, la désignation produira ses effets à l'égard des causes ayant déjà fait l'objet de débats et n'ayant pas encore donné lieu à décision.»

Justification

C'est en tout cas d'«arrêt» qu'il est question ici. Pour le surplus, il convient d'utiliser ici la même terminologie qu'à l'article 4, deuxième alinéa (voir l'amendement précédent).

L'amendement n° 3 A est retiré.

Le ministre approuve l'amendement n° 3 B. Il demande cependant que l'on remplace les mots «lois sur l'emploi des langues» par les mots «loi sur l'emploi des langues.»

L'amendement n° 3 B est adopté à l'unanimité par les 8 membres présents.

Eu égard à la déclaration du ministre suivant laquelle il tiendra compte des informations qui lui seront communiquées par le barreau, M. Erdman est disposé à retirer son amendement n° 3 C.

De heer Erdman en mevrouw Maximus dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 26), luidend:

«In het eerste lid van het voorgestelde artikel 113bis het woord «tijdelijk» vervangen door de woorden «voor een bepaalde termijn.»

Verantwoording

Door deze wijziging wordt het laatste lid begrijpelijk. In dit lid wordt verwezen naar «die termijn».

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 113bis, tweede lid

De heer Erdman dient een subamendement in op het amendement nr. 3 D (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 32), luidend:

«In het tweede lid van het voorgestelde artikel 113bis tussen de woorden «dezelfde bevoegdheid wordt» en het woord «uitgeoefend» de woorden «op overeenkomstige wijze» invoegen.»

De regering dient een subamendement in op het amendement nr. 3 D (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 12), luidend:

«In het voorgestelde artikel 113bis van hetzelfde Wetboek het tweede lid vervangen als volgt:

«Dezelfde bevoegdheid wordt overeenkomstig uitgeoefend door de Koning met betrekking tot de arbeidshoven.»

Verantwoording

Op het niveau van de arbeidshoven gebeurt de aanwijzing op dezelfde wijze als voorzien is voor de hoven van beroep.

Dit amendement wordt ingetrokken ten voordele van het amendement nr. 32.

Het amendement nr. 3 D, zoals gesubamendeerd door het amendement nr. 32, wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 113bis, derde lid

Het amendement nr. 3 E van de heer Erdman wordt ingetrokken. Het amendement heeft inderdaad geen zin omdat het niet een opdracht betreft aan de vooravond van de pensionering. De magistraten blijven behouden in hun functie.

M. Erdman et Mme Maximus déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 26) qui est rédigé comme suit:

«Au premier alinéa de l'article 113bis proposé, remplacer le mot «temporairement» par les mots «pendant une période déterminée.»

Justification

Cette modification permet de comprendre le dernier alinéa, qui renvoie au mot «délai».

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 113bis, deuxième alinéa

M. Erdman dépose un sous-amendement à l'amendement n° 3 D (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 32) qui est rédigé comme suit:

«Au deuxième alinéa de l'article 113bis proposé, insérer les mots «par analogie» entre les mots «sont exercés» et les mots «par le Roi.»

Le Gouvernement dépose un sous-amendement à l'amendement n° 3 D (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 12), rédigé comme suit:

«Remplacer le deuxième alinéa de l'article 113bis proposé du même Code par ce qui suit:

«Les mêmes pouvoirs sont exercés par le Roi par analogie en ce qui concerne les cours du travail.»

Justification

La désignation par le Roi au niveau des cours du travail se fait par analogie à ce qui existe au niveau des cours d'appel.

Cet amendement est retiré en faveur de l'amendement n° 32.

L'amendement n° 3 D, sous-amendé par l'amendement n° 32, est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 113bis, troisième alinéa

L'amendement n° 3 E de M. Erdman est retiré. Comme il n'est pas question, en l'occurrence, de désignations à la veille de la retraite, l'amendement est sans objet. Les magistrats sont maintenus dans leur fonction.

De heren Foret en Desmedt dienen een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 22), luidend:

«In het eerste lid van het voorgestelde artikel 113bis de woorden «de Koning» vervangen door de woorden «de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie.»

Verantwoording

Zoals in de artikelen 90bis en 98 (nieuw) van het Gerechtelijk Wetboek willen wij de aanwijzingsbevoegdheid niet aan de Koning toekennen maar wel, naar gelang van het geval, aan de eerste voorzitter van het hof van beroep of aan de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie.

De minister is tegen dit amendement. Het behoort absoluut niet tot de bevoegdheid van de eerste voorzitter van het Hof van Cassatie om raadsheren van de hoven van beroep te delegeren naar een ander rechtsgebied.

Het amendement wordt verworpen met 7 stemmen tegen 1 stem.

Het woord «vonnis» dient te worden vervangen door het woord «arrest».

Stemming over artikel 6

Het artikel, zoals geamendeerd, wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikelen 7, 8 en 9

Deze artikelen worden eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 10

De regering dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 13), luidend:

«In artikel 259ter, § 3, 3° en 4°, van hetzelfde Wetboek, zoals gewijzigd door dit artikel, tussen de woorden «toegevoegd rechter» en «per rechtsgebied» de woorden «of toegevoegd substituu» invoegen.»

Verantwoording

Daar de voorafgaande adviesprocedure voor de benoeming van een toegevoegde rechter geïnspireerd is op de geldende adviesprocedure voor een benoeming tot toegevoegd substituu, wordt de procedure logischerwijze voor de twee ambten vastgelegd.

MM. Foret et Desmedt déposent un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 22), rédigé comme suit:

«Au premier alinéa de l'article 113bis proposé, remplacer les mots «le Roi peut désigner» par les mots «le premier président de la Cour de cassation peut désigner.»

Justification

Tout comme aux articles 90bis et 98 (nouveaux) du Code judiciaire, nous ne souhaitons pas confier le pouvoir de désignation au Roi mais bien, selon les cas, au premier président de la cour d'appel ou au premier président de la Cour de cassation.

Le ministre est opposé à cet amendement. Le premier président de la Cour de cassation n'est pas du tout compétent pour déléguer des conseillers des cours d'appel à un autre ressort.

L'amendement est rejeté par 7 voix contre 1.

Dans le texte néerlandais, il y a lieu de remplacer le mot «vonnis» par le mot «arrêt».

Vote sur l'article 6

L'article 6, ainsi amendé, est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Articles 7, 8 et 9

Ces articles sont adoptés à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 10

Le Gouvernement dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 13), rédigé comme suit:

«À l'article 259ter, § 3, 3° et 4°, du même Code, tel que modifié par cet article, insérer les mots «ou de substitut de complément» entre les mots «juge de complément» et les mots «par ressort.»

Justification

La procédure d'avis préalable à la nomination d'un juge de complément ayant été calquée sur celle utilisée lors d'une nomination aux fonctions de substitut de complément, il est logique de fixer la procédure pour les deux fonctions.

De minister verduidelijkt dat het hier een technische correctie betreft, aangezien de toegevoegde substituuat reeds bestaat (zie artikel 151 van het Gerechtelijk Wetboek).

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Stemming over artikel 10

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 11

De heer Erdman dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/2, amendement nr. 4), luidend:

«*In dit artikel de woorden «voorzitters, ondervoorzitters, toegevoegde rechters, rechters» vervangen door de woorden «voorzitters, ondervoorzitters, rechters, toegevoegde rechters.»*

Verantwoording

Het betreft hier een rangorde die trouwens is toegepast in de daarop volgende artikelen 12, 13, enz. De rangorde is belangrijk en wordt trouwens nu reeds ook voor de vrederechters op die wijze opgevangen.

Dit amendement wordt aangenomen met 6 stemmen bij 2 onthoudingen.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met dezelfde stemmenverhouding.

Artikelen 12 en 13

De artikelen worden eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 14

De heer Erdman dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/2, amendement nr. 5), luidend:

«*In dit artikel de woorden «de rechter, de toegevoegde rechter, de ambtenaar van het openbaar ministerie» worden vervangen door «de rechter, de toegevoegde rechter, de plaatsvervangende rechter, de ambtenaar van het openbaar ministerie.»*

Verantwoording

Hiermee wordt het artikel 304 volledig in overeenstemming gebracht met het artikel 301 van het Gerechtelijk Wetboek.

Dit amendement wordt aangenomen met 6 stemmen bij 2 onthoudingen.

Le ministre précise que l'amendement vise à apporter une correction d'ordre technique: la fonction de substitut de complément existe déjà (*cf.* article 151 du Code judiciaire).

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Vote sur l'article 10

Cet article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 11

M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/2, amendement n° 4), rédigé comme suit:

«*À cet article, remplacer les mots «présidents, vice-présidents, juges de complément, juges» par les mots «présidents, vice-présidents, juges, juges de complément.»*

Justification

Il s'agit d'un ordre qui a d'ailleurs été respecté aux articles 12, 13, etc. L'ordre est important, et du reste déjà tel pour les juges de paix.

Cet amendement est adopté par 6 voix et 2 abstentions.

L'article ainsi amendé est adopté par un vote identique.

Articles 12 et 13

Ces articles sont adoptés à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 14

M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/2, amendement n° 5), rédigé comme suit:

«*À cet article, remplacer les mots «le juge, le juge de complément, le magistrat du ministère public» par les mots «le juge, le juge de complément, le juge suppléant, le magistrat du ministère public.»*

Justification

Le présent amendement met l'article 304 en totale concordance avec l'article 301 du Code judiciaire.

Cet amendement est adopté par 6 voix et 2 abstentions.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met dezelfde stemmenverhouding.

Artikel 15

De regering dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 14), luidend:

«Dit artikel vervangen als volgt:

«In artikel 305 van hetzelfde Wetboek wordt het derde lid vervangen door de volgende bepaling:

«De toegevoegde rechters bedoeld in artikel 90bis, de toegevoegde substituut-procureurs des Konings en substituut-arbeidsauditeurs moeten verblijven in het rechtsgebied waar het hof gevestigd is.»

Verantwoording

Duidelijkheidshalve is het aangewezen om de standplaatsverplichting voor de toegevoegde rechters en de toegevoegde substituten in dezelfde bepaling onder te brengen.

Een lid stelt de vraag naar het nut van deze bepaling betreffende een standplaats. Inderdaad verschijnen zeer regelmatig in het *Belgisch Staatsblad* afwijkingen op de gestelde regel.

De minister kan zich aansluiten bij de noodzaak de hele redenering van de standplaats te herschikken, en verwijst naar een wetsvoorstel terzake in de Kamer [wetsvoorstel van de heer Verwilghen tot opheffing van artikel 306, derde lid van het Gerechtelijk Wetboek, Stuk Kamer, 85-1, 1995 (BZ)].

Een lid is van oordeel dat het bepalen van een standplaats alleen verantwoord is voor de vrederechter. Dit laat hem immers toe kennis te hebben van de plaatselijke toestanden en gebruiken.

Het amendement nr. 14 wordt aangenomen met 6 tegen 2 stemmen.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met dezelfde stemmenverhouding.

Artikel 16

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 17

De heer Erdman dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/2, amendement nr. 6), luidend:

«In dit artikel de woorden «de toegevoegde rechters, de ondervoorzitters» vervangen door de woorden «de ondervoorzitters, de toegevoegde rechters.»

L'article ainsi amendé est adopté par un vote identique.

Article 15

Le Gouvernement dépose un amendement (doc. Sénat, 1-705/3, amendement n° 14), rédigé comme suit:

«Remplacer cet article par ce qui suit:

«Dans l'article 305 du même Code, l'alinéa 3 est remplacé par la disposition suivante:

«Les juges de complément visés à l'article 90bis et les substituts du procureur du Roi et de l'auditeur du travail de complément sont tenus de résider dans le ressort où la cour est établie.»

Justification

Par souci de clarté, il convient de regrouper l'obligation de résidence imposée aux juges de complément et aux substituts de complément dans une même disposition.

Un membre s'interroge à propos de l'utilité de la disposition relative à l'obligation de résidence. En effet, le *Moniteur belge* publie très régulièrement des dérogations à la règle.

Le ministre admet qu'il est nécessaire de revoir l'ensemble du principe de l'obligation de résidence et renvoie à ce sujet à une proposition de loi déposée à la Chambre [proposition de loi de M. Verwilghen abrogeant l'article 306, alinéa 3, du Code judiciaire, doc. Ch., 85-1, 1995 (S.E.)].

Un membre estime que l'obligation de résidence ne se justifie que pour le juge de paix. Cette obligation lui permet de se familiariser avec les coutumes et les situations locales.

L'amendement n° 14 est adopté par 6 voix contre 2.

L'article ainsi amendé est adopté par un vote identique.

Article 16

Cet article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 17

M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, 1-705/2, amendement n° 6), rédigé comme suit:

«À cet article, remplacer les mots «les juges de complément, les vice-présidents» par les mots «les vice-présidents, les juges de complément.»

Verantwoording

De tekst van dit artikel klopt niet: wanneer in artikel 312 de toegevoegde rechters in de rangorde komen na de rechters, moet artikel 17 worden aangepast, vermits hier totaal onlogisch de toegevoegden opgesomd worden vóór de ondervoorzitters!

De heer Vandenberghe dient hierop een subamendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 33), luidend:

«In artikel 314, vierde lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «en de rechters» vervangen door de woorden «de rechters en de toegevoegde rechters.»

Het amendement, zoals gesubamendeerd, wordt aangenomen met 6 tegen 2 stemmen.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met 6 stemmen bij 2 onthoudingen.

Artikel 18

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 19

De heer Erdman dient een amendement in (Stuk Senaat, 1-705/2, amendement nr. 7), luidend:

«Tussen de woorden «In artikel 355» en de woorden «van hetzelfde Wetboek» invoegen de woorden «, tweede lid,»

Verantwoording

Er moet gespecificeerd worden dat het hier gaat over artikel 331, tweede lid (het is duidelijk dat daarin die opsomming gespecificeerd is).

In de Nederlandse tekst van het amendement dient het cijfer 355 worden vervangen door het cijfer 331.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met dezelfde stemmenverhouding.

Artikel 20

Dit artikel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 21

De heer Erdman dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 8), luidend:

Dit artikel schrappen.

Justification

Le texte de cet article est incorrect: si, à l'article 312, les juges de complément figurent, sur la liste de rang, après les juges, l'article 17 doit être adapté, puisqu'ici, de manière tout à fait illogique, les juges de complément sont mentionnés avant les vice-présidents!

M. Vandenberghe dépose un sous-amendement à cet amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 33), rédigé comme suit:

«À l'article 314, quatrième alinéa, du même Code, les mots «et juges» sont remplacés par les mots «les juges et les juges de complément.»

L'amendement ainsi sous-amendé est adopté par 6 voix contre 2.

L'article amendé est adopté par 6 voix et 2 abstentions.

Article 18

Cet article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 19

M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, 1-705/2, amendement n° 7), rédigé comme suit:

«Ajouter, entre les mots «À l'article 331» et les mots «du même Code», les mots «, deuxième alinéa,»

Justification

Il faut spécifier qu'il s'agit en l'espèce de l'article 331, deuxième alinéa (il est clair que c'est là que cette énumération est spécifiée).

Dans le texte néerlandais de l'amendement, il y a lieu de remplacer le chiffre 355 par le chiffre 331.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

L'article amendé est adopté par un vote identique.

Article 20

Cet article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 21

M. Erdman dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 8), rédigé comme suit:

Supprimer cet article.

Verantwoording

Het gaat toch niet op voor te houden dat toegevoegde rechters een tijdelijk mandaat uitoefenen en dan te specificeren dat er « na 15 jaar nuttige anciënniteit » een weddebijslag wordt toegekend! Waar is dan het tijdelijk karakter gebleven?

Het amendement wordt ingetrokken, omdat dit kadert in de lezing van een tijdelijke benoeming terwijl het om een voortdurende benoeming gaat.

Een lid veronderstelt dat de toegevoegde rechters tijdelijk worden aangesteld. Wat gebeurt er tussen twee aanstellingen in?

De minister antwoordt dat de toegevoegde rechters nooit zonder aanstelling zullen zitten.

Een lid merkt op dat de opdrachten ook niet eeuwigdurend moeten zijn. Hij verwijst naar de toegevoegde vrederechters die altijd bij dezelfde vrederechter zijn toegevoegd gebleven. Dit moet proberen te worden vermeden.

Verscheidene commissieleden sluiten zich niet aan bij deze opmerking. Dit is een feitenkwestie, die niet wettelijk bepaald kan worden.

Een lid werpt op dat men moeilijk kan vergelijken met de toestand van de vrederechters. Hier gaat het immers om een structureel probleem in afwachting van de herschikking van de kantons.

Het artikel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Artikel 21bis (artikel 22 van de aangenomen tekst)

De heer Vandenberghe dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 28), luidend:

« In artikel 363 van hetzelfde Wetboek na het eerste lid een nieuw lid invoegen, luidend als volgt:

« Voor de toepassing van het eerste lid worden de toegevoegde rechters bedoeld in artikel 90(86)bis, de toegevoegde substituten van de procureur des Konings en de toegevoegde substituten van het arbeidsauditoraat geacht hun administratieve standplaats te hebben op de zetel van het hof van beroep van het arbeidshof van het rechtsgebied waar ze zijn benoemd. »

Verantwoording

Artikel 363, eerste lid, bepaalt dat de magistraten van de rechterlijke orde dezelfde toelagen, vergoedingen en uitkeringen genieten als de bestuursambtena-

Justification

Il est impensable de soutenir que les juges de complément exercent un mandat temporaire, et de spécifier ensuite qu'un supplément de traitement leur sera alloué « après 15 années d'ancienneté utile »! Qu'en serait-il dans ce cas du caractère temporaire du mandat?

L'amendement est retiré, parce qu'il s'inscrit dans le cadre d'une nomination temporaire, alors qu'il est question ici d'une nomination permanente.

Un membre suppose que les juges de complément ont une affectation temporaire. Que se passe-t-il entre deux affectations ?

Le ministre répond que le juge de complément ne reste pas sans affectation.

Un commissaire fait observer que les missions ne peuvent pas non plus durer éternellement. Il renvoie aux juges de paix de complément, qui restent toujours adjoints au même juge de paix. C'est ce qu'il faut tenter d'éviter.

Plusieurs commissaires se dissocient de cette remarque. Il s'agit d'une question de faits, qui ne peut être définie légalement.

Un membre objecte que cette situation est difficilement comparable à celle des juges de paix, car, en attendant un réaménagement des cantons, l'on a affaire en l'espèce à un problème structurel.

L'article est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

Article 21bis (article 22 du texte adopté)

M. Vandenberghe dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 28), rédigé comme suit:

« Insérer à l'article 363 du même Code, après le premier alinéa, un alinéa nouveau, libellé comme suit:

« Pour l'application du premier alinéa, les juges de complément, visés à l'article 90(86)bis, les substituts de complément du procureur du Roi et les substituts de complément de l'auditorat du travail sont censés avoir leur résidence administrative au siège de la cour d'appel ou de la cour du travail du ressort où ils sont nommés. »

Justification

L'article 363, premier alinéa, dispose que les magistrats de l'ordre judiciaire reçoivent les mêmes allocations, indemnités et rétributions que les fonctionnai-

ren en dit onder dezelfde voorwaarden. Teneinde de toegevoegde magistraten ondermeer een reis- en verblijfsvergoeding te kunnen laten genieten moet, gelet op hun benoeming voor het rechtsgebied, hun administratieve standplaats worden gepreciseerd.

De minister kan zich hierbij aansluiten. Het is inderdaad noodzakelijk dat er een vergoeding wordt bepaald, op eerlijke en forfaitaire wijze, voor reis- en verblijfskosten van de toegevoegde rechters.

Een lid vraagt of dit impliceert dat dezelfde vergoeding wordt voorzien voor de rechters en de raadsheeren die door de eerste voorzitters naar andere rechtbanken en naar andere Hoven worden verstuurd. Indien de eerste voorzitter bijvoorbeeld op basis van artikel 5 een rechter van Antwerpen opdracht geeft, met zijn toestemming, om in Turnhout te gaan zeten, zal deze magistraat dan ook een reisvergoeding ontvangen ?

De minister antwoordt dat artikel 363 van het Gerechtelijk Wetboek een vergoeding bepaalt voor de magistraten van de rechterlijke orde. Het lijkt hem logisch dat de toegevoegde rechters op dezelfde wijze worden vergoed, maar voor hen is het nodig, gelet op hun benoeming voor het rechtsgebied, een administratieve standplaats te bepalen. De flexibiliteit dient te worden aangemoedigd. Er moet een minimale financiële ondersteuning en stimulans worden gegeven voor degenen die bereid zijn in het systeem van toegevoegde rechters te treden.

Een lid uit principiële bezwaren tegen deze vergoeding. Ten eerste zijn de af te leggen afstanden (in een taalgebied) klein en vervolgens mag men niet uit het oog verliezen dat iemand die zich kandidaat stelt om in het kader van toegevoegde rechter of substituut benoemd te worden, weet dat hij een prioritaire plaats inneemt wanneer hij benoemd wordt. Volgens deze spreker wordt de flexibiliteit door zulk systeem niet aangemoedigd, maar gedood. Het lijkt hem beter dit in de wedde te begroten.

Een ander lid vraagt verduidelijking over het feit dat de toegevoegde magistraten «worden geacht» hun administratieve standplaats te hebben op de bepaalde zetel. Betekent dit dat zij in feite ergens anders kunnen zijn gedomicilieerd ?

De minister antwoordt bevestigend. De administratieve standplaats wordt gevestigd voor de berekening van de kosten. Het betreft hier een forfaitaire berekeningsbasis.

Een lid vraagt waarom de reële kosten niet worden terugbetaald, mits controle.

De minister is van oordeel dat de controle en de opvolging van de reële elementen en bewijzen zeer belastend zouden zijn en zeer veel zouden kosten. Een forfaitair systeem lijkt hem dus absoluut aangewezen.

res de l'ordre administratif, et ce aux mêmes conditions. Afin que les magistrats de complément puissent bénéficier, entre autres, d'une indemnité de déplacement et de résidence, il y a lieu de préciser leur résidence administrative, compte tenu de leur nomination pour le ressort.

Le ministre dit pouvoir y souscrire. Il est effectivement nécessaire de fixer une indemnité forfaitaire équitable couvrant les frais de déplacement et de résidence des juges de complément.

Un commissaire demande si cela implique que la même indemnité est prévue pour les juges et les conseillers que les premiers présidents envoient dans d'autres tribunaux et d'autres cours. Un juge d'Anvers que le premier président charge, en application de l'article 5, et avec son consentement, d'aller siéger à Turnhout, recevra-t-il une indemnité de déplacement ?

Le ministre répond que l'article 363 du Code judiciaire prévoit une indemnité pour les magistrats de l'ordre judiciaire. Il lui semble logique que les juges de complément soient indemnisés de la même manière, mais il importe à ses yeux, compte tenu de leur nomination pour le ressort, de fixer une résidence administrative. La flexibilité doit être encouragée. Il faut donner un soutien et un stimulant financiers minimums à ceux qui sont prêts à adhérer au système des juges de complément.

Un membre émet des objections de principe à l'encontre de cette indemnité. Premièrement, les distances à parcourir (dans une région linguistique) sont courtes; ensuite, il ne faut pas perdre de vue que celui qui pose sa candidature à une nomination dans le cadre des juges de complément ou des substitués sait qu'il prend une place prioritaire lorsqu'il est nommé. Selon l'intervenant, un tel système n'encourage pas la flexibilité, il la tue. Il lui semble préférable d'en tenir compte dans le traitement.

Un autre membre demande des éclaircissements à propos des mots «sont censés» (sont censés avoir leur résidence administrative au siège fixé). Cela signifie-t-il qu'ils peuvent en fait être domiciliés ailleurs ?

Le ministre répond par l'affirmative. La résidence administrative est fixée pour le calcul des coûts. Il s'agit en l'espèce d'une base de calcul forfaitaire.

Un commissaire demande pourquoi les frais réels ne sont pas remboursés, moyennant contrôle.

Le ministre estime que le contrôle et le suivi des éléments et preuves réels seraient très défavorables et coûteraient très cher. Un système forfaitaire lui semble donc tout à fait indiqué.

Het amendement wordt aangenomen met 5 tegen 2 stemmen bij 1 onthouding.

Het geamendeerde artikel wordt aangenomen met 5 tegen 2 stemmen bij 1 onthouding.

Artikel 22 (artikel 23 van de aangenomen tekst)

De regering dient een amendement in (Stuk Senaat, nr. 1-705/3, amendement nr. 15), luidend:

«In artikel 410, eerste lid, van hetzelfde Wetboek, zoals gewijzigd door dit artikel, vóór de woorden «toegevoegde rechters» het woord «en» invoegen.»

Verantwoording

Het betreft een louter technische aanpassing van de tekst.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

Het geamendeerde artikel wordt eenparig aangenomen door de 8 aanwezige leden.

IV. Eindstemming

Het geamendeerde wetsontwerp in zijn geheel is aangenomen met 5 stemmen bij 3 onthoudingen.

Dit verslag is eenparig aangenomen door de acht aanwezige leden.

De Rapporteur,

André BOURGEOIS.

De Voorzitter,

Roger LALLEMAND.

L'amendement est adopté par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

L'article amendé est adopté par 5 voix contre 2 et 1 abstention.

Article 22 (article 23 du texte adopté)

Le Gouvernement dépose un amendement (doc. Sénat, n° 1-705/3, amendement n° 15), rédigé comme suit:

«À l'article 410, premier alinéa, du même Code, tel que modifié par cet article, insérer le mot «et» avant les mots «juges de complément.»

Justification

Il s'agit d'une simple correction technique du texte.

Cet amendement est adopté à l'unanimité des 8 membres présents.

L'article amendé est adopté à l'unanimité des 8 membres présents

IV. Vote final

L'ensemble du projet de loi amendé a été adopté par 5 voix et 3 abstentions.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 8 membres présents.

Le Rapporteur,

André BOURGEOIS.

Le Président,

Roger LALLEMAND.

VERGELIJKENDE TEKSTEN

TEXTES COMPARATIFS

**Ontwerp overgezonden door
de Kamer van volksvertegenwoordigers**

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 64, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door het volgende lid:

«Plaatsvervangende rechters kunnen worden benoemd in een of meer vrederechten en in een of meer politierechtbanken.»

Art. 3

Artikel 69, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 11 juli 1994, wordt vervangen door de volgende bepaling:

«De Koning kan een vrederechter bovendien benoemen in de hoedanigheid van toegevoegd rechter bij de politierechtbank en eveneens als toegevoegd vrederechter bij een vrederecht in een ander kanton.»

Art. 4

Een artikel 90bis luidend als volgt, wordt in het Gerechtelijk Wetboek ingevoegd:

«Art. 90bis. — De Koning kan toegevoegde rechters benoemen per rechtsgebied. Hun aantal per rechtsgebied kan niet meer bedragen dan een tiende van het totaal aantal magistraten van de zetel van de rechtbanken van eerste aanleg, de rechtbanken van koophandel en de arbeidsrechtbanken gelegen binnen dit rechtsgebied, zoals vastgesteld in de wet van 3 april 1953 betreffende de rechterlijke inrichting, de wet van 7 juli 1969 tot vaststelling van de personeelsformatie van de arbeidshoven en -rechtbanken en de wet van 15 juli 1970 tot vaststelling van de personeelsformatie van de rechtbanken van koophandel en tot wijziging van de wet van 10 oktober 1967 houdende het Gerechtelijk Wetboek.

De toegevoegde rechters worden door de Koning aangewezen om hun ambt volgens de behoeften van de dienst tijdelijk uit te oefenen, hetzij bij één of meer

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 77 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 64, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door het volgende lid:

«Plaatsvervangende rechters kunnen worden benoemd in een of meer vrederechten en in een of meer politierechtbanken.»

Art. 3

Artikel 69, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, ingevoegd bij de wet van 11 juli 1994, wordt vervangen door de volgende bepaling:

«De Koning kan een vrederechter bovendien benoemen in de hoedanigheid van toegevoegd rechter bij de politierechtbank en eveneens als toegevoegd vrederechter bij een vrederecht in een ander kanton.»

Art. 4

In hoofdstuk II van titel I van het eerste boek van hetzelfde Wetboek wordt een afdeling VIbis ingevoegd met als opschrift «Afdeling VIbis. Toegevoegde rechters» en bevattende een artikel 86bis, luidend als volgt:

«Art. 86bis. — De Koning kan toegevoegde rechters benoemen per rechtsgebied van het hof van beroep of van het arbeidshof. Hun aantal per rechtsgebied kan niet meer bedragen dan een tiende van het totaal aantal magistraten van de zetel van de rechtbanken van eerste aanleg, de rechtbanken van koophandel en de arbeidsrechtbanken gelegen binnen dit rechtsgebied, zoals vastgesteld door de wet bedoeld in artikel 186, vierde lid. [...]

De toegevoegde rechters worden door de Koning aangewezen om hun ambt volgens de behoeften van de dienst tijdelijk uit te oefenen, hetzij bij een of meer

**Projet transmis par
la Chambre des représentants**

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

L'alinéa 1er de l'article 64 du Code judiciaire est remplacé par l'alinéa suivant :

«Des juges suppléants peuvent être nommés au siège d'une ou plusieurs justices de paix et d'un ou plusieurs tribunaux de police.»

Art. 3

L'article 69, alinéa 2, du Code judiciaire, inséré par la loi du 11 juillet 1994, est remplacé par la disposition suivante :

«Un juge de paix peut en outre être nommé par le Roi en qualité de juge de police de complément et également comme juge de paix de complément dans la justice de paix d'un autre canton.»

Art. 4

Un article 90bis, libellé comme suit, est inséré dans le Code judiciaire :

«Art. 90bis. — Le Roi peut nommer des juges de complément par ressort. Leur nombre par ressort ne peut excéder un dixième du nombre total de magistrats du siège des tribunaux de première instance, des tribunaux de commerce et des tribunaux du travail situés dans ce ressort, tel qu'il est fixé dans la loi du 3 avril 1953 d'organisation judiciaire, la loi du 7 juillet 1969 déterminant le cadre du personnel des cours et tribunaux du travail et la loi du 15 juillet 1970 déterminant le cadre du personnel des tribunaux de commerce et modifiant la loi du 10 octobre 1967 contenant le Code judiciaire.

Les juges de complément sont désignés par le Roi pour exercer temporairement leur fonction selon les nécessités du service, soit auprès d'un ou de plusieurs

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

Article premier

La présente loi règle une matière visée à l'article 77 de la Constitution.

Art. 2

L'alinéa 1er de l'article 64 du Code judiciaire est remplacé par l'alinéa suivant :

«Des juges suppléants peuvent être nommés au siège d'une ou plusieurs justices de paix et d'un ou plusieurs tribunaux de police.»

Art. 3

L'article 69, alinéa 2, du Code judiciaire, inséré par la loi du 11 juillet 1994, est remplacé par la disposition suivante :

«Un juge de paix peut en outre être nommé par le Roi en qualité de juge de police de complément et également comme juge de paix de complément dans la justice de paix d'un autre canton.»

Art. 4

Au chapitre II du titre Ier du livre premier du même Code, il est inséré une section VIbis, intitulée «Section VIbis. Juges de complément» et contenant un article 86bis rédigé comme suit :

«Art. 86bis. — Le Roi peut nommer des juges de complément par ressort de la cour d'appel ou de la cour du travail. Leur nombre par ressort ne peut excéder un dixième du nombre total de magistrats du siège des tribunaux de première instance, des tribunaux de commerce et des tribunaux du travail situés dans ce ressort, tel que fixé par la loi visée à l'article 186, alinéa 4. [...]

Les juges de complément sont désignés par le Roi pour exercer temporairement leur fonction selon les nécessités du service, soit auprès d'un ou de plusieurs

Ontwerp overgezonden door de Kamer van volksvertegenwoordigers

rechtbanken van eerste aanleg, hetzij bij één of meer rechtbanken van koophandel, hetzij bij één of meer arbeidsrechtbanken gelegen binnen dit rechtsgebied. De opdracht eindigt wanneer de termijn is verstreken, behoudens verlenging; voor zaken waarover de debatten aan de gang zijn of die in beraad zijn, blijft de opdracht evenwel geldig tot aan het vonnis.

De behoeften van de dienst worden gerechtvaardigd indien het ambt wordt uitgeoefend om tijdelijk te voorzien in een vervanging van een rechter die om een of andere reden niet beschikbaar is om te zetelen.

Voor het overige kan de behoefte van de dienst slechts worden gerechtvaardigd voor zover deze blijkt uit een globale evaluatie van de werking van de betrokken rechtbanken, de beschrijving van de uitzonderlijke omstandigheden die de toevoeging van een rechter rechtvaardigen en de concrete taken die de toegevoegde rechter zal waarnemen om aan de uitzonderlijke omstandigheden het hoofd te bieden.

De Koning kan met betrekking tot deze evaluatie en de beschrijving de bijstand van een externe deskundige ter beschikking stellen.

De Koning wint over de behoeften van de dienst vooraf het advies in van de eerste voorzitter van het hof van beroep, van de eerste voorzitter van het arbeidshof, van de procureur-generaal, en naargelang van het geval, van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, van de voorzitter van de rechtbank van koophandel of van de voorzitter van de arbeidsrechtbank, van de procureur des Konings of van de arbeidsauditeur.

De toegevoegde rechters worden slechts dan rechter titularis in de rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel of de arbeidsrechtbank, wanneer zij tot die nieuwe ambten worden benoemd.

De toegevoegde rechters zijn onderworpen aan de bepalingen van de afdelingen III tot en met VIII van dit hoofdstuk ».

Tekst aangenomen door de Commissie voor de Justitie

rechtbanken van eerste aanleg, hetzij bij een of meer rechtbanken van koophandel, hetzij bij een of meer arbeidsrechtbanken gelegen binnen dit rechtsgebied. Behoudens verlenging eindigt de opdracht wanneer de termijn waarvoor zij zijn aangewezen is verstreken; voor zaken waarover de debatten aan de gang zijn of die in beraad zijn, blijft de opdracht evenwel geldig tot aan het vonnis.

Als behoeften van de dienst die de aanwijzing voor een bepaalde tijd van een toegevoegd rechter rechtvaardigen, wordt beschouwd de omstandigheid dat een rechter verhinderd is om zitting te nemen.

Voor het overige moeten de behoeften van de dienst blijken uit een globale evaluatie van de werking van de betrokken rechtbanken, de beschrijving van de uitzonderlijke omstandigheden die de toevoeging van een rechter rechtvaardigen en de concrete taken die de toegevoegde rechter zal waarnemen om aan de uitzonderlijke omstandigheden het hoofd te bieden.

De Koning kan met betrekking tot deze evaluatie en deze beschrijving een beroep doen op de bijstand van een deskundige die niet tot de rechterlijke orde behoort.

In voorkomend geval kan deze deskundige zijn medewerking verlenen aan de gerechtelijke overheid die haar advies moet uitbrengen.

De Koning wint over de behoeften van de dienst vooraf het gemotiveerd advies in van de eerste voorzitter van het hof van beroep, in voorkomend geval van de eerste voorzitter van het arbeidshof, van de procureur-generaal en, naar gelang van het geval, van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, van de voorzitter van de rechtbank van koophandel of van de voorzitter van de arbeidsrechtbank, van de procureur des Konings of van de arbeidsauditeur.

De toegevoegde rechters worden slechts dan rechter titularis in de rechtbank van eerste aanleg, de rechtbank van koophandel of de arbeidsrechtbank, wanneer zij tot die nieuwe ambten worden benoemd.

De toegevoegde rechters zijn onderworpen aan de bepalingen van de afdelingen III tot en met VIII van dit hoofdstuk. »

**Projet transmis par
la Chambre des représentants**

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

tribunaux de première instance, soit auprès d'un ou de plusieurs tribunaux de commerce, soit auprès d'un ou de plusieurs tribunaux du travail situés dans ce ressort. Leur mission prend fin à l'expiration du terme pour lequel ils ont été désignés, sauf prorogation; pour les affaires à propos desquelles les débats sont en cours ou qui sont en délibéré, leur mission se poursuit toutefois jusqu'au prononcé du jugement.

Les nécessités du service justifient la désignation d'un juge de complément si la fonction est exercée pour pourvoir temporairement au remplacement d'un juge qui, pour l'une ou l'autre raison, n'est pas en mesure de siéger.

Pour le surplus, les nécessités du service ne peuvent justifier la désignation d'un juge de complément que pour autant qu'elles ressortent d'une évaluation globale du fonctionnement des tribunaux concernés ainsi que de la description des circonstances exceptionnelles justifiant l'adjonction d'un juge et des missions concrètes que le juge de complément sera appelé à assumer afin de faire face auxdites circonstances exceptionnelles.

Le Roi peut mettre à disposition un expert externe qui sera chargé de prêter son concours à cette évaluation et à cette description.

Le Roi prend préalablement, sur les nécessités du service, les avis du premier président de la cour d'appel, du premier président de la cour du travail, du procureur général et, selon le cas, du président du tribunal de première instance, du président du tribunal de commerce ou du président du tribunal du travail, du procureur du Roi ou de l'auditeur du travail.

Les juges de complément ne deviennent juges titulaires au tribunal de première instance, au tribunal de commerce ou au tribunal du travail que s'ils sont l'objet d'une nomination à ces nouvelles fonctions.

Les juges de complément sont soumis aux dispositions des sections III à VIII du présent chapitre».

tribunaux de première instance, soit auprès d'un ou de plusieurs tribunaux de commerce, soit auprès d'un ou de plusieurs tribunaux du travail situés dans ce ressort. Leur mission prend fin à l'expiration du terme pour lequel ils ont été désignés, sauf prorogation; pour les affaires à propos desquelles les débats sont en cours ou qui sont en délibéré, leur mission se poursuit toutefois jusqu'au prononcé du jugement.

Les nécessités du service justifient la désignation d'un juge de complément si la fonction est exercée pour pourvoir temporairement au remplacement d'un juge qui est empêché de siéger.

Pour le surplus, les nécessités du service doivent ressortir d'une évaluation globale du fonctionnement des tribunaux concernés ainsi que de la description des circonstances exceptionnelles justifiant l'adjonction d'un juge et des missions concrètes que le juge de complément sera appelé à assumer afin de faire face auxdites circonstances exceptionnelles.

Le Roi peut, en ce qui concerne cette évaluation et cette description, faire appel à l'assistance d'un expert qui n'appartient pas à l'ordre judiciaire.

Le cas échéant, cet expert peut apporter son concours aux autorités judiciaires qui sont appelées à donner leur avis.

Le Roi prend préalablement, sur les nécessités du service, les avis motivés du premier président de la cour d'appel, le cas échéant du premier président de la cour du travail, du procureur général et, selon le cas, du président du tribunal de première instance, du président du tribunal de commerce ou du président du tribunal du travail, du procureur du Roi ou de l'auditeur du travail.

Les juges de complément ne deviennent juges titulaires au tribunal de première instance, au tribunal de commerce ou au tribunal du travail que s'ils sont l'objet d'une nomination à ces nouvelles fonctions.

Les juges de complément sont soumis aux dispositions des sections III à VIII du présent chapitre.»

**Ontwerp overgezonden door
de Kamer van volksvertegenwoordigers**

Art. 5

In artikel 98 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het eerste lid wordt aangevuld met de volgende volzin:

«De eerste voorzitter kan eveneens, wanneer de behoeften van de dienst dit rechtvaardigen, bij beschikking, een rechter uit het rechtsgebied van het hof van beroep opdragen zijn ambt bijkomend en voor een bepaalde termijn in een andere rechtbank van eerste aanleg of een andere rechtbank van koophandel gelegen binnen dit rechtsgebied waar te nemen.»;

2° het derde lid wordt aangevuld met de woorden «en na hieromtrent het advies te hebben ingewonnen van de voorzitters van de betrokken rechtbanken»;

3° in het vierde lid wordt de eerste volzin aangevuld met de woorden «of de termijn is verstreken».

Art. 6

In hoofdstuk III, van titel I van het eerste boek van hetzelfde Wetboek, wordt een afdeling 5 ingevoegd met als opschrift «Afdeling 5. Opdrachten van raadsheeren van het ene hof tot het andere» en bevattende een artikel 113*bis* dat luidt als volgt:

«Art. 113*bis*. — Wanneer de behoeften van de dienst het rechtvaardigen, kan de Koning, hetzij op verzoek van een eerste voorzitter van een hof van beroep, hetzij op vordering van de procureur-generaal, een raadsheer bij het hof van beroep met zijn toestemming aanwijzen om zijn ambt waar te nemen in een hof van beroep van een ander rechtsgebied, na voorafgaand het advies te hebben ingenomen van, naargelang van het geval, de betrokken eerste voorzitters en de procureurs-generaal.

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

Art. 5

In artikel 98 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° Tussen het eerste lid en het tweede lid wordt een nieuw lid ingevoegd, luidend als volgt:

«De eerste voorzitter kan eveneens, wanneer de behoeften van de dienst dit rechtvaardigen, bij beschikking, met eerbiediging van de taalwet in gerechtszaken, een rechter uit het rechtsgebied van het hof van beroep met diens toestemming aanwijzen om zijn ambt bijkomend en voor een bepaalde termijn waar te nemen in een andere rechtbank van eerste aanleg of een andere rechtbank van koophandel gelegen binnen dit rechtsgebied.

Dezelfde bevoegdheden worden door de eerste voorzitter uitgeoefend ten aanzien van de toegevoegde rechters die door de Koning aangewezen zijn om hun ambt uit te oefenen bij alle rechtbanken van eerste aanleg of van koophandel van het rechtsgebied van een hof van beroep.»;

[...]

2° In het vierde lid, dat het vijfde lid wordt, wordt de eerste volzin aangevuld met de woorden «of de termijn bedoeld in het tweede lid is verstreken».

Art. 6

In hoofdstuk III van titel I van het eerste boek van het tweede deel van hetzelfde Wetboek wordt een afdeling V ingevoegd met als opschrift «Afdeling V. Opdrachten van raadsheren van het ene hof tot het andere» en bevattende een artikel 113*bis*, dat luidt als volgt:

«Art. 113*bis*. — Wanneer de behoeften van de dienst het rechtvaardigen, kan de Koning, hetzij op verzoek van een eerste voorzitter van een hof van beroep, hetzij op vordering van de procureur-generaal, met eerbiediging van de taalwet in gerechtszaken, een raadsheer bij het hof van beroep met diens toestemming aanwijzen om zijn ambt voor een bepaalde termijn waar te nemen in een hof van beroep van een ander rechtsgebied, na vooraf het advies te hebben ingewonnen van, naar gelang van het geval, de betrokken eerste voorzitters en de procureurs-generaal.

**Projet transmis par
la Chambre des représentants**

Art. 5

À l'article 98 du même Code, sont apportées les modifications suivantes :

1° l'alinéa 1er est complété par la phrase suivante :

«Le premier président peut également, lorsque les nécessités du service le justifient, charger par ordonnance un juge du ressort de la cour d'appel d'exercer ses fonctions, à titre complémentaire et pour un délai déterminé, dans un autre tribunal de première instance ou un autre tribunal de commerce situé dans ce ressort.»

2° l'alinéa 3 est complété par les mots «et après avoir demandé, à ce sujet, l'avis des présidents des tribunaux concernés»

3° à l'alinéa 4, le premier membre de phrase est complété par les mots «ou à l'expiration du délai».

Art. 6

Dans le chapitre III du titre premier du livre premier de la deuxième partie du même Code, est insérée une section 5 intitulée «Section 5. Des désignations de conseillers d'une Cour à une autre» et comportant l'article 113*bis* suivant :

«Art. 113*bis*. — Lorsque les nécessités du service le justifient, le Roi peut désigner, à la demande d'un premier président d'une cour d'appel, ou sur réquisition du procureur général, un conseiller à une cour d'appel pour exercer temporairement, avec son accord, ses fonctions auprès d'une cour d'appel d'un autre ressort, après avoir pris préalablement l'avis, selon le cas, des premiers présidents et des procureurs généraux concernés.

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

Art. 5

À l'article 98 du même Code, sont apportées les modifications suivantes :

1° Entre le premier et le deuxième alinéa, il est inséré un alinéa nouveau, rédigé comme suit :

«Le premier président peut également, lorsque les nécessités du service le justifient, charger par ordonnance, dans le respect de la loi sur l'emploi des langues en matière judiciaire, un juge du ressort de la cour d'appel, avec son accord, d'exercer ses fonctions, à titre complémentaire et pour un délai déterminé, dans un autre tribunal de première instance ou un autre tribunal de commerce situé dans ce ressort.

Les mêmes pouvoirs sont exercés par le premier président vis-à-vis des juges de complément désignés par le Roi pour exercer leurs fonctions auprès de tous les tribunaux de première instance ou de commerce d'un ressort de cour d'appel.»

[...]

2° Au quatrième alinéa, qui devient le cinquième, le premier membre de phrase est complété par les mots «ou à l'expiration du délai visé au deuxième alinéa».

Art. 6

Dans le chapitre III du titre premier du livre premier de la deuxième partie du même Code, est insérée une section V intitulée «Section V. Des désignations de conseillers d'une Cour à une autre» et comportant l'article 113*bis* suivant :

«Art. 113*bis*. — Lorsque les nécessités du service le justifient, le Roi peut désigner, à la demande d'un premier président d'une cour d'appel, ou sur réquisition du procureur général, dans le respect de la loi sur l'emploi des langues en matière judiciaire, un conseiller à une cour d'appel pour exercer pendant une période déterminée, avec son accord, ses fonctions auprès d'une cour d'appel d'un autre ressort, après avoir pris préalablement l'avis, selon le cas, des premiers présidents et des procureurs généraux concernés.

**Ontwerp overgezonden door
de Kamer van volksvertegenwoordigers**

Dezelfde bevoegdheid wordt uitgeoefend door de Koning met betrekking tot de arbeidshoven.

Behoudens verlenging eindigt de opdracht wanneer die termijn is verstreken; voor zaken waarover de debatten aan de gang zijn of die in beraad zijn, blijft de opdracht evenwel geldig tot aan het vonnis.».

Art. 7

In artikel 156*bis* van het Gerechtelijk Wetboek worden de woorden «en de rechtbanken van koophandel» vervangen door de woorden «de rechtbanken van koophandel, de vredegerichten en de politierechtbanken».

Art. 8

In artikel 191, § 1, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 18 juli 1991 en de wet van 1 december 1994, worden de woorden «of tot toegevoegd rechter» ingevoegd tussen de woorden «rechtbank van koophandel» en de woorden «te worden».

Art. 9

In artikel 191*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 1 december 1994 betreffende de opleiding en werving van magistraten, worden tussen de woorden «rechter» en «als» de woorden «of toegevoegd rechter» ingevoegd.

Art. 10

In artikel 259*ter*, § 3, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in 3° en 4° worden de woorden «, hetzij van het arrondissement waar de zetel van het hof van beroep is gelegen wanneer het comité een advies moet uitbrengen voor een benoeming tot toegevoegd rechter per rechtsgebied» ingevoegd tussen de woorden «§ 1» en «hetzij»;

2° in 6° wordt tussen het eerste en het tweede streepje een streepje ingevoegd, luidend als volgt:

«— hetzij de stafhouder en drie advocaten van het arrondissement waar de zetel van het hof van beroep is gelegen wanneer het comité een advies moet uit-

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

Dezelfde bevoegdheid wordt op overeenkomstige wijze uitgeoefend door de Koning met betrekking tot de arbeidshoven.

Behoudens verlenging eindigt de opdracht wanneer die termijn is verstreken; voor zaken waarover de debatten aan de gang zijn of die in beraad zijn, blijft de opdracht evenwel geldig tot aan het arrest.»

Art. 7

In artikel 156*bis* van hetzelfde Wetboek worden de woorden «en de rechtbanken van koophandel» vervangen door de woorden «de rechtbanken van koophandel, de vredegerichten en de politierechtbanken».

Art. 8

In artikel 191, § 1, van hetzelfde Wetboek, gewijzigd bij de wet van 18 juli 1991 en de wet van 1 december 1994, worden de woorden «of tot toegevoegd rechter» ingevoegd tussen de woorden «rechtbank van koophandel» en de woorden «te worden».

Art. 9

In artikel 191*bis* van hetzelfde Wetboek, ingevoegd bij de wet van 1 december 1994 betreffende de opleiding en werving van magistraten, worden tussen de woorden «rechter» en «als» de woorden «of toegevoegd rechter» ingevoegd.

Art. 10

In artikel 259*ter*, § 3, eerste lid, van hetzelfde Wetboek worden volgende wijzigingen aangebracht:

1° in 3° en 4° worden de woorden «, hetzij van het arrondissement waar de zetel van het hof van beroep is gelegen wanneer het comité een advies moet uitbrengen voor een benoeming tot toegevoegd rechter of toegevoegd substituut per rechtsgebied» ingevoegd tussen de woorden «§ 1» en «hetzij»;

2° in 6° wordt tussen het eerste en het tweede streepje een streepje ingevoegd, luidend als volgt:

«— hetzij de stafhouder en drie advocaten van het arrondissement waar de zetel van het hof van beroep is gelegen wanneer het comité een advies moet uit-

**Projet transmis par
la Chambre des représentants**

Les mêmes pouvoirs sont exercés par le Roi en ce qui concerne les cours du travail.

Sauf prolongation, la désignation prend fin à l'expiration du délai; toutefois, pour les affaires en cours de débat ou en délibéré, la désignation produira ses effets jusqu'à l'arrêt.»

Art. 7

Dans l'article 156*bis* du Code judiciaire, les mots «et des tribunaux de commerce» sont remplacés par les mots «, des tribunaux de commerce, des justices de paix et des tribunaux de police».

Art. 8

À l'article 191, § 1er, du même Code, modifié par la loi du 18 juillet 1991 et par la loi du 1er décembre 1994, les mots «ou juge de complément» sont insérés entre le mot «juge» et les mots «au tribunal».

Art. 9

Dans l'article 191*bis* du même Code, inséré par la loi du 1er décembre 1994 relative à la formation et au recrutement des magistrats, les mots «ou juge de complément» sont insérés entre le mot «juge» et le mot «conformément».

Art. 10

À l'article 259*ter*, § 3, alinéa 1er, du même Code sont apportées les modifications suivantes :

1° aux 3° et 4°, les mots «soit de l'arrondissement dans lequel est situé le siège de la cour d'appel lorsque le comité doit rendre un avis pour une nomination à la fonction de juge de complément par ressort,» sont insérés entre les mots «conformément au § 1er,» et le mot «soit»;

2° au 6°, entre le premier et le deuxième tiret, il est inséré un tiret, libellé comme suit :

«— soit, du bâtonnier et de trois avocats, provenant de l'arrondissement dans lequel est situé le siège de la cour d'appel, lorsque le comité doit rendre un

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

Les mêmes pouvoirs sont exercés par analogie par le Roi en ce qui concerne les cours du travail.

Sauf prolongation, la désignation prend fin à l'expiration du délai; toutefois, pour les affaires en cours de débat ou en délibéré, la désignation produira ses effets jusqu'à l'arrêt.»

Art. 7

À l'article 156*bis* du même Code, les mots «et des tribunaux de commerce» sont remplacés par les mots «, des tribunaux de commerce, des justices de paix et des tribunaux de police».

Art. 8

À l'article 191, § 1er, du même Code, modifié par la loi du 18 juillet 1991 et par la loi du 1er décembre 1994, les mots «ou juge de complément» sont insérés entre le mot «juge» et les mots «au tribunal».

Art. 9

À l'article 191*bis* du même Code, inséré par la loi du 1er décembre 1994 relative à la formation et au recrutement des magistrats, les mots «ou juge de complément» sont insérés entre le mot «juge» et le mot «conformément».

Art. 10

À l'article 259*ter*, § 3, alinéa 1er, du même Code sont apportées les modifications suivantes :

1° aux 3° et 4°, les mots «soit de l'arrondissement dans lequel est situé le siège de la cour d'appel lorsque le comité doit rendre un avis pour une nomination à la fonction de juge de complément ou de substitut de complément par ressort,» sont insérés entre les mots «conformément au § 1er,» et le mot «soit»;

2° au 6°, entre le premier et le deuxième tiret, il est inséré un tiret, libellé comme suit :

«— soit, du bâtonnier et de trois avocats, provenant de l'arrondissement dans lequel est situé le siège de la cour d'appel, lorsque le comité doit rendre un

**Ontwerp overgezonden door
de Kamer van volksvertegenwoordigers**

brengen voor een benoeming tot toegevoegd rechter per rechtsgebied.».

Art. 11

In artikel 288, tweede en derde lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «voorzitters, ondervoorzitters, rechters» vervangen door de woorden «voorzitters, ondervoorzitters, toegevoegde rechters, rechters».

Art. 12

In artikel 291 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «rechters, rechters in sociale zaken» vervangen door de woorden «rechters, toegevoegde rechters, rechters in sociale zaken».

Art. 13

In artikel 301 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «rechters, plaatsvervangende rechters» vervangen door de woorden «rechters, toegevoegde rechters, plaatsvervangende rechters».

Art. 14

In artikel 304 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «de rechter, de ambtenaar van het openbaar ministerie» vervangen door de woorden «de rechter, de toegevoegde rechter, de ambtenaar van het openbaar ministerie».

Art. 15

In artikel 305 van hetzelfde Wetboek wordt tussen het tweede en het derde lid, een nieuw lid ingevoegd, luidend als volgt:

«De toegevoegde rechters bedoeld in artikel 90*bis* moeten verblijven in het rechtsgebied waar het hof gevestigd is.».

Art. 16

In artikel 312 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «de rechters, naar orde van hun benoe-

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

brengen voor een benoeming tot toegevoegd rechter per rechtsgebied;».

Art. 11

In artikel 288, tweede en derde lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «voorzitters, ondervoorzitters, rechters» vervangen door de woorden «voorzitters, ondervoorzitters, rechters, toegevoegde rechters».

Art. 12

In artikel 291 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «rechters, rechters in sociale zaken» vervangen door de woorden «rechters, toegevoegde rechters, rechters in sociale zaken».

Art. 13

In artikel 301 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «rechters, plaatsvervangende rechters» vervangen door de woorden «rechters, toegevoegde rechters, plaatsvervangende rechters».

Art. 14

In artikel 304 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «de rechter, de ambtenaar van het openbaar ministerie» vervangen door de woorden «de rechter, de toegevoegde rechter, de plaatsvervangende rechter, de ambtenaar van het openbaar ministerie».

Art. 15

In artikel 305 van hetzelfde Wetboek wordt het derde lid vervangen door de volgende bepaling:

«De toegevoegde rechters bedoeld in artikel 86*bis*, de toegevoegde substituut-procureurs des Konings en de toegevoegde substituut-arbeidsauditeurs moeten verblijven in het rechtsgebied waar het hof gevestigd is.».

Art. 16

In artikel 312 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «de rechters in de volgende, naar orde van

**Projet transmis par
la Chambre des représentants**

avis pour une nomination à la fonction de juge de complément par ressort.»

Art. 11

À l'article 288, alinéas 2 et 3, du même Code, les mots «présidents, vice-présidents, juges,» sont remplacés par les mots «présidents, vice-présidents, juges de complément, juges».

Art. 12

À l'article 291 du même Code, les mots «juges, juges sociaux» sont remplacés par les mots «juges, juges de complément, juges sociaux».

Art. 13

À l'article 301 du même Code, les mots «juges, juges suppléants,» sont remplacés par les mots «juges, juges de complément, juges suppléants,».

Art. 14

À l'article 304 du même Code, les mots «le juge, le magistrat du ministère public» sont remplacés par les mots «le juge, le juge de complément, le magistrat du ministère public».

Art. 15

Dans l'article 305 du même Code, un nouvel alinéa, libellé comme suit, est inséré entre les alinéas 2 et 3 :

«Les juges de complément visés à l'article 90*bis* sont tenus de résider dans le ressort où la cour est établie.»

Art. 16

À l'article 312 du même Code, les mots «les juges, dans l'ordre de leur nomination» sont remplacés par

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

avis pour une nomination à la fonction de juge de complément par ressort.»

Art. 11

À l'article 288, alinéas 2 et 3, du même Code, les mots «présidents, vice-présidents, juges,» sont remplacés par les mots «présidents, vice-présidents, juges, juges de complément».

Art. 12

À l'article 291 du même Code, les mots «juges, juges sociaux» sont remplacés par les mots «juges, juges de complément, juges sociaux».

Art. 13

À l'article 301 du même Code, les mots «juges, juges suppléants,» sont remplacés par les mots «juges, juges de complément, juges suppléants,».

Art. 14

À l'article 304 du même Code, les mots «le juge, le magistrat du ministère public» sont remplacés par les mots «le juge, le juge de complément, le juge suppléant, le magistrat du ministère public».

Art. 15

À l'article 305 du même Code, l'alinéa 3 est remplacé par la disposition suivante :

«Les juges de complément visés à l'article 86*bis* et les substituts de complément du procureur du Roi et de l'auditeur du travail sont tenus de résider dans le ressort où la cour est établie.»

Art. 16

À l'article 312 du même Code, les mots «les juges, dans l'ordre de leur nomination» sont remplacés par

**Ontwerp overgezonden door
de Kamer van volksvertegenwoordigers**

ming» vervangen door de woorden «de rechters, en in voorkomend geval, de toegevoegde rechters, naar orde van hun benoeming».

Art. 17

In artikel 314, vierde lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «de ondervoorzitters» vervangen door de woorden «de toegevoegde rechters, de ondervoorzitters».

Art. 18

In artikel 322 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, worden de woorden «rechter of door een plaatsvervangend rechter» vervangen door de woorden «rechter, door een toegevoegd rechter of door een plaatsvervangend rechter»;

2° in het tweede lid, worden de woorden «de rechter die hij aanwijst of een plaatsvervangend rechter» vervangen door de woorden «de rechter die hij aanwijst, door een toegevoegd rechter of een plaatsvervangend rechter»;

3° in het derde lid, worden de woorden «een rechter, een plaatsvervangend rechter» vervangen door de woorden «een rechter, een toegevoegd rechter of een plaatsvervangend rechter».

Art. 19

In artikel 331 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «en de toegevoegde rechters» tussen de woorden «rechters» en «de rechtbanken van eerste aanleg» en de woorden «rechters» en «in de arbeidsrechtbanken» ingevoegd.

Art. 20

In artikel 355 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «Rechter en substituut» vervangen door de woorden «Rechter, toegevoegd rechter, substituut en toegevoegd substituut».

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

hun benoeming» vervangen door de woorden «de rechters en, in voorkomend geval, de toegevoegde rechters, in de volgorde van hun benoeming».

Art. 17

In artikel 314, vierde lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «de ondervoorzitters» vervangen door de woorden «de ondervoorzitters, de toegevoegde rechters» en de woorden «en de rechters» vervangen door de woorden «de rechters en de toegevoegde rechters».

Art. 18

In artikel 322 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid, worden de woorden «rechter of door een plaatsvervangend rechter» vervangen door de woorden «rechter, door een toegevoegd rechter of door een plaatsvervangend rechter»;

2° in het tweede lid, worden de woorden «de rechter die hij aanwijst of een plaatsvervangend rechter» vervangen door de woorden «de rechter die hij aanwijst, door een toegevoegd rechter of een plaatsvervangend rechter»;

3° in het derde lid, worden de woorden «een rechter, een plaatsvervangend rechter» vervangen door de woorden «een rechter, een toegevoegd rechter of een plaatsvervangend rechter».

Art. 19

In artikel 331, tweede lid, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «en de toegevoegde rechters» tussen de woorden «rechters» en «de rechtbanken van eerste aanleg» en de woorden «rechters» en «in de arbeidsrechtbanken» ingevoegd.

Art. 20

In artikel 355 van hetzelfde Wetboek worden de woorden «Rechter en substituut» vervangen door de woorden «Rechter, toegevoegd rechter, substituut en toegevoegd substituut».

**Projet transmis par
la Chambre des représentants**

les mots «les juges et, s'il échet, les juges de complément, dans l'ordre de leur nomination».

Art. 17

À l'article 314, alinéa 4, du même Code, les mots «les vice-présidents» sont remplacés par les mots «les juges de complément, les vice-présidents».

Art. 18

À l'article 322 du même Code, sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er, les mots «juge ou par un juge suppléant» sont remplacés par les mots «juge, par un juge de complément ou par un juge suppléant»;

2° à l'alinéa 2, les mots «le juge qu'il désigne ou par un juge suppléant» sont remplacés par les mots «le juge qu'il désigne, par un juge de complément ou par un juge suppléant»;

3° à l'alinéa 3, les mots «un juge, un juge suppléant» sont remplacés par les mots «un juge, un juge de complément ou un juge suppléant».

Art. 19

À l'article 331 du même Code, les mots «et juges de complément» sont insérés entre les mots «juges» et «aux tribunaux de première instance» et les mots «et juges aux tribunaux du travail» sont remplacés par les mots «, juges et juges de complément aux tribunaux du travail».

Art. 20

Dans l'article 355 du même Code, les mots «juge et substitut» sont remplacés par les mots «juge, juge de complément, substitut et substitut de complément».

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

les mots «les juges et, s'il échet, les juges de complément, dans l'ordre de leur nomination».

Art. 17

À l'article 314, alinéa 4, du même Code, les mots «les vice-présidents» sont remplacés par les mots «les vice-présidents, les juges de complément» et les mots «et juges» sont remplacés par les mots «les juges et les juges de complément».

Art. 18

À l'article 322 du même Code, sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er, les mots «juge ou par un juge suppléant» sont remplacés par les mots «juge, par un juge de complément ou par un juge suppléant»;

2° à l'alinéa 2, les mots «le juge qu'il désigne ou par un juge suppléant» sont remplacés par les mots «le juge qu'il désigne, par un juge de complément ou par un juge suppléant»;

3° à l'alinéa 3, les mots «un juge, un juge suppléant» sont remplacés par les mots «un juge, un juge de complément ou un juge suppléant».

Art. 19

À l'article 331, deuxième alinéa, du même Code, les mots «et juges de complément» sont insérés entre les mots «juges» et «aux tribunaux de première instance» et les mots «et juges aux tribunaux du travail» sont remplacés par les mots «, juges et juges de complément aux tribunaux du travail».

Art. 20

À l'article 355 du même Code, les mots «juge et substitut» sont remplacés par les mots «juge, juge de complément, substitut et substitut de complément».

**Ontwerp overgezonden door
de Kamer van volksvertegenwoordigers**

—————

Art. 21

In artikel 357, § 2, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «en de toegevoegde rechters» tussen de woorden «rechters» en «in een rechtbank van eerste aanleg» ingevoegd.

Art. 22

In artikel 410 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden «de toegevoegde rechters» tussen de woorden «rechters» en «in de rechtbanken» ingevoegd;

2° in het tweede lid worden de woorden «en de rechters en rechters in sociale zaken» vervangen door de woorden «de rechters, de toegevoegde rechters en de rechters in sociale zaken».

**Tekst aangenomen door de Commissie
voor de Justitie**

—————

Art. 21

In artikel 357, § 2, van hetzelfde Wetboek worden de woorden «en de toegevoegde rechters» tussen de woorden «rechters» en «in een rechtbank van eerste aanleg» ingevoegd.

Art. 22 (nieuw)

In artikel 363 van hetzelfde Wetboek na het eerste lid een nieuw lid invoegen, luidend als volgt:

«Voor de toepassing van het eerste lid worden de toegevoegde rechters bedoeld in artikel 86bis, de toegevoegde substituten van de procureur des Konings en de toegevoegde substituten van het arbeidsauditoraat geacht hun administratieve standplaats te hebben op de zetel van het hof van beroep of van het arbeidshof van het rechtsgebied waar ze zijn benoemd.»

Art. 23 (vroeger art. 22)

In artikel 410 van hetzelfde Wetboek worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid worden de woorden «en de toegevoegde rechters» tussen de woorden «rechters» en «in de rechtbanken» ingevoegd;

2° in het tweede lid worden de woorden «en de rechters en rechters in sociale zaken» vervangen door de woorden «de rechters, de toegevoegde rechters en de rechters in sociale zaken».

**Projet transmis par
la Chambre des représentants**

Art. 21

Dans l'article 357, § 2, alinéa 1er, du même Code, les mots «et aux juges de complément» sont insérés entre les mots «aux juges» et les mots «d'un tribunal de première instance».

Art. 22

À l'article 410 du même Code, sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er, les mots «, les juges de complément» sont insérés entre les mots «les juges» et les mots «aux tribunaux de première instance»;

2° à l'alinéa 2, les mots «les juges et les juges sociaux» sont remplacés par les mots «les juges, les juges de complément et les juges sociaux».

**Texte adopté par la Commission
de la Justice**

Art. 21

À l'article 357, § 2, alinéa 1er, du même Code, les mots «et aux juges de complément» sont insérés entre les mots «aux juges» et les mots «d'un tribunal de première instance».

Art. 22 (nouveau)

Insérer à l'article 363 du même Code, après le premier alinéa, un alinéa nouveau, libellé comme suit :

«Pour l'application du premier alinéa, les juges de complément, visés à l'article 86bis, les substituts de complément du procureur du Roi et les substituts de complément de l'auditorat du travail sont censés avoir leur résidence administrative au siège de la cour d'appel ou de la cour du travail du ressort où ils sont nommés.»

Art. 23 (ancien art. 22)

À l'article 410 du même Code, sont apportées les modifications suivantes :

1° à l'alinéa 1er, les mots «, et les juges de complément» sont insérés entre les mots «les juges» et les mots «aux tribunaux de première instance»;

2° à l'alinéa 2, les mots «les juges et les juges sociaux» sont remplacés par les mots «les juges, les juges de complément et les juges sociaux».

V. BIJLAGEN

BIJLAGE I

1. Bijlageoverhetaantalgedelegeerdemagistratenopgrond van de artikelen 65 en 98 van het Gerechtelijk Wetboek

Op het ministerie van Justitie worden geen statistieken bijgehouden van het aantal delegaties doordat deze bevoegdheid exclusief toekomt aan de eerste voorzitters van het hof van beroep en het arbeidshof.

Een beperkte telefonische rondvraag door het ministerie van Justitie bij de betrokken eerste voorzitters geeft volgende cijfers:

V. ANNEXES

ANNEXE I

1. Annexe sur le nombre de magistrats délégués sur la base des articles 65 et 98 du Code judiciaire

Le Ministère de la Justice ne tient pas de statistiques sur le nombre de délégations, étant donné que cette compétence appartient exclusivement aux premiers présidents des cours d'appel et des cours du travail.

Une enquête téléphonique restreinte effectuée par le Ministère de la Justice auprès des premiers présidents a donné les résultats suivants:

	Hof van beroep — <i>Cours d'appel</i>		Arbeidshof — <i>Cours du travail</i>	
	Art. 65	Art. 98	Art. 65	Art. 98
Brussel. — <i>Bruxelles</i>	6	4	Niet van toepassing <i>Ne s'applique pas</i>	0
Luik. — <i>Liège</i>	9	6		0
Bergen. — <i>Mons</i>	0	1		Geen gegevens <i>Aucune donnée</i>
Antwerpen. — <i>Anvers</i>	Geen gegevens <i>Aucune donnée</i>	Geen gegevens <i>Aucune donnée</i>		Geen gegevens <i>Aucune donnée</i>
Gent. — <i>Gand</i>	0	0		0

Evolutie sinds 1953

Évolution depuis 1953

Jurisdicties <i>Juridictions</i>	Hof van cassatie <i>Cour de cassation</i>	Hof van beroep <i>Cours d'appel</i>	Arbeidshof <i>Cours du travail</i>	Rechtbank van eerste aanleg <i>Tribunaux de première instance</i>	Arbeidsrechtbank <i>Tribunaux du travail</i>	Rechtbank van koophandel <i>Tribunaux de commerce</i>	Vrederecht <i>Justices de paix</i>	Politie-rechtbank <i>Tribunaux de police</i>	Militaire jurisdictie <i>Juridictions militaires</i>	Nat. magistraten <i>Magistrats nationaux</i>	Totaal <i>Total</i>
Wet van 3.7.1974. — <i>Loi du 3.7.1974</i>					+ 5						1 612
					215						
Wet van 25.7.1974. — <i>Loi du 25.7.1974</i>						+ 15					1 627
						80					
Wet van 30.6.1976. — <i>Loi du 30.6.1976</i>				+ 24							1 651
				759							
Wet van 6.7.1976. — <i>Loi du 6.7.1976</i>					+ 11						1 662
					226						
Wet van 7.3.1977. — <i>Loi du 7.3.1977</i>								- 2			1 660
								47			
Koninklijk besluit van 6.11.1978. — <i>Arrêté royal du 6.11.1978</i>								+ 1			1 661
								185			
Wet van 20.2.1980. — <i>Loi du 20.2.1980</i>								+ 3			1 664
								188			
Wet van 28.6.1984. — <i>Loi du 28.6.1984</i>		+ 32		+ 12							1 708
		243		771							
Wet van 1.8.1985. — <i>Loi du 1er.8.1985</i>				+ 80							1 788
				851							
Wet van 23.9.1985. — <i>Loi du 23.9.1985</i>				+ 3							1 791
				854							
Wet van 4.8.1986. — <i>Loi du 4.8.1986</i>				+ 15							1 806
				869							
Koninklijk besluit van 5.10.1988 (26.1.1989). — <i>Arrêté royal du 5.10.1988 (26.1.1989)</i>								- 1			1 805
								187			
Wet van 23.6.1989. — <i>Loi du 23.6.1989</i>		+ 5	+ 1	+ 3	+ 1						1 815
		248	65	872	227						
Wet van 28.12.1990. — <i>Loi du 28.12.1990</i>		+ 33	+ 10	+ 20	+ 3	+ 14					1 895
		281	75	892	230	94					
Wet van 18.7.1991. — <i>Loi du 18.7.1991</i>				+ 67							1 962
				959							
Wet van 12.1.1993. — <i>Loi du 12.1.1993</i>			+ 2		+ 9						1 973
			77		239						
Ministerieel besluit van 13.11.1993 (toegevoegde vrederechters). — <i>Arrêté ministériel du 13.11.1993 (juges de paix de complément)</i>								+ 5			1 978
								192			
Wet van 11.7.1994. — <i>Loi du 11.7.1994</i>				+ 48				+ 36			2 062
				1 007				83			
Wet van 27.12.1994. — <i>Loi du 27.12.1994</i>				+ 4							2 066
				1 011							
Wet van 21.11.1996. — <i>Loi du 21.11.1996</i>				+ 1							2 067
				1 012							
– Toegevoegd vrederechter Gent. — <i>Juge de paix de complément Gand (1.1.1997)</i>								- 1			2 066
								191			

Evolutie sinds 1953

Évolution depuis 1953

Jurisdictions <i>Juridictions</i>	Hof van cassatie <i>Cour de cassation</i>	Hof van beroep <i>Cours d'appel</i>	Arbeidshof <i>Cours du travail</i>	Rechtbank van eerste aanleg <i>Tribunaux de première instance</i>	Arbeidsrechtbank <i>Tribunaux du travail</i>	Rechtbank van koophandel <i>Tribunaux de commerce</i>	Vrederecht <i>Justices de paix</i>	Politie-rechtbank <i>Tribunaux de police</i>	Militaire jurisdictie <i>Juridictions militaires</i>	Nat. magistraten <i>Magistrats nationaux</i>	Totaal <i>Total</i>
+ Toegevoegd vrederechter Hasselt. —											
+ <i>Juge de paix de complément Hasselt (1.5.1997)</i>							+ 1 192				2 067
Wet van 4.3.1997 — <i>Loi du 4.3.1997</i>										3	2 070
Wet van 6.5.1997 — <i>Loi du 6.5.1997</i>	+ 6 43										2 076
Toegevoegd politierechter (8.7.97) — <i>Juge de police de complément (8.7.97)</i>								+ 10 93			2 086
Wet van 9.7.1997 — <i>Loi du 9.7.1997</i>		+ 6 287									2 092
Totaal. — <i>Total</i>	43	287	77	1 012	239	94	192	93	52	3	2 092

Aantal magistraten op 16 oktober 1997

Nombre de magistrats à la date du 16 octobre 1997

Gerecht — Jurisdiction	Zetel — Siège			Parket — Parquet			Totaal — Total
	N	F	Tot.	N	F	Tot.	
Cassatie. — <i>Cassation</i>	15	15	30	7	6	13	43
Hoven van beroep. — <i>Cours d'appel</i>	116	82	198	51 (+2)	38 (+2)	93	291
Arbeidshoven. — <i>Cours du travail</i>	28	23	51	14	12	26	77
Eerste aanleg. — <i>Première instance</i>	270 (+3)	242 (+1)	516	268 (+2)	232 (+3)	505	1 021
Koophandel. — <i>Commerce</i>	57	37 (+1)	95	—	—	—	95
Arbeidsrechtbanken — <i>Tribunaux du travail</i>	71	67	138	52	49 (+1)	102	240
Vrederegerechten. — <i>Justices de paix</i>	99 (+3) (-1)	88 (+2) (-2)	189	—	—	—	189
Politierichtbanken. — <i>Tribunaux de police</i>	52 (+7?)	30 (+4?)	93	—	—	—	93
Militair gerechtshof. — <i>Cour militaire</i>	1	—	1	3?	1?	4	5
Krijgsraden. — <i>Conseils de guerre</i>	—	—	—	7	7	14	14
Nationale magistraten. — <i>Magistrats nationaux</i>	—	—	—	1	2 (?)	3	3
Totaal. — <i>Total</i>	721	590	1 311	407	353	760	2 071

() = Magistraten in bovental.

() = Magistrats en surnombre.